

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Syyskuu 2012 Nro 3 (176)

Pyhittäjä Lasari rukoile Jumalaa puolestamme

Pyhittäjä Lasari Muromalaisen tsasouna vihittiin Kajaanissa, Kuluntalahden hautausmaalla elokuun 18 päivänä. Kuva: Reijo Marjomaa.

**Tässä
numerossa:**

s. 8-9
Ateismista
Jumalakaipuuseen

s. 14-19
Tie Kirkkoon:
Hiippakunnan pyhäkköjuhlia

s. 20-21
Kesän kristin-
oppikoulut

Esipaimenen sana

Missä kaksi tai kolme

Matteuksen evankeliumissa Kristus rohkaisee oppilaitaan: ”Missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään.” (Matt.18:20)

Vapahtajan sanat sopivat sattuvasti meihin pohjoisen ortodokseihin, jotka historiallisista syistä olemme hajaantuneet pieninä ryhminä tai yksittäisinä uskovina kauas toinen toisistamme. On paikkakuntia, joissa meitä on todella vain kaksi tai kolme, joissakin vielä vähemmän. Mutta seurakunnat kuitenkin toimivat! Miten alueeltaan laajoja ja väestöltään eri taholle siroteltuja seurakuntia voisi menestyksekkäästi palvella?

Jumalan avulla ja hänen apuunsa luottaen – vastaavat kirkkomme papit vuosikymmenien kokemuksen perusteella. Ja tietysti myös omin ponnisteluin. Totta on, että seurakuntakentällä on vuosien ja vuosikymmenien tehty kovasti työtä. Kirkon sisälähetystyön tueksi perustettiin jo yli sata vuotta sitten Valamon luostarin perustajien nimeä kantava veljeskunta. Tunnistamme sen myös järjestön nimilyhenteestä PSHV ja siitä mieleemme nousee ensimmäiseksi seurakunnissa edelleen ahkerasti toimivat Tiistaiseurat. Hiippakuntamme teemavuoden aihe ”Tie kirkkoon”, pyrkii myös pureutumaan sisälähetystyksen kysymyksiin.

Miten koota hajallaan asuvia kirkon jäseniä yhteisiin toimintoihin? Olisiko yksi vastaus pienryhmätoiminnassa, maallikkojen kokoamisessa, kahden ja kolmen kirkon jäsenen yhteen kokoontumisessa?

Ortodoksisuus on maassamme myönteinen todellisuus ja kirkkoomme liittyy koko ajan uutta väkeä. He ovat löytäneet kirkon pitkän harkinnan pohjalta ja sitoutuneet siihen. Nämä uudet seurakuntalaiset ovat valmiita myös toimimaan kirkon hyväksi omalla panoksellaan ja tekemään kirkkoa tunnetuksi ympäristössään. Heidän panoksensa tulisi käyttää hyväksi entistä tehokkaammin.

Pienryhmä, kahdesta tai kolmesta henkilöstä koostuva, myös ekumeenisen yhteyden pohjalta nouseva, voisi olla järjestämässä paikkakunnallaan ortodoksisen perineen pohjalta toteutettavia tilaisuuksia – konsertteja, luentoja, ikoninäyttelyjä. Ryhmät voisivat toimia seurakunnan esimiehen ohjauksella, ja sen vastuuhenkilöt, hänen luottohenkilöinä. Näitä henkilöitä kyllä löytyy, kun vain osaamme ja uskallamme pyytää heitä mukaan toimintaan. Esimerkillistä maallikkojen toteuttamaa vapaaehtoistyötä harjoitetaan jo nyt seurakuntiemme piirissä. Hyvänä todistuksena siitä on vaikkapa piskuinen Kiuruveden seurakunta.

Vaikka meitä ortodokseja ei maassamme ole määrällisesti paljon, niin omasta lähipiiristämme löytyy aina kaksi tai kolme kirkkoomme kuuluvaa, kun vain ryhdymme muistellaan. Ja jos heistä yksi on kirkkonsa elämästä ja perinnöstä kiinnostunut, niin hän voi innostaa myös toisen ja kolmannen mukaan yhteiseen toimintaan.

Toiminnallista syksyä seurakuntiimme

Metropoliitta Panteleimon
Oulun ortodoksisen hiippakunnan esipaimen

Ko'st kue'htt le'be kolmm

Matteus evanġeelium o'hte noorõõttmõõžžâst?
mie'ldd Kristõs sme'llkâtt
mätt'õspäärnid: ”Ko'st
kue'htt le'be kolmm liâ
noorõõttâm muu nõõmest,
tâ'ben mon leâm sij kõõskâst.
”(Matt.18:20)

Spa'site'l sää'n sue'ppe puâ-
rast mi'jjid tââ'v ortodook-
sid, kook historlaž mäâ'nest
leä'p piõdggnam u'cc jouk-
kân le'be o'dinakai âskkjen
kookkas kuei'msteen. Liâ
päi'kkkää'dd, ko'st mij leä'p
tâ'l'k kue'htt le'be kolmm,
ko'st-ne veâl uu'ccben.
Tõ'st huõlkâni sie'brkkää'dd
tuâimmje!

Mâ'htnâkamsie'brkkoo'ddid,
vuâi'tci kääzzkâ'sttd
pue'rben da o'nnstee'l, kook
vuu'des beâl'nn liâ vaiddâz
da narood lij kõlvvum jee'res
kruuggid?

Vuâspää'd vie'kkkin da suu
veä'kkvuõ'tte na'ddjee'l –
va'stee mij ceerkav paapp
mängglo ee'jji tobddmõõžž
vuâdain. Teâdast mij še jii-
jjân tuâjain. Tuõtt lij, što
sie'brkkää'ddest leät ee'jji da
mängglo ee'jji mie'ldd tue-
jjuum kõrrsânji tuâi. Ceer-
kav riistlaž tuâimmjemtuâi
tuârjjõssân vuâddeeš Vala-
mo namstar alttee'ji nõõm
kuõ'ddi viilljâžkää'dd,
koon vuâddumuužžâst lij
ju'n pâ'jjel čue'tt ee'kked.
Tobddâp tõi organisaatia še
nõõmmvuânõõžžâst PSHV da
tõ'st puâ'tte miõ'lle vuõss-
mõssân sie'brkkoo'ddin
tuâimmjeei Mââibaargsie'br,
kook tuâimmje vii'sšlânji.
Aa'rhelkää'dd teemme'jj
teemmen lij ”Čuâggas ceer-
va”, kää'tt kiččlâatt smiõttâd
riistlaž kõõččmõõžžid.

Mâ'htt noorrâd peâdgai
jälsteei ceerkav vuâsslaid
õhttsaž tuâimmjumuužžid?
Le'čči-a õhtt vasttõs
u'ccjoukkutuâimmjumuužžâst,
takai oummi noorrâm, kuei't
da koolm ceerkav vuâssla

Ortodoksvuõtt lij mij jânmmest
miõttlõs tuõttvuõtt da odd na-
rood riistâ'tte ceerkva. Sij liâ
kaunnâm ceerkav, koozz liâ
puättam ku'kes tu'mmjemääi'j
vuâdast da čõnnõõttâm tõõžž.
Täk odd sie'brkkää'ddnee'kk
liâ vaalmâš tuejjeed ceerkav
ou'dde viõkksânji tuâjaid
nu'tt, što ceerkav tobddmõõš
šõõddči pue'rben tobddum
pirrõõžžest.

U'ccjoukk, kää'tt lij nârrijam
kuei'test le'be koolmest per-
soonâst da še ekumeniilaž
õhttvuõd vuâdast kaggõõti-
ti, vuâitci lee'd riâššmen
päi'kk-kääddstes ortodokslaž
preeddan vuâdast noorõõtt-
tâmpooddid – konseert-
tid, maaintumuužžid da
tobdstõõttmõõžžid ceerkvi
pirr, kaavâsčuâ'jtõõžžid.

Joukk vuâitci tuâimmjed
sie'brkkää'dd ouddoummu
vuâ'pstumuužžid mie'ldd, da
tõi va'steempersoon, suu
âskkooumžen. Täk oummu
kâ'l kau'nnje, ko päi silt-
teep da tuõsttâp raukkâd
si'jjid mie'ldd. Ouddmiâr-
kan takai oummi čõõdtdum
pääkkte'mtuâi tuejjeet
ju'n ââ'n sie'brkkoo'ddin.
Peâggtemnallšem šiõgg
tuõdštõssân tõ'st lij u'cc Kiuru-
ruvesi sie'brkkää'dd.

Hâ't mij ortodooks meâr
mie'ldd, jeä'p leäkku jîännai
jânmmest, ko'st jälstep. Leä'sa
tõ'st huõlkâni, â'lddkruuggâst
kau'nnje päi kue'htt le'be
kolmm ceerkva kuulli, ko
ä'lğgëp päi mušttled. Da te'l
ko õhtt see'st lij ceerkves
jie'llmest da preeddnest pers-
teei, son vuâitt loņęted še
nuu'bb da kuälmad õhttsaž
tuâimmjumuu'šše.

Tuâimmjemnallšem čõõuč
sie'brkkoo'ddid

Ota riski - rakastu kirkkoon

Kesän jälkeen olemme usein innoissamme aloittamassa uusia asioita. Kesällä olemme ladanneet akkuja, korjanneet luonnon antimia talteen talvea varten ja nyt suuntaamme katseemme kohti tulevaa syksyä ja talvea miettien mihin suuntaan voimavarojani ja mihin annan aikaani. Syksyn myötä alkaa todellakin uusi aika. Kirkossa aloitamme myös syyskuun alussa uuden kirkkovuoden. Nyt uusin voimin kohti uutta kirkkovuotta!

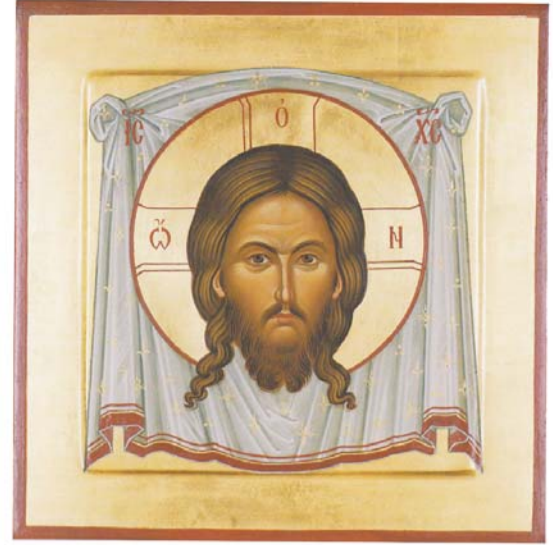
Kristittyinä eläminen on avoimuutta moneen suuntaan. Avoimuutta niin Jumalaa kuin lähimmäistämme kuin koko maailmaan kohtaan. Sulkeamalla pois jonkun näistä kolmesta suljemme myös itsemme pois rakkauden mahdollisuudesta. Yksin ei ihminen voi rakastaa, vaan rakkaus tarvitsee kohteen. Kirkon jäsenyys ei tarkoita passiivista odottamista, vaan kristittyinä meidän tulisi aina olla liikkeellä. Kirkon elämässä ajatus matkalla olemisesta on hyvin luonnollinen. Käymme yhteistä matkaa, jokainen omaansa, mutta silti matkan päämäärä on yhteinen. Jos haluamme noudattaa ortodoksista elämäntapaa, meidän on hyvä sisäistää tämä ajatus liikkeellä olemisesta. Har-

mittavan usein kirkon jäsenyys on kuitenkin ikään kuin hyllyllä odottamassa jotain tapahtuvaksi. Pappi saattaa kuulla sanottavan, ettei ole mitään syytä kuulua kirkkoon, 'kun ei sieltä kuitenkaan mitään saa'. Ajatuksessa korostuu yhdensuuntainen liike, mutta eihän mikään suhde voi olla yksipuolinen toimiakseen hyvin, vaan se vaatii kahdensuuntaista liikkettä. Mitä tulee kirkon elämään, meidän tulisi pohtia, mitä juuri minulla on annettavaa seurakuntayhteisölle ja kuinka minä omilla taidoillani voisin sitä palvella? Olen varma, että jokaisessa yhteisössä otetaan iloiten vastaan näin ajattelevat ja kotiin palaavat. Keneltäkään ei vaadita liikoja, vaan ajatuksena on niiden lahjojen jakaminen, joita Jumala on kullekin antanut. Jos osaat laulaa, tule laulamaan! Jos tahdot auttaa kirkossa, tule auttamaan! Jos olet hyvä kuuntelija ja omaat myötäelämisen taidon, toteuta sitä! Jos haluat jonkin muun tavan palvella kirkkoa ja lähimmäistä, tee se! Jokaiselle löytyy varmasti yhteisöstä paikka toteuttamaan tätä työtä Jumalan kunniaksi ja lähimmäisen parhaaksi.

Seurakunnissa mietimme aina, mitä uutta syksy voisi tuoda

tulleessaan. Yritämme etsiä toimintamuotoja, joiden kautta voisimme tavoittaa yhä useampia. Ainakin Vaasan seurakunnassa olemme pohtineet juuri uusia toimintamuotoja ja kaikkea uutta on tulevana toimintavuonna tarjolla. Olemme lähteneet siitä, että seurakunnan tulisi toiminnassaan huomioida kaikki ikäkaudet lapsista vanhuksiin. Kirkko on mukana koko ihmisen elämässä, ei vain se alku- ja loppupäässä, vaan koko elämän ajan ja tämän haluamme näkyvän seurakunnan toiminnassa. Nyt rohkeasti ottamaan yhteyttä omaan seurakuntaan ja miettimään, miten voisit kantaa kortesi kekoon ja tulla mukaan toimintaan! Parhaimmillaan seurakunta voi muodostaa suuren perheen, jossa jokaisen on hyvä olla. Perheen sisällä voi olla omia ongelmia, mutta yhdysside on niin vahva ettei se silti katkea. Ja jos elämme yhdessä jumalallisen rakkauden yhdistäminä, me elämme Jumalassa emmekä pelkää mitään! 'Jumala on turvamme ja linnamme, auttajamme häden hetkellä. Sen tähden emme pelkää, vaikka maa järkkyy, vaikka vuoret vaipuvat merten syvyyksiin.' (psalmi 46:2-3)

Ortodoksisen yhteisöllisen elä-

män ideaalisena kuvana toimii pyhän Andrei Rublejevin ikoni pyhästä Kolminaisuudesta ja aivan erityisellä tavalla se, miten harmonisesti siinä kuvattut enkelit ovat suhteessa toinen toisiinsa. Kukaan ei ole tullut palvelemaan toista vaan kaikki kolme enkeliä on hienovaraisesti kääntyneinä toisiaan päin yhteisen rakkauden aterian ympäröimänä. Kukaan ei vaadi mitään, pelkkä yhdessä oleminen riittää. Toisinaan saamme kokea tämän tunteen ehtoollisen jälkeen, kun olemme saaneet jakaa jotain selittämätöntä jumalallisen rakkauden loistaessa kasvoista. Pääsemme hetkittäin kosketukseen rakkaudesta, joka yhdistää meidät yhdeksi perheeksi, Jumalan kansaksi.

Kun kesälomalla vierailin Ilomantsissa, näin Pyhän profeta Eliaan kirkon sisäovessa erinomaisen tekstin. Siinä sanottiin: Tule sellaisena kuin olet! Mietin kuitenkin, että tähän olisi hyvä lisätä: ja lähde muuttuneena pois. Kirkon tehtävä on muuttaa meitä, jotta voisimme kasvaa kohti Jumalan kaltaisuutta. Tämä kasvu on vaivalloista ja vaatii meiltä paljon, mutta se on mahdollista! Jos kuitenkin otamme sen riskin ja uskallamme näin tehdä, on muutos mahdollinen. Emme silloin enää ole passiivisia seuraajia, vaan niitä, jotka kuulivat kutsun ja lähtivät seuraamaan Kristusta.

isä Matti Wallgrén

Kirkko ja politiikka

Uskomme mukaan menneisyyttä hoitaa Kristuksen anteeksianto, tulevaisuus on kokonaan Jumalan käsissä. Siksi on tärkeää, että kristityt ovat läsnä tässä ajassa. Kirkon ei siis tule olla välinpitämätön ihmisten elämänskysymyksiin nähden vaan tuoda niihin toivon valoa.

Kristillisessä kirkossa yhteiskunnallisten velvollisuuksien ydin tiivistyy Vapahtajan toteamukseen: "Antakaa keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on" (Mark. 12:17). Yhteiskunnallinen ja poliittinen vallankäyttö on kristilliseltä kannalta oikeutettua ja tarpeen.

Vainojen ajan jälkeen kirkon suhde valtioon Rooman ja eritoten Itä-Rooman eli Bysantin valtakunnassa vakiintui asetelmaan, jossa kristillinen kirkko ja kristillinen valtio toimivat kumpikin omalla vastuualueellaan samaa kansaa palvellena. Tästä muodostui malli ortodoksisen kirkon ja poliittis-

ten kysymysten käsittelyn välille vuosisadoiksi.

Venäjällä kirkko monesti on esiintynyt valtion ja hallitsijan vallan takaajana. Monissa yhteyksissä myös vastavoimana. Neuvostovalian jälkeen Venäjän ortodoksisesta kirkosta on tullut instituutio, jonka kanssa maan poliittinen johto haluaa olla yhteistyössä.

Varsin ajankohtainen kysymys kirkon ja politiikan suhdetta koskien on moskovalaisen punkryhmä Pussy Riotin kolmen jäsenen vankeustuomio uskonvihan pohjalta nousevan huliganismin vuoksi. Poliittista leimaa tuomiosta on vaikea poistaa, olihan syytettyjen oppositiohenkisyys yhtenä tuomion perusteena.

Valtapyrkimykset ovat usein olleet kirkkojen kiusauksena ja kirkot ovat usein olleet myötäilemässä kulloisenkin aikakauden yleistä valtiollista, kulttuurista ja sosiaalista kehitystä. Kirkko, joka pelon tai suo-

sionavoittelun vuoksi vaikeenee päättäjien virheistä, kaivaa hautaa itselleen ja asialleen.

Ortodoksinen kirkko ei sitoudu mihinkään maalliseen aatteeseen vaan voi toimia hyvin erilaisissa yhteiskunnallisissa ja poliittisissa oloissa. Kokemuksista on niin islamilaisesta kulttuurista, ateistisesta kommunistisesta järjestelmästä kuin nykyisestä postmodernista todellisuudesta.

Itsenäisessä Suomessa ortodoksisen kirkkoon kuuluva väestö on haluttu integroida osaksi hyvin toimivaa yhteiskuntaa. On merkittävää, että nykyisen moniarvoisen yhteiskunnan kehitys on antanut myös ortodokseille yhä enemmän aitoja, pakottomia tilaisuuksia ilmentää omaa uskonperintöään julkisesti, myös median välityksellä.

Politiikka on perimmältään, tai puhtaimmillaan, ainakin kansalaisyhteiskunnan ja kehittyneen demokratian oloissa, yh-

teisten asioiden hoitoa. Siihen tarvitaan hyviä, eettisiä ihmisiä toimimaan eri poliittisissa puolueissa ja poliittisissa liikkeissä. Kunnioitamme erilaisia teitä kohti yhteistä hyvää.

Kirkon papisto on erotettu muusta Jumalan kansasta keskittymään, omistautumaan pyhitettyyn palvelustehtäväänsä. Papin tulee olla seurakunnassaan yhdistävä, ei jakava, tekijä ja toimija, kaikkien sielunpaimen, koko kansan edustaja. Siksi ortodoksiset papit eivät osallistu aktiivisesti politiikkaan.

Kristittyjen tulee toimia oman elämänsä ratkaisussa ja yhteisen vastuun kannossa kirkon uskon ja ihanteiden osoittamaan suuntaan noudattaen oikeutta ja totuutta. Ortodoksinen kirkko ei kuitenkaan yleensä anna valmiita vastauksia yhteiskunnallisiin tai eettisiin kysymyksiin. Kirkon tehtävänä on antaa jäsenilleen hengellisen elämä, jotta he itse voivat tehdä päätelmiä asioista, niiden

luonteesta ja merkityksestä.

Kirkon tehtävänä ei ole ratkoa taloudellisia, sivistyksellisiä, sosiaalisia ja poliittisia ongelmia. Kirkon tehtävänä on sanoa, että näitä ongelmia tulee ratkaista kestäväällä eettisellä perustalla. Kirkko vastustaa henkistä diktatuuria. Kirkko edustaa ajatuksenvapautta. Saamme olla eri mieltä asioista, mutta se ei merkitse sitä, että saisimme mustamaalata toisinaijattelevia.

Tämän päivän ihmiset ovat astumassa ulos yhtenäiskulttuurin helmasta. Kyse on ihmisten halusta ja valmiudesta ottaa entistä syvemmin vastuuta itsestään, työstään ja maailmasta, jossa elämme. Keskustelu on tervetullutta eikä avoimessa yhteiskunnassa ole mitään pelättävää, onhan meillä vahva oma ortodoksinen identiteettimme, jonka varassa tutkia mikä on hyvää ja mikä taas ei.

Isä Andreas Larikka

Syyskuun ensimmäisen päivän ikonografiaa

Päivään liittyy monta pyhää muistoa: vietämme mm. kirkkovuoden alkua ja ekumeenisen patriarkan siunaamaa päivää luonnon puolesta. Tarkastelemme näitä teemoja ja niihin liittyvää ikonografiaa.

Kirkkovuoden alku, indiktio

Ortodoksinen kirkkovuosi alkaa syyskuun ensimmäisenä päivänä. Termi indiktio, joka usein kalentereissa mainitaan tämän päivän kohdalla, tarkoittaa tietyn mittaista aikajaksoa, jonka sisällä vuodet numeroitiin: ensimmäinen indiktio vuosi, toinen indiktio vuosi jne. Siten yhden indiktiojakson sisällä voitiin viitata täysin määrättyyn vuoteen; sen sijaan kysymys siitä, mitä jaksoa tarkoitettiin, jäi periaatteessa avoimeksi, mutta se yleensä pystyttiin tunnistamaan viittaamalla esimerkiksi kyseisenä jaksossa hallintoon keisariin. Indiktiökäytäntö sai alkunsa keisari **Diokletianuksen** aikana 200-luvun loppupuolella Rooman valtakunnan alaisessa Egyptissä, jossa sitä sovellettiin erityisesti verotuksessa. Indiktiojakso oli alkuaan viiden vuoden mittainen, mutta muuttui myöhemmin 15-vuotiseksi. Chronicon Paschale –nimisen 600-luvulta peräisin olevan bysanttilaisen maailmankronikan mukaan ensimmäinen

tällainen indiktio alkoi vuosina 312-313, kun taas eräs koptilainen dokumentti vuodelta 933 väittää 15-vuotiskäytännön alkaneen 297-298, siis yhtä jaksoa aiemmin.

Itä-Roman keisarikunnassa vuoden alkamispäivänä pidettiin aluksi syyskuun 23. päivää, joka oli keisari **Augustuksen** syntymäpäivä. 400-luvun loppupuolella, luultavasti vuonna 462, alkamispäiväksi valittiin syyskuun ensimmäinen. Tämä käytäntö säilyi Bysantissa keisarikunnan olemassaolon loppuun saakka.

Kristus synagogassa

Juhlan kirkollinen sisältö liittyy Jeesuksen ensimmäiseen julkiseen esiintymiseen Nasaretin synagogassa. Hän luki Jesajan kirjasta kohdan, jossa sanotaan: ”Herran henki on minun ylläni, sillä hän on voidellut minut. Hän on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, julistamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päättämään sorretut vapauteen ja julistamaan Herran riemuvoittoa.” Jeesus alkoi puhua heille: ”Tänään, teidän kuulenne, on tämä kirjoitus käynyt toteen” (Luuk. 4:16-22). Pyhän **Kyriillos Aleksandrialaisen** mukaan Kristus näin tuo vapautuksen niille, joiden sydämet saatanan pimeys on hämärtänyt ja jotka ovat murtuneet sen aiheuttaman hengellisen väki-

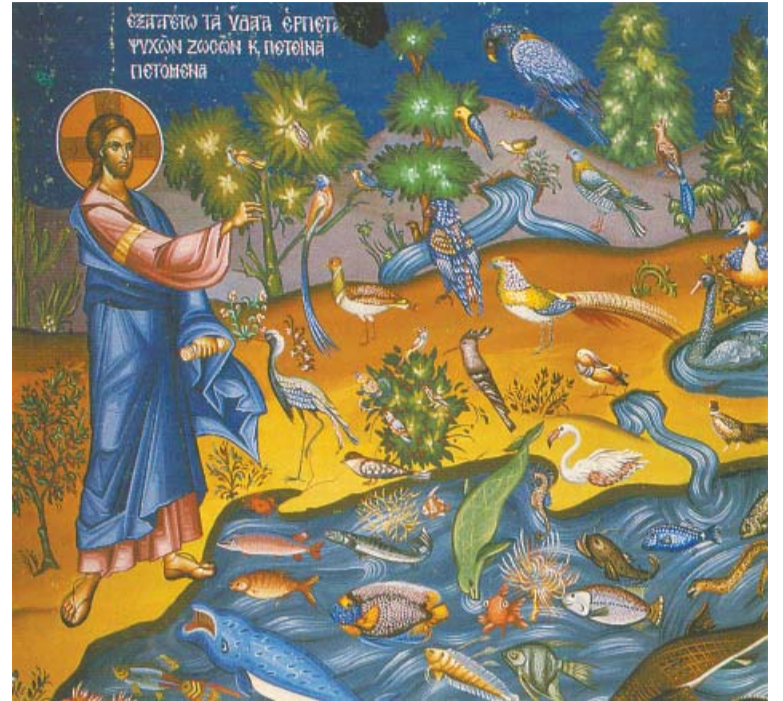
vallan alla. Jeesus valaisee sokeat Vanhurskauden Auringon säteillä. Kyriillos sanoo riemuvoiton merkittävänä ilouutusta Herran ihmiseksituloista.

Juhlan ikonissa näemme synagogan, jonka keskellä Jeesus seisoo lukemassa analogille asetettua Jesajan kirjaa. Hänen edessään on joukko juutalaisia, takana taas apostoleita, kuulemassa Herran sanaa. Taustalla näemme kirkkain väreihin maalattuja temppeleitä, jotka symboloivat Kristuksen perustamaa Kirkkoa. Juutalaisten valkeat päähineet sulautuvat yhdeksi kimpuksi ikään kuin Kristuksen opetus olisi puhdistanut ja valaissut heidät. Maalari on sommittelussaan keskittynyt olennaiseen eikä ole lisännyt muita teemoja ikoniinsa. Joskus kirkkovuoden alun ikonissa on esitetty myös tuona päivänä muisteltavia muita pyhiä, kuten pyhittäjä **Simeon Pylväskilvoittelija** ja hänen äitinsä pyhä **Martta**, sekä kirjanoppi-neita selailemassa profeettojen kirjoituksia.

Varhaisimmat juhlan kuvalliset esitykset löytyvät keskiaikaisista minologioneista, pyhien luetteloista. Esimerkiksi Vatikaanissa säilytettävässä noin vuodelta 985 peräisin olevassa Basileios II:n minologionissa on aloituskuvana kirkkovuoden alkua kuvaava miniatyyri.

Ekumeenisen patriarkan siunaama päivä luonnon puolesta

Jumala loi maailman lahjaksi ihmiskunnalle. Elämä on lahja Jumalalta. Tämä lahja oli hyvä ja sen seurauksena siihen sisältyi mahdollisuus tulla Jumalan yhteyteen. Jumala lisäksi salli ihmisen hallita maailmaa ja käyttää sitä hyväkseen (1 Moos 1:26, 28, 29). Näin maailmasta tuli ihmisen muokattava, ihmisen toiminnan vaikutuksille altis. Syntiinlankeemuksen seurauksena ihmisen toiminta ei kuitenkaan enää vastannut Jumalan alkuperäistä tarkoitusta, vaan maailma ja ihminen loitontuivat Jumalasta. Pyhän Hengen loitontuminen synnin turmelemasta maailmasta on muuttanut maailman luonnetta. Se ei enää ole paikka, jossa toisaalta Jumalan ja ihmisen ja toisaalta ihmisten keskinäinen kohtaaminen tapahtuu alkuperäisessä kauneudessaan. Synti erottaa ihmisen

Nykykreikkalainen fresko: ”Maailman luominen”.
Lähde: esitevihko, Kreikan ortodoksinen kirkko.

Jumalasta ja ihmiset toisistaan. Koska Pyhä Henki on etäännyntynyt sekä maailmasta että ihmisestä, niin maailma on menettänyt alkuperäisen muokattavuutensa eikä myöskään ihmisellä ole enää kykyä johtaa maailmaa kohti tilaa, jossa ihminen voisi kohdata Jumalan ja lähimmäisensä alun perin Jumalan tarkoittamalla tavalla.

Konkreettisen seurauksena maailman turmeltumisesta voimme havaita ympäröivässä luonnossa tapahtuvat muutokset. Ilman, maaperän ja vesistöjen saastuminen, kasvihuoneilmiön aiheuttama ilmastolämpeneminen ja monien eläin- ja kasvilajien sukupuuttoon kuoleminen ovat seurauksia ihmisen välinpitämättömyydestä. Emme ole ymmärtäneet oikealla tavalla Jumalan luomiskertomuksessa meille antamaa kehotusta hallita luomakuntaa. Emme voi loputtomiin ja mielin määrin tämän kehotuksen vastaisesti tuhata luonnonvaroja.

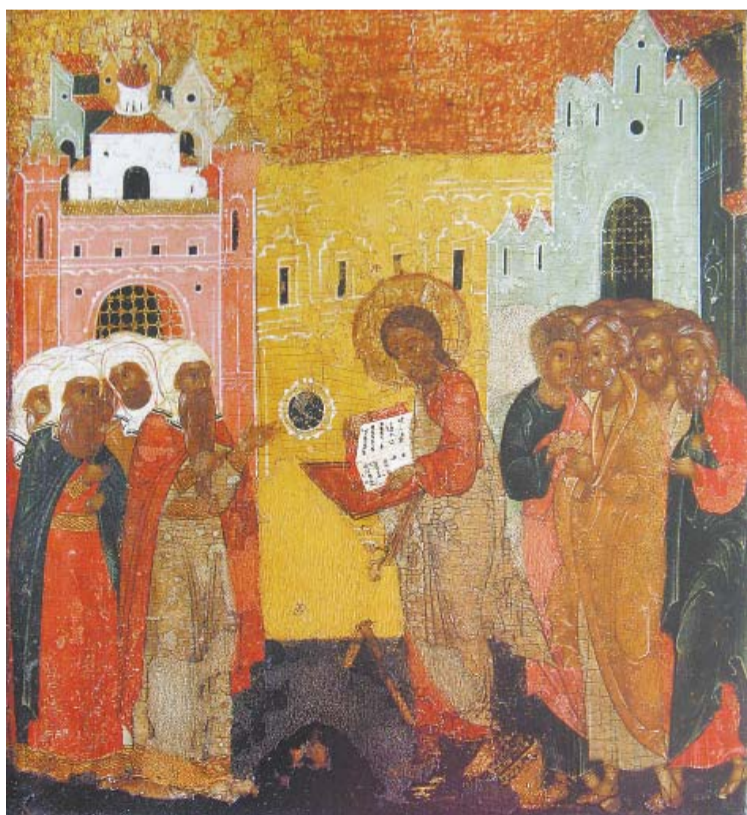
Huolissaan ympäristömme tilasta päätti Ekumeeninen Patriarkaatti vuonna 1989 julistaa syyskuun ensimmäisen päivän ympäristönsuojelun päiväksi. Patriarkaatti kehottaa tänä päivänä kaikkia kristittyjä kiittämään Jumalaa Hänen meille antamastaan lahjasta, koko luomakunnasta, ja rukoukseen sen suojelemiseksi ja pelastamiseksi. Lisäksi meitä itseämme niin yksilöinä kuin kansakuntina kehoitetaan ryhtymään toimiin ympäristömme pelastamiseksi. Näin voimme päästä lähemmäksi maailman alkuperäistä kauneutta.

Kristus luomakunnan luojana

Teemaan liittyvänä ikonina voidaan esimerkiksi pitää 1. Mooseksen kirjan 1. luvun ja keiden 20 ja 21 kuvitusta: ”Jumala sanoi: ’Viliskööt vedet eläviä olentoja ja lennelköt linnut ilmassa taivaankannen alla.’ Niin Jumala loi suuret meripedot ja kaikki muut elävät olennot, joita vedet vilisevät, sekä kaikki siivekkäiden lajit. Jumala näki, että niin oli hyvä.” Ikonissa Luojana kuvataan Kristus, lihaksi tullut Sana, koska Isä Jumalaa emme voi kuvata. Mainittakoon, että ns. Ashburnhamin Pentateukissa, eräässä 400-luvulta peräisin olevassa Mooseksen kirjan sisältävässä kuvitetussa käsikirjoituksessa on alun perin luojana kuvattu sekä Isä että Poika. Käsikirjoituksen myöhemmät omistajat 800-luvulla eivät tällaista Jumalan kaksinaisuuden kuvaamista ole pitäneet hyväksyttävänä ja ovat korjanneet kuvia useassa kohden peittämällä toisen luojista maalilla.

Jumala Sana on jumalallisen tahdon ilmentymä, sillä juuri Hänen kauttaan Isä on luonut kaikki Pyhässä Hengessä. Kaikki on luotu Sanan kautta, Sanan, joka on jumalallinen keskus ja josta luovat voimat säteilevät. Toisaalta luomakunta pyrkii tätä keskusta, lopullista päämääräänsä, kohti. Näin alussa Jumalasta erossa olleet luodut pääsevät täydellisyyteen, yhteyteen Jumalassa.

Diakoni Osmo Kurola

Kirkkovuoden alun ikoni: Semjon Borozdin, 1500-luvun loppu – 1600-luvun alku. Lähde: Vilinbakhova, Tatjana 2000 *Mystery and Wonder. Icons like Miniatures – the Stroganov School*. St Paul MultiMedia Productions. Bergamo. Plate XVII.

Opetus, levollinen ilmapiiri ja hengellinen kotoutuminen

Oulun ortodoksinen hiippakuntaneuvosto työskentelemässä Rovaniemen Petsamo-salissa. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Hiippakuntaneuvoston kokous käsitteli kirkon yhteisöllisyyteen liittyviä näkökohtia huhtikuussa Rovaniemellä. Siitä laaditun ai-neiston pohjalta hiippakuntaneuvoston hallitus jatkoi elokuun puolessa välisessä työskentelyä Viere-mällä, piispan vapaa-ajan asunnolla. Se poimi dokumenteista keskeisiä asioita ja lähetti ne työstettäväksi seurakuntaneuvostoille.

Hiippakuntaneuvoston kokous painotti, että kirkko on pohjimmiltaan kasvattava ja pyhittävä yhteisö. Kristuksen ruumiina se ei ole demokraattinen, vaan teokraattinen, Jumalan johtama yhteisö. Se ei myöskään ole inhimillistä virheistä ja heikkouksista vapaa yhdyskunta. Sen vuoksi on hyvä tarkastella seurakuntayhteisöjämme myös kriittisesti. On hyvä kysyä: miten saisimme seurakunnan ilmapiiriin kehittymään entistä syvemmin yksilön vapautta ja persoonallisuutta inspiroivaksi kristilli-

seksi yhteisöksi?

Seurakuntien elämää ohjaavaksi teemaksi on Oulun hiippakuntaneuvosto antanut vuosiksi 2012–2014: ”Tie kirkkoon”. Tarkoituksena on kiinnittää huomiota muun muassa ulko- ja sisälähetykseen, kirkolliseen opettamiseen, yhteisöllisyyteen ja kirkon tutuksi tekemiseen.

Teologia

– kirkon äidinkieli

Rovaniemellä kokousedustajat painottivat useamman kerran sitä, että suomalaisissa olosuhteissa tie kirkkomme jäseneksi tapahtuu usein siirtymisenä toisen kirkon perinteestä itäiseen traditioon. Tämä hengellinen kotoutumisprosessi vaatii aikaa. Tarvitaan paljon kirkollista opetusta, että kulttuurista toiseen siirtyminen tapahtuisi levollisesti ja harkiten. Hiippakuntaneuvoston edustajat kaipasivat kirkon elämää avaavia teologisia luentoja.

- Seurakuntaväki on nykyisin korkeasti koulutettua väkeä, joka luo opettamiseen oman haasteellisen tilanteen. Ihmiset lukevat ja tietävät, tätä ei saa väheksyä. Opettamiseen on luotava järjestelmällisyyttä, totesi isä **Rauno Pietarinen** omassa puheenvuorossaan Rovaniemen kokouksessa.

Maallikkot ja mediat käyttöön

Myös maallikkoaktiivisuuteen panostaminen koettiin hiippakuntaneuvoston kokouksessa tärkeänä. Samoin ihmisten henkilökohtainen kohtaaminen ja median käyttö kirkollisen toiminnan muotona sai huomiota.

- Seurakuntien on uskallettava liikkua ajan hermolla: internet ja tekniikka on otettava käyttöön rohkeasti. Näin tavoitetaan muun muassa nettisukupolvea, totesi metropoliitta **Panteleimon**.

Kirkon omasta traditiosta löytyy hiippakuntasihteeri **Johan-**

nes Mäntymäen mielestä valmiita, erinomaisia toimintaohjelmia kirkollisen yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

- Pyhittäjä **Johannes Siinainen** toivoo meidän suhtautuvan vakavasti omiin synteihimme, mutta olemaan armollisia lähimmäistemme heikkouksille. Toinen samanveroinen

on pyhän Kosmas Aitolialaisen ohje: ”Kristuksesta ja Kirkosta älkää etäännykö”. Ohje on erityisen hyvä muistaa silloin, kun seurakuntaelämä tökkii ja tuntuu ettei mikään mene eteenpäin. Herran kaitselmuksen kuljettaa meitä vaikeuksienkin keskellä.

Paimen Sanomat

Hiippakuntaneuvoston hallituksen jäsenet vasemmalta: Marja-Leena Maksimainen, Metropoliitta Panteleimon ja arkki-mandriitta Andreas Larikka. Kameran takana on hallituksen sihteeri Johannes Mäntymäki.

Новогоднее

1 сентября мы отмечаем церковное новолетие. В календаре этот день носит название «начала индикта». Хотя государственный и церковный новый год в наше время не совпадают, существует прямая связь этого праздничного дня с государственной властью. В переводе с латыни «индикт» (indictio) означает налог. Дело в том, что срок воинской службы в поздней Римской империи составлял ровно пятнадцать лет, и когда он заканчивался, то воины возвращались домой, чтобы жить на военную

пенсию, которая финансировалась за счет специального налога -- индикта. Налог собирался 1 сентября, по окончании сбора урожая. Таким образом «индикт» и «15 лет» постепенно превратились в синонимы, и индиктом начали называть каждый новый год из пятнадцатилетнего промежутка, как и само пятнадцатилетие. В IV веке этот день, индикт, уже был и государственным, и церковным новым годом.

В нашей современной культуре новый год часто воспринимается и как конец

предыдущего временного промежутка, и как начало нового. Но поскольку время идет по кругу и все календарные даты повторяются, то, конечно, этот день, своего рода, псевдо-праздник. Смысл новолетия не сводится к дате, будь то знакомое нам «светское» 1 января или «церковное» 1 сентября. С христианской точки зрения важно то, что, согласно первой книге Священного Писания, Бог сотворил само время и благословил его ход. Совершая службу новолетия в храмах, мы поем молитву:

«Всея твари Содетелю, времена и лета во Своей власти положивый, благослови венец лета благости Твоя, Господи» (из Тропаря Индикта). Слово «венец» в данном контексте означает «круг», т.е. таинство времени и изменчивость мира даны Самим Богом.

В тот же день, 1 сентября, по благословию Константинопольского (Вселенского) патриарха, мы отмечаем День природы. Будем помнить, что мы являемся только малой частью созданного Богом мира, и поэтому не-

сем ответственность перед Ним за все Творение.

Ощущая в самих себе ход времени и грубость, но вместе с тем красоту, нашей физической природы, возблагодарим Бога словами церковной молитвы: Господи, всех видимых и невидимых Творче и Зиждителю, иже дни и ночи, времена и лета сотворивый, благослови венец лета!

*священник
Алексей Шёберг*

Lapin matkapapin sijainen

Olen monien kulttuurien risteysasemalla

Olen isä **Makarios Alatalo**, syntynyt entisessä Alatornion kunnassa, joka on nykyisin liitetty Tornion kaupunkiin. Lapsuuteni olen viettänyt ja kouluni käynyt Länsi-Pohjassa. Muutin nuorena Lappeenrantaan, jossa asuin noin seitsemän vuotta. Aluksi olin töissä rakennuksilla ja opiskelin siellä myös rakennusmestariksi. Sen jälkeen asuin Oulussa kolmisen vuotta työskennellen päivät rakennusmestarin virassa Oulun maatalouskeskuksessa ja iltaisin opiskelin Lassinkallion lukiossa, josta kirjoitin ylioppilaaksi 1978. Tämän jälkeen hakeuduin opiskelemaan Leningradin rakennusteknilliseen korkeakouluun, josta valmistuin diplomi-insinööriksi 1984.

Työvuosia Neuvostoliitossa ja Suomessa

Tuohon aikaan Suomessa ei ollut Neuvostoliiton rakennusnormeja tuntevia insinöörejä ja tarve oli suuri, muun muassa Kostamus, Svetogorsk. olivat merkittäviä hankkeita. Itse työskentelin YIT-yhtymällä Helsingissä ja eri vientiprojekteissa Neuvostoliitossa. Tällöin Pietarin keskustassa, Iisakin kirkon vieressä oleva Astoria-hotelli saneerattiin. Vuonna 1990 aloitin Kemian kaupungin rakennuspäällikkönä, josta virasta jouduin sitten jäämään sairauseläkkeelle. Leningradin opiskeluaikana tutustuin Donin Rostovista kotoisin olevaan vaimooni **Ljuboviin** ja avioliiton solmimme 1984. Perheeseemme kuuluu myös, nyt jo aikuinen poika, joka ehti syntyä Leningradissa ja muutti parin kuukauden ikäisenä Suomeen.

Pappeuden poluilla

Tieni ortodoksiseen kirkkoon on kulkenut Aleksanteri Nevskin lavran, vaimoni **Ljubovin**, anoppini **Zoijan**, Valamon luostarin, sekä oman etsiskelyn ja venäjän- ja suomenkielisen ortodoksisen kirjallisuuden kautta. Ortodoksisen kirkon piiristä olen löytänyt etsimäni hengellisen elämän. Jumalan johdatuksesta muutimme Lappeenrantaan. Aloin aktiivi-

sesti osallistua kirkolliseen elämään ja opiskella kirkkohistoriaa, teologiaa ja jumalanpalveluselämää. Rovasti **Markus Petsalon** isällisen ohjauksen ja diakoni **Veikko Tiittasen** käytännöllisten harjoitusten kautta askel askeleelta, aloittaen ponomarina ja lukijana, perehdyin mieltäni kiehtoviin jumalanpalveluksiin. Valamon luostarin arkkimandriitta **Sergeillä**, veljestöllä ja nykyisellä piispa **Arsenilla**, heillä kaikilla on ollut merkittävä osuus pappeuden polullani, joille lausun lämpimät kiitokset. Metropoliitta **Ambrosius** vihki minut papiksi Lappeenrannan Jumalansynnyttäjän suojelusen kirkossa v. 2006, harrastuksen perusteella.

Tunturien keskelle

Nyt toimin isä **Rauno Pietarisen** sijaisena ajalla 1.6.2012–31.5.2013. Lapin matkapapin tehtävä on minulle haaste ja kutsumus. Oulun metropoliitta **Panteleimon** tiedusteli Valamon luostarin veljestön trapesassa halukkuuttani tehtävään ja harkittuani asiaa eri tahoilta, päätimme tulla Lappiin. Täällä Lapissa minua kiinnostavat ihmiset, luonto ja tavat. Ylä-Lappihan on monien kulttuurien risteysasema, on kolttasaamelaisia, Inarin saamelaisia, suomalaisia ja myös maahanmuuttajia, joihin olen osaan jo ehtinyt tutustua. Saamen kieltä ei vuodesa ehdi omaksua, mutta pieni ektenia on tarkoitus opetella kolttasaameksi diakoni **Erkin** avustuksella.

isä **Makarios Alatalo**
Tekstieditö
Johannes Mäntymäki

KIRKON KOULU

Ikoni – ovi hengellisen todellisuuden

Pyhällä ikonilla on *kasvatuksellinen tehtävä*: ikoni tuo uskovalle mieleen pyhän tapahtuman. Se saa ihmisissä aikaan kunnioitusta, synnintunnustamista ja katumusta. Pyhä Johannes Damaskolainen (k. noin 750) puhuu Kirkon jäsenestä taistelusta ”taisteluna pahaa vastaan” ja pyrkimyksestä kulkea Kristuksen askelissa. Seitsemäs ekumeeninen kirkolliskokous (Nikea 787) sisällytti ikoneja koskevaan säädökseensä opetuksen, että ahkera ikonien tutkistelu kohottaa ihmiset muistamaan ikonien esittämiä esikuvia ja kaipaamaan heitä. Jumalallinen elämä murtaa ikonin värin kehikon tullen kohti ja kysyen: Missä sinä olet?

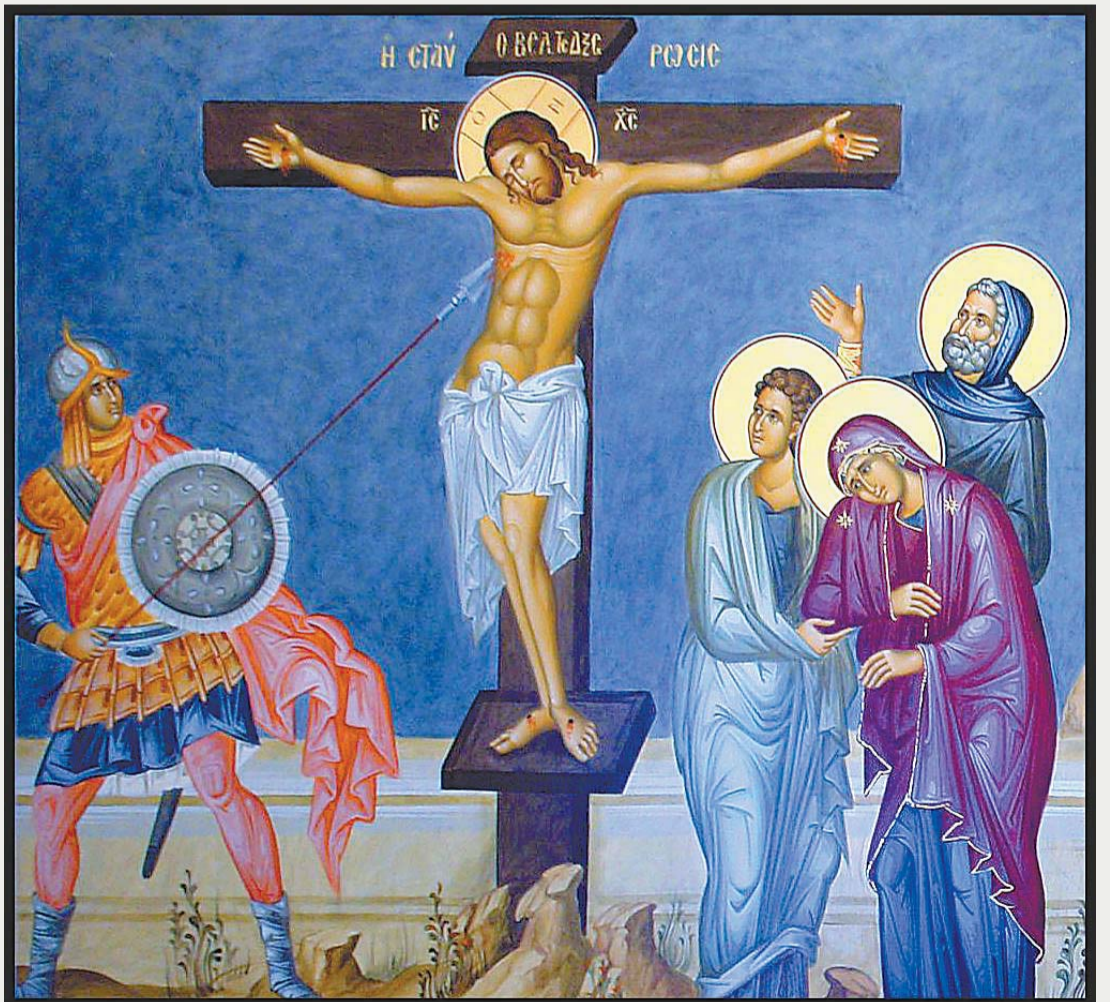
Bysanttilainen ikoni, fresko tai mosaiikki käsittää ortodoksisen hengellisen kokemuksen todistuksen. Syveneminen ikonin dogmiin merkitsee ikonin teologisen merkityksen avaamista.

Bysanttilaiselle ikonille on ominaista sen *anagoginen* tarkoite, joka merkitsee pyhän kuvan viittaavan aineen ulkopuoliseen, hengelliseen todellisuuteen. Uskonnollinen aihe, esimerkiksi Kristus tai apostoli Johannes, ei tee maalauksesta ikonia, liturgiseen käyttöön sopivaa esinettä, ellei siitä löydy tätä elementtiä. Anagoginen elementti on läsnä kaikissa todellisissa ikoneissa, myös niissä, joiden aihe näyttää torjuvan sen – esimerkiksi Kristuksen ristiinnaulitsemisessa. Kuvattu Kristuksen ruumis on jumalihmisen ruumis ja siksi katoamaton. Kristuksen kasvojen ilme ja ruumis ovat täynnä jumalallista rauhaa ja suuruutta. Suurin osa Bysantin kirkon teologiaa korostaa ikonin taivaallista ulottuvuutta. Mutta ikonijattelun alusta alkaen mukana on ollut esillä myös ”tähän maailmaan suuntautuminen”, jossa ikonin on ymmärretty kohdistavan vaiku-

tuksensa heihin, jotka rukoilevat tai viipyvät ikonin edessä.

Ikoni, fresko tai mosaiikki eivät ole pelkkä symboli tai Kirkon traditiota sisältävä tietokanta. Ortodoksisen kirkon uskollisille jäsenille totuus ei ole joukko opinkappaleita tai lainomaisia säädöksiä, vaan *Kristus* jumalinhimillisenä persoonana. Pyhä *Justin Popovitš* (k. 1979) opettaa: ”Se, joka uskoo Kristukseen, kasvaa Hänen jumalallisen totuutensa rajattomuudessa. Hän kasvaa koko olemuksellaan, mielellään, sydämellään ja sielullaan. Kristuksessa eletään olemalla todellisia rakkaudessa, ainoastaan siten kasvamme kaikin tavoin Hänessä. Näin kasvamme kaikkien pyhien ihmisten kanssa Kirkossa ja Kirkon kautta, koska muutoin ei voi kasvaa Kristuksessa.”

Isä Jarmo Hakkarainen

Ikoniin tehtävänä on välittää rukoilijalle anagogisen elementtinsä välityksellä samaa hengellistä todellisuutta kuin liturgisten tekstien. ”Tänään riippuu ristinpuussa Hän, joka on maan ripustanut vesien päälle”, veisataan Suuren perjantain antifonissa. Siinä viitataan Jeesuksen Kristuksen olleen mukana maailman luomistapahtumassa, sillä Hän on ”tosi Jumala, samaa olemusta kuin Isä, jonka kautta kaikki on saanut syntynsä.” Tämän johdosta risti-ikoneissa Kristuksen kasvojen ilme ja ruumis ovat kuvattu täynnä jumalallista rauhaa ja suuruutta. Ikonilähde: <http://www.byarticon.gr>

Tuoretta voimaa valtuustossa vai sittenkin aivan pihalla

Kun seurakuntamme kirkkoherra Isä Slava ehdotti ehdokkaaksi asettumista seurakuntavaaleissa, mieleen tuli ensimmäisenä epäusko. Onko minusta, varsin uudesta ortodoksisesta sellaiseen luottamustoimeen! Mielikuvissani seurakunnan valtuutetun pitäisi olla syvästi vakaa ja viisas ihminen, mielellään charmantisti harmaantunut ja kirkon opin kannesta kanteen tunteva.

Isä Slava vakuutti kuitenkin, että ihmisenä oleminen riittää. Emmen ehdolle lähtöä myös sen takia, että Lapin ortodoksinen seurakunta oli tarjonut minulle hengellisen kodin, paikan, jossa levätä, vetää henkeä ja virvoittua arjen myllyryksissä. Tiesin, että erilaisissa luottamustoimissa ihmisluonnon raadollisuus paljastuu eri tavoin ja kaikissa yhteisöissä on omia ristiriitoja. Tuntui, etten halua tietää niistä ja rikkoa illuusiotani siitä, että meidän seurakunta on yhtä suurta perhettä, lintukoto, jossa riidansiemenet eivät idä. Isä Esipaimen sattui olemaan Rovaniemellä toimittamassa palvelusta ja hän puhui

vastuista, joita meillä on kannettavana. Se tuntui johdatukselta, varmistukselta sille, että minun on lähdettävä ehdolle.

Olen siis ollut vuoden päivät valtuutettuna. Kokemukseni seurakunnan hallinnosta on ohut. Olen yllätynyt siitä, miten vaikea on saattaa käytäntöön kaikkia aivan mahtavia ajatuksia ja ideoita, joita omassa tai kansaseurakuntalaisten päästä pulpahtelee. Kuvittelin myös valituksi tulekseni jälkeen, että pystyn tuosta noin vain tuomaan tavallisen seurakuntalaisen näkemyksiä ja tarpeita seurakunnan päättävien elinten eteen ja sitä kautta kehittämään seurakuntaa. Ensimmäisenä olen törmännyt siihen tosiasiaan, että tavallisia ihmisiä ei ihan hirveästi kiinnosta osallistua seurakunnan toimintaan.

En vielä kukaan ole päässyt jyvälle siitä, miten tavoittaa ne ihmiset, joilla olisi painavaa ja ennen kaikkea kehittävää sanottavaa seurakuntamme asioidenhoidosta. Oma aktiivisuus seurakuntalaisena on ensiarvoisen tärkeä kosketuspinta luottamusmiehelle. Tänä kesänä olen itse käynyt varsin vähän kotikirkon palveluksis-

sa ja huomaan ajautuvani entistä kauemmas seurakunnan arkielämästä. Se tuntuu luottamusmiehen silmin pelottavalta ja kannan siitä syyllisyyttä, sillä kun minuun on luotettu valtuutetuksi valinnan verran, pitäisi se pesti hoitaa kunnialla.

Seinät vai sielut?

Seurakuntavaltuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Itse olen ollut mukana yhdessä kokouksessa, siinä ensimmäisessä. Budjettikokoukseen en päässyt osallistumaan. Budjettikokouksen materiaalit sain ja perehdyin niihin. Seurakunnan taloudellinen tilanne on sama kuin niin monessa muussa seurakunnassa, rahaa saisi olla enemmän. Olisi mahtava päättää korjauksista ja tehdä remonttia kaikissa seurakuntamme pyhätyöissä, mutta se ei ole mahdollista. On mietittävä, laitetaanko seurakunnassa ensisijalle ihminen vai rakennus? Jos laitetaan ihminen, onko meillä varaa odottaa rakennuksen korjauksen kanssa vielä muutama vuosi vai tekevätkö nämä odotuksen vuodet niin suuria vahinkoja, että sitten se korjaus vasta kalliiksi tulee. Itse katson, että seurakunnan tehtävänä on auttaa apua

tarvitsevia. Siksi diakonia-työ ja nuorisotyö ovat minusta niitä, joihin rahaa on oltava.

Koen, että meillä luottamusmiehillä on kuitenkin helpoita seurakunnan palkattuihin työntekijöihin verrattuna. Heillä on virkavastuu seurakunnasta. Mietin usein, miten me luottamustoimiin valitut voisimme tukea heitä, että pienissä seurakunnissa työskentelevät jaksaisivat tehdä työtä eivätkä uupuisi taakkojensa alle. Sillä kun paimen uupuu, lauma jää harhaillemaan.

Tuntuu välissä hyvin voimattomalta, koska kysymyksiä on tällä hetkellä enemmän kuin vastauksia. Toivon todella, että seuraavien valtuustovuosien aikana tilanne tasoituisi, että löytyisi vastauksia edes joihinkin kysymyksiin. Samalla toivon, että seurakuntaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa seurakuntalaiset lähestyisivät meitä valtuutettuja. Me emme voi toimia, jos emme tiedä. Kun tiedämme, voimme edes aloittaa asioiden selvittelyn, jos ratkaisuja ei pystytä taloudellisesta tai muusta syystä heti tekemään.

Vaalien alla näin itseni järjestämässä, organisoimassa ja hoitamassa emännän ottein, suit sait vaan, seurakunnan asioita. Käytännössä huomaan, että yksin ei aikaan saa juuri mitään ja prosessit ovat hitaita. Kuluttaakseni vielä vähän lisää vanhaa sanontaa totean, että maltti on valttia, myös seurakuntatyössä.

Armorikasta syksyä ja talvea toivottaen,

Pia Tuukkanen,
Lapin seurakunnan-
valtuuston jäsen
pia.tuukkanen@gmail.com

Kirkko ja nuoret – ajatuksia vuosikirjan äärellä

Kirkko ja nuoret -vuosikirjaa tarkasteleva artikkeli on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa:
ort.fi/hiippakunnat/oulu

Hiippakuntamme vuoden 2011 teema oli Kirkko ja nuoret. Aiheen tiimoilta oli vuoden mittaan kolme erityistä tapah-

tumaa, Ortodoksisen Nuorten Liiton vuosijuhla Vaasassa, Trifon Petsamolaisen pyhiinvaellusjuhla Sevettijärvellä ja ortodoksinuorten ja heidän vanhempensa yhteinen viikonlopputapahtuma Oulussa. Kaikissa näissä tilaisuuksissa vuoden teema oli esillä eri tavoin. Näiden lisäksi seurakunnissa oli erilaisia tapahtumia, joiden yhteydessä tarkasteltiin nuorten asiaa tai siihen liittyviä aiheita.

Näissä seminaareissa ja tilaisuuksissa pidetyistä esitelmistä ja puheenvuoroista hiippakunnan toimesta koottiin vuosikirja. Siinä monet kirkon työntekijät ja alan asiantuntijat käsitelivät teemaa ja näin aihe tuli valotetuksi monelta eri näkökulmalta. Vuosikirjan sisältö osoittaa, miten moni-ilmeisestä asiasta on kyse, vaikka

on myös selvää, että teemasta riittäisi vielä muutakin ammennettavaa. Tässä yhteydessä ei esimerkiksi käsitellä koulun antamaa opetusta, vaikka se yhteiskunnan tarjoamana on merkittävää työtä.

Toivoa sopii, että hiippakuntaneuvosto jatkaa tätä jo perinteeksi muodostunutta tapaansa julkaista vuoden teemoista vuosikirja. Näin vuosien mitaan kertyy arvokasta tietoa hiippakunnan ja seurakuntien elämästä ja kulloisistakin ajankohtaisista tarkasteluun otetuista aiheista ja tarpeista.

Kirkon historiaan verrattuna lapsi- ja nuorisotyö on verrattain uusi ilmiö. Tämä johtuu siitä, että kristinuskon alkuaikoina lapsuutta tai perhettä ei ollut olemassa siinä mielessä käsitteenä, miten me nyt sen

ymmärrämme. Oli suurperhe, sukulaisyhteisö, jossa yksilöllä sinänsä ei ollut erityistä asemaa eikä näin ollen ymmärretty, että lapsen ikä velvoitaisi johonkin erityiseen kohteluun. Tarvittiin muun muassa renessanssi, painokoneen keksiminen, valistuksen aika ja liki tuhat vuotta sen ymmärtämiseksi, että lapsuus on erityisellä tavalla erilaista aikaa kuin aikuisuus ja että lapsuutta tuli suojella. Teollistuminen aikaansaai suurperheen tiivistymisen ydinperheeksi ja sekin on saanut viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana uusia muotoja. Kun tähän vielä lisätään, miten tietotekniikan valtaisa kehittyminen on radikaalilla tavalla muuttanut kaikkien elämää ja varsinkin nuorten arkea, ollaan aivan uudessa tilanteessa myös kirkon lapsi- ja nuorisotyön suhteen.

Asiaa on käsitellyt muun muassa isä Rauno Pietarinen Sevettijärven juhlassa pitämässään esitelmässä. Hän kuvailee vahvoihin äänenpainoihin nuoren kehitystehtävää hänen ominaisuuksien kautta ja esittää lopuksi haasteellisen kysymyksen: "Vastaako kirkko nuorten huutoon?". Siinä kysymyksessä onkin pohtimista.

Yhteiskunnassa tapahtuu aina muutoksia ja myllerrystä. Se ei ole kirkolle uutta; näin on ollut ja kaiketi tulee olemaan. Juuri siksi tänään jos koskaan tarvitaan Kirkon henkistä ja hengellistä sanomaa, ohjausta sekä jumalanpalvelusten ajatonta hoitavaa läsnäoloa. Sitä se on kaikille, myös lapsille ja nuorille.

Isä Simo Rönty

Sarjakuvataiteilija Ville Ranta

Ateismista Jumalakaipuuseen

Tie: yliopistoon, sarjakuviin, ateismiin ja kirkkoon. Valojen ja varjojen välähdyksiä taiteilijasielussa.

– Uskonnon kieli ylittää älyllisen nokittelun, pohtii Ville Ranta. Kuva: Pekka Ala-aho

33-vuotiaan taiteilijan isän suku löytyy Kristiinan kaupungista ja äiti on avojalakanen oululainen. Koulut ylioppilashattuun saakka Ville on käynyt Oulussa, jonka jälkeen hän muutti Helsinkiin vuonna 1998. Yliopiston luentosalit kutsuivat nuorukaista opiskelemaan kirjallisuutta ja kieliä. Tutkinto jäi kuitenkin saamatta, sillä taiteilijan tie vei miehen sydämen.

– Irrottauduin viime vuonna pois kokonaan yliopistosta, sillä työni on tällä hetkellä vakaalla pohjalla. Se ratkaisu ei ollut lainkaan vaikeaa, sillä minä olen aina ollut taiteilija. Viimeistään kuuden vuoden vanhana tiedostin sen polun elämäntehtäväkseni.

Kuvien maailma kutsuu

Helsingin kolmen opintovuoden aikana Villelle syveni kutsumus sarjakuvapiirtäjän tehtävästä. Kollegoiden tapaaminen rohkaisi tarttumaan haas-

teeseen. Ennen vuosituhaten vaihtumista hän sai myös julkaistua piirroksiaan eri lehdistä. Villen esilletuloa vauhditti myös se, että hän oli vuonna 2000 mukana perustamassa vaihtoehtosarjakuvan pienkustantamo, Asema Kustannusta. Sen avulla erityisesti kerronnallisesti suuntautuneet taidesarjakuvataiteilijat saattoivat tuoda töitään esille. Vähitellen Villen piirrokset olivat nähtävillä ammattiyhdistyslehdissä, kirkollisissa lehdistä, iltapäivälehdissä ja lopulta televisiossa. Tuli julkisuutta ja sarjakuvien levitysmahdollisuudet laajenivat. Villen kuvataide on poikunut useita kirjoja ja päivänvalon on nähnyt jopa sarjakuvaromaani. Suurelle yleisölle hän on tullut ehkä parhaiten tunnetuksi pilapiirroksistaan. Se on tyyliä vaikeaa, sillä kuva on tarkoituksellisesti laadittu liioittelemaan kohdettaan. Pilapiirroksen luonteen kuluu, että se sisältää satirisia, kriittisiä tai humoristisia aineksia. Vaikeus muodos-

tuukin siitä, että kuvan katsoja tulkitsee sitä eri tavoin kuin sen tekijä. Tällä saralla Ville onkin joutunut muutaman kerran kovan kritiikin kohteeksi. Eräs niistä johti Julkisen sanan neuvoston arvioitavaksi asti. Kohua aiheuttanut, politiikan vallanpitäjiin kohdistuvan pilapiirroksen suhteen hän sai kuitenkin vapauttavan päätöksen.

Kirkkomuistoja lapsuudesta

Ville Matias Rannan ollessa pikku poika hänet liitettiin ortodoksisen kirkon jäseneksi, vaikka hän kuuluikin aluksi enemmistökirkkoon. Tämä on tapahtunut niin varhain, ettei Villellä ole tapahtuneesta muistikuvia. Hänen äitinä suku on ortodokseja, isän puoli taas luterilaisia. Äidin isä **Yrjö Vilmusenaho** oli harras ortodoksi jolle kirkon elämä oli niin tärkeää, että hän etsi kotinsakin läheltä Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalia. Häneen kautta

Villelle rakentui siltaa kirkolliseen elämään. Jo lapsena Ville piti Raamatun kertomuksista ja kirkon tavasta viestiä myös kuvilla. Hän muistaa pienenä haaveilleensa myös luostarielämää. Kriparin Ville kävi Muhoksella vuonna 1993 isien **Raimo Kiiskisen** ja **Kuisma Suopelan** johdolla.

– Oli jännittävää, kun meitä kriparilaisia oli ympäri Suomea. Kirkollisen elämän läpikäyminen oli hyvä asia. Siitä on ollut myöhemmin paljon hyötyä. Leirillä paastoaminen ennen liturgiaa oli jännittävää. Odotimme aina pyörtyykö joku kriparilaisista kesken palveluksen. Siellä oli myös paljon kiinnostavia keskusteluja.

Kirkkoäiti kutsuu ateistia

19-vuotiaana, lähdettyään Oulusta Helsinkiin, Ranta päätti ryhtyä ateistiksi ja erosi kirkosta. Hän kertoo, että käytännössä ateistinen vaihe tarkoitti

sitä, ettei hän halunnut ajatella uskonnollisia kysymyksiä.

Humanistinen taiteilijaelämä maistui, muttei ollut helppoa. Avioliitto, josta syntyi kaksi tytärtä, päättyi eroon. Kolhut tekevät araksi. Nykyisin Ville elää avoliitossa.

– Kolmenkymmenen ikävuoden lähestyessä jouduin voimakkaasti sielunhädän keskelle. Koin tyhjyyden tunnetta ja minulla oli elämässä syvyyden puutteen kokemus. Moderni, humanistinen ihmiskuva alkoi tuntua kovin ohuelta ja riittämättömältä. Minulla alkoi uudelleen lähestymisyrityksiä kristinuskoa kohtaan. Pohdin silloin paljon hengellisiä asioita.

Hengellisessä etsintävaiheessa Ville luki paljon Uutta testamenttia ja Psalmeja. Tuona aikana Raamattu tuli tutuksi. Kosketuspintaa ja opastusta paluusta kirkon suuntaan Ville sai Ou-

lun silloisen kirkkoherran, **isä Raimo Kiiskisen** kautta.

– Isä Raimo osasi ottaa asiat lämpöisen humoristisesti. Vuonna 2008 palasin takaisin kirkkoon.

Paluu kirkkoäidin suojiin käänsi uudenlaisen lehden Villen elämässä. Hänelle jumalanpalvelukset muodostuivat voimakkaiksi hengellisiksi kokemuksiksi. Villen mielestä kokemus pyhydestä ohittaa intellektuaalisen keikaroinnin.

– Uskonnon kieli ylittää älyllisen nokittelun. Se on vastaansanomaton, se naureskelee väitelijälleen, Ranta pohtii.

Uskovaiseksi hän ei uskalla, ainakaan varauksetta, sanoa itseään. Rannan mielestä ”uskovaisuus” määrittellen usein liian ahtaasti ”epäilijän” vastakohdaksi. Tällainen uskon mysteerien yksinkertaistaminen hierittää häntä.

– On rehellisesti myönnettävä, että minusta löytyy kyllä myös agnostisia piirteitä vähän kaikkea kohtaan. Jumalanpalveluksessa uskon kyllä kaiken, mutta kirkossa käynnin jälkeen epäileminen alkaa taas. Koen mie-

lekkäänä ensimmäisistä kristityistä käytetyn nimityksen ”sen tien vaeltajat”. (Ap.t.9:2/ käänn.1938) Määre sopii hyvin minulle, sillä sisäisessä maailmassani käyn aktiivisesti hengellistä dialogia. Taiteilijasielussani on menossa prosessi uskon ja epäuskon suhteen.

Ortodoksisuus näkyy Ville kotona siten, että sieltä löytyy ikoneja. Lapsia hän käyttää kirkossa silloin kun näillä on oma tahto lähteä mukaan. Ateistisen vaiheen aikana syntyneet Villen tyttäret jäivät silloisen vakauksen mukaisesti kastamatta. Nyt asia on alkanut vaivata Villeä. Keskusteluja kastamisen mahdollisuudesta on käyty lasten äidin kanssa ja asia on vielä mietintämyssyissä.

Ortodoksinen jumalanpalvelus tavoittaa taitelijan sielun

Ville Ranta tunnustaa, että By-santin historia ja Venäjän kirkon pyhäköt kiinnostavat. Kirkon pyhät kuvat vievät häntä esteettisesti aivan toiseen maailmaan kuin moderni taide. Hän valistaa, että kuvataiteilijat näkevät ikoneissa kuvakielen sääntöjä ja eri aikakausien käsityksiä, mutta ne voivat avautua muillakin

tasoilla. Villelle ikonit sisältävät salattua voimaa ja ne katselevat hänen mielestään ”ulos raameistaan”.

Raamattu on Rannalle tuttu ja tarkasti luettu kirja. Ville tunnustautuu sen moderniksi lukijaksi. Sana sisältää hänen mielestään paljon ajatonta viisautta, mutta ohjekirjanaan hän ei sitä pidä.

– En perustele mielipiteitäni Raamatun jakeilla. Se olisi liian helppoa sanojen nakkelua. Luen sitä kyllä itsekseni. Jumalanpalvelukset ja ikonit ruokivat hengellistä tarvetta, Raamattu puolestaan älyllistä puolta. Evankeliumit ja Paavalin kirjeet ovat loputtomia merkityksiä ja älyllistä pohdiskelua innoittavaa materiaalia.

Kirkkomusiikin suhteen Ville tunnustaa olevansa ”janoinen.” Kotona olevat ortodoksiset äänitteet ovat soineet aktiivisesti soittimessa. Lapsuudestaan hän muistaa kokeneensa erityisen tärkeäksi ehtoollisen edellä laulettavan Kerubiveisun, jossa kehoitetaan ”heittämään pois kaikki maalliset huolet.” Hän kokee sen sanoman olevan hänelle edelleenkin vapauttava ja armollinen.

– Kirkkolaulut ovat vahvaa materiaalia. Ne jäävät pyörimään päähän jopa useiksi päiviksi.

Ville jää pohtimaan armoa. Hänenä postmodernin ihmisen armokäsitys ja kristillinen armokäsitys eivät kaikissa kohden kohtaa toisiaan. Kirkon opettama armo sukeltaa hyvin syvälle, aina ihmisyyden pohjakosketuksiin saakka.

– Armo on minulle sitä, että ihminen hyväksytään sellaisena kuin hän on. Tällä en tarkoita humanistista armotulkintaa: ”kaikki mitä haluat ja teet on oikein”. Kristillisessä armokäsityksessä ihminen hyväksytään siitä huolimatta, että hän on tehnyt paljon vääryyttä ja hän edelleenkin tulee sitä tekemään.

Jumalakuva

Villen pohtiessa jumalakuvaansa, niin hän liittää Kaikkivaltiaan ominaisuuksiin armollisuuden ja hyvyyden. Jumala on hänelle absoluutti: Hän on rajoittamaton ja täydellinen, ”Hän on kaikki”.

– En mielelläni puhuttele Jumalaa, ettei Hänen kanssaan tarvitsi ruveta kiistelemään, painia käymään.

Tosin, heti edellisen sanottuaan mies hiljenee ja toteaa, että avioero oli kova paikka. Se pisti hänet pyytämään Jumalalta apua. Rukouspaini jäi hetkeksi mietityttämään. Kesken ajatusvirran ilme kuitenkin kirkastuu.

– Jeesus on hahmo, jonka kanssa uskallan väitellä!

Jumalan salattu luonne kirvoittaa mietteitä myös kirkkoisien yrityksiin ”sanoittaa sanomatonta sanoiksi”. Tätä kutsutaan myös kirkon teologiaksi, jonka suhde kirkon jäsenten henkilökohtaiseen jumalakuvaan voi olla joskus jännitteinen. Ville jää pohtimaan kirkon rukousta, jossa mainitaan, että Jumala on ”jokapaikassa oleva ja kaikki täyttävä, hyvyyden lähde, elämänantaja”. Nämä Jumalasta sanotut määreet lievittävät Villen kuolemanpelkoja, kun elämän rajallisuus liikkuu joskus mielessä.

Kolhuja saaneena voi mennä kirkkoon

Ville kokee, että kirkkoon mennessä voi ”astua ulos omasta elämästä”. Elämän murjoessakin, kolhuja saaneena voi mennä kirkkoon. Hän kokee jumalanpalveluksissa käynnin hengellisesti terapeuttisena tapahtumana. Työmatkoillaankin Ranta pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan käymään kirkossa. Helsingin Uspenskin katedraali ja Kruununhaassa sijaitseva Pyhän Kolminaisuuden kirkko, sekä Uuden Valamon luostaris- sa oleva Kristuksen kirkastumisen kirkko ovat tulleet vuosien varrella Villelle tutuiksi. Oulun katedraalia hän pitää kuitenkin kotinaan. Hän iloitsee Oulun Torikadun pyhäkössä, vuosituhannen alkupuolella tehdystä uudistuksesta. Ville kuvaa remontin myötä katedraalin ilmeen muuttuneen ”tunkkaisesta valoisaksi”. Taiteilijan työtään hän rinnastaa luostarikilvoitukseen, siis teknisellä tasolla. Luovaa työtä tehdään hiljaisuudessa, yksin. Ville pohtii, että hänellä saattaisi olla paljon opittavaa taiteilijatyöhönsä munkeilta. Yksinäisyys ja virikkeiden rajaaminen luovat rauhaa luovuuteen. Hän tunnustaa käyvänsä haistelemassa myös näitä tuulia luostareissa.

– Kesämökki on minun luostarini. Siellä voi olla yksin, hiljaisuudessa. Tarvitsen sitä.

Johannes Mäntymäki

Ote Ville Rannan teoksesta ”Eräänlaisia rukouksia” (2009).

Hiippakuntautisia kuvina

Ekumeenista jumalanpalvelusta vietettiin 3.5. Oulussa, Nasaretin Pyhän Perheen katolisessa seurakunnassa, Helsingin piispan (kat.), monsignore Teemu Siipon SCJ johtamana. Vasemmalta: isä Marko Patronen (ort.), katolisen hiippakunnan yleisvikaari, isä Raimo Goyarrola, piispa, rovasti Veijo Koivula (lut., Oulu), lin kirkkoherra Tapani Ruotsalainen (lut.) ja Oulun katolisen seurakunnan kirkkoherra, isä Donbosco Thomas. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Metropoliitta Panteleimon toimitti muistopalveluksen Oulussa, Oulujoen hautausmaan ortodoksisella perinnekalmistoalueella 25.5.2012. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Hiippakuntaneuvoston säätiön hallituksen kokous 24.5.2012. Ylärivissä oikealta: Pekka Taskinen ja Veikko Feodoroff. Edessä metropoliitta Panteleimon ja Seppo Maskonen. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Lapin matkapapin sijainen, isä Makarios toimittamassa vigiliaa Nellimin kirkossa 14.7.
Kuva: Pekka Hernberg.

Oulun seurakunnan nuoriso- ja diakoniatyöntekijä Petri Aho dokumentoi elävää kuvaa seurakunnan käyttöä varten. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Kemin, Pyhän Johannes Kastajan kirkon 50-vuotisjuhlaliturgia 24.6.2012. Evankeliumia luki Lapin pohjoisten osien diakoni, matkakanttori Erkki Lumisalmi. Ipsiakoneina toimivat: Johannes Mäntymäki (vas.) ja Taneli Peltoniemi. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Ikonimaalari Toini Honkala Lapuan ikoninäyttelyssä maalaa miensa pyhien kuvien ympäröimänä. Kuva: Markus Hoppo.

Kemin kirkon 50-vuotisjuhlaliturgiassa oli myös vierailevia pappeja. Vasemmalta: Kuopion kirkkoherra, isä Timo Honkaskä, Oulun seurakunnan rovasti Eino Hynninen, metropoliitta, rovasti Olavi Matsi ja rovasti Matti Porkka. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Konevitsan luostaria ja Käkisalmea katsomassa

Kalajokilaakson Tiistaiseura on viime vuosina tehnyt pyhiinvaellusmatkoja etupäässä rajantakaiseen Karjalaan. Kohteina ovat olleet mm. Laatokan saarella sijaitseva vanha Valamo, Syvärin luostari, Petserin luostari ja Solovetskin luostari.

Kuluneena kesänä pyhiinvaellusmatkan kohteina olivat Käkisalme ja Konevitsan luostari sekä paluumatkalla myös Pietari. Matkalla oli edellisvuosien tapaan mukana jälleen niin ortodokseja kuin luterilaisia. Matkan vetäjänä oli Olavi Merioja Haapajärveltä ja kuljettajana Juhani Kuha Nivalasta. Matkan hengellisenä johtajana oli Kiuruveden ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra, rovasti Antero Petsalo, joka piti huolta, että matkan luonne pyhiinvaellusmatkana toteutui.

Käkisalmissa

Pyhiinvaellusmatkan ensimmäisenä kohteena Karjalan kannaksella oli Käkisalme. Se on varsin vanha kaupunki, joka on vuoroin kuulunut Venäjään, Ruotsiin tai Suomeen. Sen historia on siten varsin värikäs.

Käkisalmissa on vielä jäljellä Käkisalmen eli Korelan linna. Venäläisillä oli Käkisalmissa vahva asema vielä 1800-luvulla. 1900-luvulla venäläisten kauppiaiden tilalle tuli suomalaisia. Suomalaisuuden uranuurtajana liike-elämässä oli

Juho Lallukka.

Tiistaiseuran retkeläiset kävivät paikallisessa ortodoksisessa kirkossa ja kiertokäynnin yhteydessä tietenkin vanhassa linnassa. Korelan linnan tiloissa on museo, jossa saattoi tutustua kaupungin vaiherikkaaseen historiaan. Kaupungissa voi vielä nytkin havaita suomalaisajan vaikutusta, vaikka yleisleima on varsin venäläinen.

Konevitsan luostarissa

Konevitsa on ortodoksisesta luostarista tunnetuksi tullut Laatokan saari. Sen pinta-ala on vain 8,5 neliökilometriä. Ennen toista maailmansotaa Suomelle kuuluessaan Konevitsa oli osa Viipurin läänin Pyhäjärven kuntaa. Nykyisin se kuuluu Leningradin alueeseen Käkisalmen piirin Sakolan eli Gromovon maalaiskuntaan. Lähimpään kaupunkiin Käkisalmeen on 40 km. Saarelle pääse yhteysaluksella Sortanlahdesta, josta sinne on 6,5 km:n ja 40-50 minuutin matka.

Konevitsan luostarista kertovien lähteiden mukaan siellä oli muinoin karjalaisten pakanallinen uhripaikka Hevoskivi. Se sijaitsee noin kilometrin päässä luostarista pohjoiskoilliseen. Tämä pyörästynyt iso graniittilohkare muistuttaa hevosen päätä. Sen päälle on myöhemmin rakennettu tsasouna. Se on kieltämättä erikoinen paikka.

Konevitsan saarella sijaitsee Konevitsan Jumalansynnyttäjän syntymän luostari, jonka perusti novgorodilainen Arseni 1393. Ruotsalaiset valtasiivat saaren ja tuhosivat luostarin 1577 ja 1610. Siten Pohjansodan päätyttyä Pietari I:n voittoon saari jäi venäläisten haltuun.

Nykyiset rakennukset ovat pääosin peräisin 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta. Venäjän vallankumous ei ehtinyt aiheuttaa vahinkoa saarella, koska se siirtyi itsenäiselle Suomelle 1920. Toisen maailmansodan aikana 1940 munkit muutettiin Sisä-Suomeen liittyen lopulta uuden Valamon luostarin veljestöön.

Saari luovutettiin Neuvostoliitolle ja luostari joutuu rappiolle. Vuosina 1944-1990 saari oli sotilasaluetta. Luostarisaaressa testattiin torpedoja 1940 ja sen jälkeen. Kuvaavaa sotilaskohteena on ajalle on, että Konevitsan vanha hautausmaa oli tehty jalkapallokentäksi.

Pääsy saarelle sinne sallittiin jälleen 1991 ja luostarin korjaustyöt aloitettiin. Joulukuussa 1991 Konevitsan luostarin pääkirkon alta löydettiin perustajan, pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pyhäinjäännökset. Luostarin toiminta on viime vuosien aikana suuresti elpynyt.

Jälleenrakennus ja kunnostus etenevät hiljalleen. Aikaan on saatu jo paljon, mutta vielä

Konevitsan luostari on perustettu jo vuonna 1393. Sen perusti Arseni Konevitsalainen. Työtä kunnostamisessa riittää. Kuva: Ilmari Luhtasela.

enemmän on tekemistä jäljellä. Luostarin restaurointityötä rahoitetaan myös Suomesta ja saarella näkee suomalaisia vapaaehtoisia avustushenkilöitä. Munkkeja asuu saarella noin 20 henkeä. Saari on nykyisin suosittu pyhiinvaelluskohde.

Tutustuimme mielenkiinnolla luostariin ja sen kirkkoihin. Yöpyminen tapahtui vanhassa 200 vuoden ikäisessä puurakennuksessa. Hyvin siellä yöpymien onnistui, vaikka mukavuudet olivat todella minimissä. No, ei Konevitsaan mukavuuksia menty etsimäänkään. Kokemuksia sai itsekin omalla tavallaan.

Pietariin ja kotiin

Käkisalmen ja Konevitsan lisäksi ohjelmaan kuului vielä matka halki Karjalan kannaksen Pietariin, jossa yövyttiin. Hotellin läheisyydessä sijaitsee Aleksanteri Nevskin luostari, jossa osa meistä kävi. Pietarissa riittää nähtävää. Yhdessä voitiin havaita, että paljon on kaupunki muuttunut. Suurkaupungin leima on vain vahvistunut. Suomella on lähinaapurina suurkaupunki, jossa on asukkaita miltei saman verran kuin koko Suomessa. Ajattelamisen aihetta sekin antaa.

Ilmari Luhtasela

Kesäretki arkkipiispan tsasounaan

Kiuruveden pienten tiistaiseurojen yhteinen kesäretki tehtiin 5.6. Pielavedelle. Iloinen puheensorina kuului linja-autosta joka puolelta, kun matkasimme Nivalasta Kiuruveden kautta Pielavedelle. Ensimmäinen tutustumiskohteemme oli KP Arkkipiispa Leon tsasouna, jossa Isä esipaimen otti meidät lämpimästi vastaan. Tsasounaa ihastelimme ja kuuntelimme selostusta raken-

nusvaiheista alkaen. Esitelyn jälkeen kaikkien yllätykseksi Isä Esipaimen ojensi PSHV:n kultaisen ansiomerkin Kiuruveden tiistaiseuran puheenjohtajalle Toivo Jumpposelle. Tsasounasta siirryimme taloon, jossa iloinen puheensorina jatkui vapaan seurustelun merkeissä.

Seuraavaksi menimme tutustumaan Pielaveden kirkkoon, jossa Isä Harri toimitti ru-

kouspalveluksen, jonka jälkeen kuulumme seikkaperäisen ja mielenkiintoisen kirkon esittelyyn. Ohjelma jatkui Ristintuvalla Pielaveden tiistaiseuran järjestämällä ruokailulla ja samalla oli mahdollisuus vaihtaa kuulumisia isäntien kanssa. Tiistaiseuran puheenjohtaja kertoi toiminnasta Kuopion seurakunnassa ja keskustelussa tuli esille ideoita erilaisista yhteistyömahdollisuuksista. Tämä ei

jää tähän, oli isäntien ja vieraitten kommentti lopuksi. Pientä ohjelmaakin esitettiin yhteiseksi iloksi.

Onnistuneesta päivän retkestä onnellisina läksimme paluumatkalle, jonka aikana suunnittelimme jo kovasti tulevaa.

Lämmin kiitos kaikille mukana olleille ja ISOT kiitokset myös kuljettajallemme

Sepolle. Kiitokset Isä Esipaimen Leolle ja kaikille Pielaveden tiistaiseuralaisille mieleen jäävästä vierailusta.

Ensi kesän retki on suunnitella ja ajankohta on 13.6. - laittakaapa päivä allakkaan.

Matkaterveisin

Marja-Leena Maksimainen

Rajakarjalazet perindehet – kuibo tänäpäi?

Tämä livvinkarjalakse kirjutettu pagin toinah pädöy monikielisen Paimen-Sanomat-lehten profiilah da sih koskijoin kirjutuksien joukkoh. Onhäi lehteh kirjutettu suomen kielen lizäkse ruočikse, ven'akse da saameksegi. Luvin lehten 30-vuodisjuhlanoumeras metropolittu Panteleimonan päkirjutuksen, kudamas sanotih, što Paimen-Sanomat on ollut Oulun jeparhien identiteetan nostajannu. Piäteemannu da tovellizuonnu on täl alovehel ainos ollut pohjazus. Sen periä on jullattu lehtes kirjutustu, koskijien pohjazen omii kul'tuurupiirilöi: koltansaamilastu, vienankarjalastu da päivänlaskupuolen ruočinkielisty kul'tuurua. Nämmil alovehil eläjät ristikanzat vie tänäpäigi hyvin tietäh omat juuret da identiteetti (ičentundo).

Kai ielmainitut ollah vähembistoloin kul'tuurualovehii. Muga voimmo sanuo ollah rajakarjalazetgi, enne muudu salmilazet, suojärvelazet da suistamolazet. Jälles sodii

pohjazele Pohjanmuale ajavui siirdolastu enne kaikkie Salmispäi. Heijän oma muamankieli on livvinkarjal – salmilazet ennevahnas omassah kiely sanottih karjalan libo salmin murdeheksi. Nygöi tiijämmö, se ei ole murreh, a balteikkumerensuomelaine kieli, suomen kielen lähäzin sugukieli. Karjal on jo vuottu kaksikymmen ollut Unescon kirjois varaittavas tilas olii kieli juuri sendäh, ku ei ole lapsii, kudamat täh kieleh paisah. Sikse karjalua ongi nygöi läs 20 vuottu jo Suomes – dai vie enämbi rajan toizel puolel Ven'an Karjalas – väil da voimal opittu nostua da elavuttua. Kaikis suuriman ruavon on ruadanuh Ljudmila Markianova (Petroskoi): häi enzmäzeny jo 1980-luvun jälgimäzinny vuozinnu rubei nostamah livvinkarjalua kylis eläjien buaboloin kielles tovellizekse käyttö- da kul'tuurukielekse. Voinemmo tävvel motiival sanuo händy "karjalan kielen Muamakse" – hänen kazvatettuloi "lapsii" ollah eni-

mät nygözet kielen kehittäjät, opastajat da kielispetsialistat. Häi ainos on ollut meilgi hyväny nevvon andajannu kaikis kieliproblemois. A hos Ven'an Karjalas meidy aijemba ruvettih luadimah opastundukirjoi da opastamah karjalua päiväkois, školas, da yliopistos, on meil Suomes yksi dielo, kudamas olemmo piäsyh enämbi heidy edehpäi: vuvvennu 2009 suadu virallizen ei-alovehellizen vähembistökien stuatussu. Uvven stuatusan yhtenny tarkoituksennu on andua mahtollizus valdivon abuh erilazis kiely elavuttajis projektois, ezimerkikse tugie opastukseh da omakielizen kirjallizuoan ilmah piästämizeh. Kirjallizuoan kel olemmogi jo piäsyh hyväh alghu: on runuo, romuanua, opastuskniigua, daže religioznoidu tekstua algajen Bibliies Lapsile, Uvves Sanas, Psalttiris – ihan iänikirjoigi on luajittu. Erähis Suomen prihodois kuuluu pietäh sluužbuagi ozittain karjalakse.

No eihäi kieli elä da kehity, ku ei olle ristikanzua, kudai kiely pagizou, lugou, kirjuttou, ellendäy... kaikel leh suvaiččou da tiijustou sen ozakse omua ičentunduo.

Oman kielen da omien juuriloin lizäkse rajakarjalazen identiteetan struktuurannu on jo ammui ollut oma pravoslaunoi viero. Jo meijän buabat da died'oit Karjalas hyvin pietih elävännu oman kirikön da prihodon traditsiet. Elos meni päiväz toizeh kiriköllizen ajanluvun mugah, kezäl oldih yhtet pruazniekat, talvel toizet. Jogahine tiezi, kunne lähtie Miikkulua libo Spuasanpäiviä pruaznuimah. Kai nämmä rahvahan yhteh kerävymizet lujendettih päiči omua rajakarjalastu pravoslaunoidu identiteettua myös kiriköllizyty ozannu jogapäivästy eloksenmuno. Kiriköllizys nägyi ei vai pruazniekkoih libo časounah sluužbah kävves, a vie omas koisgi. Joga taloin da mökin suures čupus oli obrazu, kudamahpäi ristittih silmät pertih

astujes, da vie enne da jälgeh syömisty. A konzubo unohiti buabo sanuo matkah lähtijäl: Mene Jumalanke! Meilgi tämän päivän karjalaspe-räzile ristittyzile olis hyvä otua mallii endizien aigoin perehien da suguloin perindehis. Hos yhten kerran kezäs voizimmo ottua ozua kudamantah kirikön pruazniekkah, kävellä ristan da obrazoinke kezäzes luonnos omii kiriköllizii pajoloi pajattajen! Mostu pruazniekkua meijän kirikön elokses on äijy. On mis vallita, mitah niilöis puuttuu lomalgidrogan varrel. A gu vie ottazimmo lapset da bunukat keral, ga sidä elämysty hyö nikonzu ei unohteta. Siirdiä ezi-zien perindehii ielleh tulijoile polville da heijän oman karjalazen identiteetan rakendamizen materijalakse – vot sen parembua teguo onnuako et lövvä?

Raija Pyöli

KIRKKOLAIVA

Oulun metropoliittakunnan alueella pidettyjen tilaisuuksien digitaalinen arkisto.

<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/kirkkolaiva>

Klikkaamalla pääset kuuntelemaan ja näkemään kirkollisen elämän tuokiokuvia.

OULUN METROPOLIITAN KANSLIA

Liturgia pyhän Serafim Sarovilaisen rukoushuoneessa, Lapualla. Kuva: Jenni Hakkarainen.

Seuraavan numeron

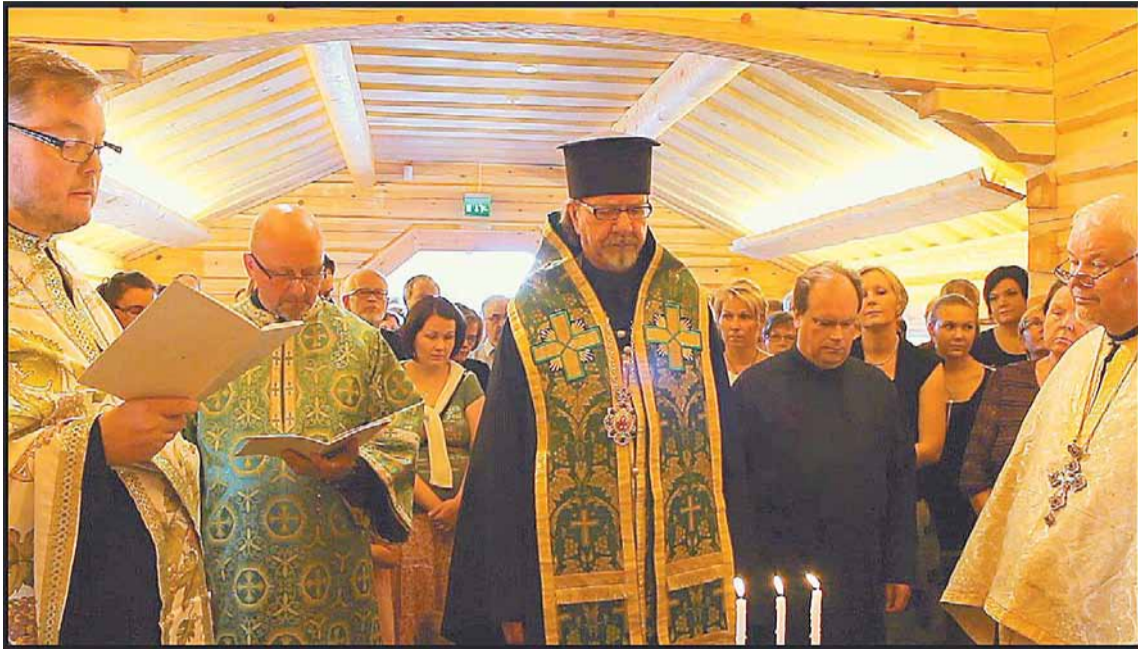
AINEISTO

paimensanomat@ort.fi

viimeistään

3.12.2012

Pyhittäjä Lasari Muromalaisen tsasouna vihitty Kajaanissa

Tsasounan vihkimistilaisuus. Oikealta: Kajaanin emerituskirkkoherra, isä Pentti Hakkarainen, hiippakuntasihteeri Johannes Mäntymäki, metropoliitta Panteleimon, tsasounan isännöitsijä Reijo Marjomaa, Kajaanin nykyinen kirkkoherra, isä Andreas Larikka. Tilaisuudessa oli lähes 200 henkilöä. Kuva: Johannes Mäntymäki.

Metropoliitta Panteleimon toimitti vedenpyhityksen ja siunasi Lasari Muromalaisen tsasounan kirkolliseen käyttöön 18.8. Kajaanissa. Kaunis sää suosi tilaisuuteen saapunutta noin 200 henkilöä.

Tsasounan rakentamisesta Kajaaniin ortodoksiselle hautausmaalle on keskusteltu toiveen tasolla vuosikymmeniä. 2000-luvun alussa tsasounan rakentamisesta keskusteltiin vakavasti myös seurakunnan hallinnossa, mutta vasta pääkirkon seinämaalausten valmistuttua hanke alkoi konkretisoitua. Silloisen kirkkoherrovan rovasti Pentti Hakkaraisen johdonmukaisena tavoitteena oli saada Kajaanin hautausmaalle bysanttilaistyylisen pääkirkon tyylin jatkumona mahdollisimman varhaisista puurakennustyylillä edustava ortodoksinen rukoushuone. Kajaanin tsasounan esikuvaksi valittiin Karjalan ja mahdollisesti koko Venäjän vanhin säilynyt kirkkorakennus, joka sijaitsee Kizin museosaarella Äänisellä. Lasari Muromalaiselle pyhitetyn tsasounan kautta rakentuu kulttuurisilta Bysantista Kajaanin Kirkkohontielle.

Kajaanin seurakunnan käyttöön saatiin Venäjältä Kižin museosaarella olevan Lasari Muromalaisen kirkon piirustukset. Näitä mittoja kasvatettiin 30 % ja piirustukset laadit-

tiin uudestaan. Uusissa piirustuksissa ja suunnitelmissa rakennus muuttui siten, että enää ei voida puhua tarkasta kopiosta. Rakennuksen kolmiosainen muoto, josta esikuvan helposti tunnistaa, säilyi edelleen hallitsevana.

Talvella 2011 Hyrynsalmen Hakokylässä veistetty hirsikehikko pystytettiin Kajaaniin elokuun lopulla 2011 ja vesikatto rakennettiin syyskuun aikana. Tsasouna kuivui ensimmäisen talven painuen ja hakien asentoa, kuten hirsirakennuksilla on tapana. Helmikuun kuivilla pakkasilla 2012 tsasounaan rakennettiin lattia.

Rajantuotteelta Tuupovaarasta tilattu, Sakari Siitosen piirtämä, kupoli valmistui alkuvuodesta 2012. Tervatun lautakaton valmistuttua kupoli haettiin Kajaaniin, tervattiin toukokuun helteillä ja nostettiin paikalleen pyhitetyllä vedellä vihmottuna.

Aluksi tsasouna oli tarkoitus rakentaa vuonna 1961 perustetun Kajaanin ortodoksinen hautausmaan sisälle, mutta lisämaan osto vanhan hautausmaan ja Kirkkohontien välistä mahdollisti tsasounan rakentamisen näkyvämmälle paikalle. Maakaupan jälkeen aloitettiin tsasounan uuden rakennuspaikan suunnittelu ja maansiirtotyöt. Samalla poistui hautausmaalla kävijöi-

tä kiusannut pysäköintipaikkojen puute sekä jyrkkä talvella liukas mäkiä.

Tsasouna merkitsee Kajaanin ortodoksiselle hautausmaalle suurta parannusta. Alue kaunistuu ja sen mahdollisuuden lisääntyvät. Tsasouna palvelee seurakuntalaisia Kirkon pyhien toimitusten pitopaikkana ja yhteisenä rukouksen paikkana.

Pyhittäjä Lasari Muromalainen on yksi Karjalan valistajista, joka ensimmäisten joukossa toi Karjalan kansalle ilosanomaa ylösnoussesta Jeesuksesta Kristuksesta. Autuas Lasari syntyi 1286 Konstantinopolissa ja kuoli maaliskuun 8. päivänä 1391 Muromalan saaren luostarissa Äänisen itärannalla. Lasari Muromalaisista muistellaan ortodoksisessa kirkossa 8. maaliskuuta. Rukoile pyhittäjä Lasari puolestamme Kristusta Jumalaa, että sielumme pelastuisivat.

Suuri kiitos talkoolaisille, Kajaanin tiistaiseuralle, Oulunseudun ikonimaalareille, hanketta lahjoituksin tukeneille ja mukana olleille.

Lasari Muromalaisesta ja tsasounan alkuvaiheista on kirjoitettu Paimen Sanomien numerossa 3/2011.

*isännöitsijä
Reijo Marjomaa*

Lapualla ortodoksisen rukoushuoneen 50-vuotisjuhla, Karjalaseurojen Pohjanmaan piirin kirkkopyhä ja kulttuuritapahtuma

Lapuan Ortodoksinen rukoushuone täytti 50 vuotta, ja juhla yhdistettiin yhdeksi päivän tapahtumista. Tilaisuus aloitettiin juhlaliturgialla rukoushuoneessa, sekä veden pyhityksellä. Palvelukset toimittivat Oulun hiippakunnan piispa, metropoliitta **Panteleimon** ja Vaasan ortodoksinen seurakunnan kirkkoherra isä **Matti Wallgren**. Rukoushuoneen uusittuun seurakuntasaliin oli koottu laaja ja näyttävä ikoninäyttely lapualaisen ikonimaalari **Toini Honkalan** toimesta. Hän myös lahjoitti rukoushuoneelle maalaamansa ikonin ”Kristus-tulinen katse”.

Lapuan tuomiokirkossa oli samanaikaisesti karjalaisten kirkkopyhään kuuluva messu, jossa saarnasi tuomiorovasti **Juha Ikola** Lapualta.

Runsaan ja maistuvan karjalaisen juhlalounaan jälkeen yhteisen päiväjuhlan ja kulttuuritapahtuman luterilaisessa seurakuntasalissa aloitti metropoliitta Panteleimon. Vaasan ortodoksinen seurakunnan isä **Matti** ja kanttori **Jenni Hakkarainen** esittivät kaksi kirkkoveisua ja kaksi karjalankielistä laulua. Juhlapuheen piti filosofian maisteri **Markku Ylönen**. Juhlapuheessaan Ylönen korosti karjalaisen identiteetin kasvua ja merkitystä lapsuudessaan ja **isoäitinsä Aleksandra Kannisen**, osaan, henkisesti rikkaan karjalaisnaisen osuutta identiteetinsä vahvistajana ja esirukoolijana.

Karjalaisen kulttuurijuhlan monipuolisessa ohjelmassa kuultiin vielä **Erkki Hiltu-**

sen multimediaesitys Karjalasta tänään. Aiheesta karjalaiset elokuvassa esitelmöi **elokuvaneuvos Kari Uusitalo**. Lopuksi nähtiin **Helinä Mäyrin** vetämä näyttävä kansallispukukavalkadi, jossa esillä oli toista kymmentä lähinnä karjalaista, mutta myös pohjalaisista kansallispukua. Alavutelaitten lasten piirileikki ja Karjalaisten laulu päättivät tilaisuuden, jonka juontajana toimi **Markus Hoppo**.

Varsinaiset kulttuurinäyttelyt oli koottu läheiselle Hautasen koululle. Esillä oli karjalaisia naisten käsitöitä ja miesten puhdetöitä kotoa ja rintamalta, kirjallisuutta, taidetta mm. **Yrjö Uimosen** maalausten muodossa, karjalaisten elokuvien mainoksia sekä monenlaista muuta mielenkiintoista nähtävää. Käsitöinäytöksenä esitettiin pitsin nypläystä. Taustalla soitteli mukava paikallinen orkesteri sävelmiään.

Hyvin suosittu oli sukututkijan pöytä, jossa juuristaan kiinnostuneilla oli mahdollisuus tutustua tämän suosittuun harrastuksen alkeisiin. Kaiken kaikkiaan tämä eri kirkkokuntien ja yhteisöjen yhteinen tapahtuma todettiin hyvin onnistuneeksi, yhteisöllinen, upea, karjalainen henki oli vaikuttava kokemus. Karjalaseurojen Pohjanmaan piirin kulttuuritoimikunnan on tästä helppo jatkaa tapahtumasarjaa edelleen Vaasassa, Laihialla, Seinäjoella ja Kurikassa.

*Raimo Kaksonen,
aluevastaava
Karjalaseurojen
Pohjanmaan piiri*

Kansallispukujen esittelyä karjalaisessa kulttuurijuhlissa. Kuva: Jenni Hakkarainen

Hiippakunnan pyhäköjuhlia kesällä 2012

Karjalainen kulttuurijuhla, juhlapuhe Lapua 22.07.2012

Korkeasti siunattu isä Esipaimen, hyvät karjalaisen kulttuuritapahtuman vieraat läheltä ja kaukaa, armas Karjalan rahvas dai kai ristittysed.

Olemme tänään kokoontuneet yhteen viettämään karjalais-ta kulttuurijuhlaa. Tämä juhlapäivä on alkanut jumalanpalveluksilla niin Lapuan tuomiokirkossa kuin Serafim Sarovilaisen rukoushuoneessa, joka viettää nyt 50-vuotispäivää.

Tänään yhteinen ilomme on karjalainen kulttuuri eri ilmenismuodoissaan.

Karjalaisuus ensimmäisen polven karjalaisille, siis melkoisen osan elämästään Karjalassa eläneille kuten isovanhemmilleni ja toisen polven karjalaisille, siis heille, jotka syntyivät vielä Karjalassa ennen evakkovaihetta, on varsin omakohtaisesti koettua ja elettyä. Mielessä ovat niin Kannaksen kuin Raja-Karjalan maisemat ja eletty elämä.

Mutta entä sitten kolmannen polven karjalaiset. Kuinka se ikäpolvi, joka on syntynyt Kanta-Suomessa, on tullut tietoiseksi omista juuristaan? Kuinka sodanjälkeinen ikäpolvi tunnistaa omat juurensa? Mitä merkitystä noiden juurten tunnistamisella on tämän päivän Suomessa?

Ehkä vastauksen voimme kuvitella, jos väitämme, ettei omalla menneisyydellä ole mitään tekemistä tämän päivän elämän todellisuuden kanssa.

Eikö olekin niin, että ymmärtäessämme vanhempiemme ja esivanhempiemme elämää

ymmärryksemme myös omasta minuudesta syvenee ja laajenee. Tiedostamme mistä tulemme ja kenties minne menemme.

Kuulun tuohon 1950-luvulla syntyneiden joukkoon ja sukuni juuret ovat aika lailla rajakarjalaisessa maaperässä. Vanhempieni tie kohti Pohjanmaan lakeuksia käynnistyi Jatkosodan melskeissä, jolloin evakkojuna kuljetti suistamolaisia halki Suomen kohti Lapuaa. Talvisodan evakkovaihe oli jo koettu ja edessä oli uusi taival.

Ensimmäiset omat junamatkani Pohjanmaalle tein rauhallisemmissa merkeissä 60-luvulla matkatessani vanhempieni mukana Pohjois-Karjalasta Lapualle tapaamaan äitini sukua, joka ei etsiytynyt lopullisen rauhansopimuksen solmimisen jälkeen Savoan, vaan jäi melkoiselta osin pysyvästi asumaan Lakeuksille. Oman isäni tie oli johtanut 50-luvun laman kourissa Pohjois-Karjalaan rajavartiolaituksen palvelukseen. Niinpä kesälomamatkat veivät halki Suomen.

Muistoissani Järvi-Suomi jättyi taakse ja eteeni aukenivat Pohjanmaan peltolakeudet. Maa tuoksui Pohjanmaalta. Iloiset askelet Lapuan asemalla johdattivat kohti siltaa. Pyörän tarakalla keikkui ruskea matkalaukkumme. Lopulta edessämme kohosi pieni valkoinen pyhäkö, jonka kellotornin päällä taivaita korotti seitsenristi.

Valkoisen aidan takana odotti mamma, rakas isoäitini, valmiina rakkaisiin halauksiin.

Pienen keittiön pöydällä odottivat karjalanpiirakat. Ja niin virisi vilkas keskustelu. Pian huomasi, että kieli haki muotoaan. Karjalan kieli etsi uutta tuloaan.

Aamulla heräsin samaiseen vilkkaaseen puheeseen. Nyt soundi oli varsin karjalainen. – A voi voi kui boljbetettih dai nagrettih! Elämää käytiin lävitse. Evakkovaiheen raskaat kokemukset kyynelöitiin taas kerran. Vähitellen aloin ymmärtää kuinka traumaattinen lähtö Karjalasta oli ollut ja kuinka vahvasti isoäitini oli laittanut toivonsa Jumalan apuun. Keittiön nurkasta Kristus katseli meitä. Ja Olohuoneen seinällä oli sotilasasuisen isoisäni valokuva. Hän kaatui Tolvajärvellä.

Mamma, joksi isoäitiäni kutsumme, oli taitava kestittäjä. Hän osasi valmistaa sipanienkat, sulsiinat ja tsupukat, kokkoset, dai keitinpiiruat. Hän opasti karjalaisen keittiön herkkuihin. Hänellä oli myös aikaa keskusteluille ja lukuisat olivat ne myöhäiset hetket, jossa selvittelimme karjalan kielen ihmeitä kuten myös ortodoksisen kirkon pyhät asiat. Vuoteeseen hän peitteli ja lopuksi siunasi ristinmerkillä.

Aikaa myöten käsitin, että pohjalainen kulttuuri oli erilainen kuin karjalainen. Karjalan murre osoittautuikin siten aikaa myöten omaksi kielekseen, johon olin saanut kosketuksen isoäitini helmassa. Hänen kauttaan avautui myös ortodoksinen Kirkko, joka oli Mamman kallein aarre maan päällä.

Näin Aleksandran akatemiasa rakkaus Karjalan kieleen, kulttuuriin ja historiaan istutettiin jo varhain. Hänen siskonsa Jelenä oli myös persoona, joka omalla olemuksellaan raivasi tietä itäisen ihmisen ymmärtämiseksi. Tapana näet oli, että hän valmisti ruokapöydän herkkuihin ja kutsui ison joukon meitä gostittaviksi. Itse hän tarjoili ja palveli istumatta pöytänsä. Niin kuin Saara Mamren tammistossa hän palveli vanhuuden heikoudestaan huolimatta.

Myöhemmin käsitin, että vieraanvaraisuuden osoittaminen, gostittaminen oli varsin pyhä toimitus. Kävi myös ilmi, että Pyhän Kolminaisuuden ikonin vanhatamentillisen esityksen nimitys on juuri Vieraanvaraisuus. Mikä näky ja näkömä! Kun myöhemmin Athoksen luostariniemimaan kuumilla heinäkuuilla rinteillä levähdin ystäväni kanssa vuoresta pulppuavan lähteen äärellä, ymmärsin asian yleisortodoksisen luonteen. Samaiselle levähdyspaikalle saapui kaksi aivan tuntematonta kreikkalaismiestä. He avasivat eväslaukkunsa, mursivat leipää, lohkoivat tomaatteja, ammensivat oliiveja ja kaikeksi hämmästykseni toivat osan ateriastaan meille ventovie-raille. He odottivat, että aloitaisimme aterian, siunasivat itsensä ristinmerkillä ja alkoivat syödä. Meitä yhdisti yhteinen ateria, murgina!

Lapsuuden kokemukset, isoäidin merkitys ovat osaltani olleet hyvin merkityksellisiä karjalaiseen kulttuuriin kasvamisessa. Näin on varmasti myös ortodoksisen uskonin laita.

Mammalle iltautusten esiin nostamat onnettomuudet ja ahdinko eivät olleet päivittelyn kohde vaan yhä suuremman esirukouskilvoituksen käyttövoima, sillä karjalaisena hän tiesi, mitä hätä ja kaiken menettäminen oli ja merkitsi.

Hyvät karjalaiset ja karjalaisen kulttuurin ystävät, olemme saaneet vaalittavaksemme ja siirrettäväksemme tuleville polville syvällisen karjalaisen kulttuurin. Karjalan kieli on saanut vihdoinkin sille kuuluvan arvostuksen yhtenä suomalais-ugrilaisena kielenä.

Karjalan kansalla on myös oma varhainen historiallinen menneisyytensä, jonka esiin nostaminen myös kouluopetuksen yhteydessä olisi varsinainen kulttuuriteko, joka palvelisi karjalaisten juurten vahvistamisessa.

Iloksemme voin kertoa, että Pohjois-Karjalan vanhan karjalaisen kulttuurin arkeologinen inventointi ja tutkimustoiminta on vihdoinkin käynnistynyt ja ansaitsee kaiken tukemme.

Hyvät juhlavieraat olen kertonut omalta kohdaltani pieniä tuokiokuvia tiestäni karjalaisille juurilleni. Ehkä vallattoman sekavasti, mutta kaikella sillä karjalaisella vallattomuudella, jota karjalaisuus rakastaa. Lämmin kiitokseni teille kaikille tämän juhlan käsin ja sydämin valmistaneille. Olette tehneet arvokasta työtä hyvän asian puolesta. Voigua hyvin karjalased, kylyö lämmittäkkiä Hosbodin ger eläkkiä.

Markku Ylönen

Kaksi uutta tsasounaa Pohjanmaalle

Piispa puhuu Lapväärtin tsasounassa vihkiäisissä. Kuva: Jenni Hakkarainen

Metropoliitta **Panteleimon** vihki sunnuntaina 22. heinäkuuta kaksi tsasounaa ruotsinkielisellä Pohjanmaalla. Kristiinankaupungin Lapväärtissä, **Nina Jolkonen-Poranderin** tilan pihapiirissä oleva tsasouna vihittiin Mirhantuojanaisten kunniaksi. Korsnäsin Harrströmissä isä **Matti Wallgrènin** pohjalaistalon tsasouna omistettiin taas Herran ristin esiintuomisen muistolle. Molemmat pikkupyhäkököt ovat vanhoja hirsiaittoja. Juhlatilaisuuksiin oli kutsuttu kyläläiset mukaan ja isä Matti käänsi piispan puheen ruotsiksi.

Paimen Sanomat

Tsasouna isä Matti Wallgrènin pihapiirissä. Kuva: Jenni Hakkarainen

Kaitse, Herra, kansaa Karjalan

Esitelmä Kemin kirkon 50-vuotisjuhlassa 24.6.2012

Tämän päivän ihmiset ovat alkaneet matkata menneisyyteensä, yhä enenevässä määrin. Eipä siis ihme, että minuakin on kiinnostanut menneisyys jo pidemmän aikaa. Elikkä se miten tämä Kemin temppele saatiin aikaiseksi, ja juuri tähän kohtaan.

Vähäisetkin kokemukseni ja muistoni koonneena yritän nyt selvittää pyhäkkömme rakentamishistoriaa.

Täytynee matkata hieman taaksepäin aina vuoden 1922 kevättalveen. Maailma oli muuttunut levottomaksi pyhällä Venäjän maalla. Pääjärven sekä Tuoppajärven kyliin oli menneen syksyn ja talven aikoina kantautunut kivääritulitusten julma ääni. Ihmisiä vietiin ja ammuttiin heidän eriävien mielipiteidensä vuoksi. Siksi he peloissaan kokosivat perheensä ynnä vähäisen omaisuutensa rekiinsä ja matkasivat nuoreen Suomen tasavaltaan turvaa hakemaan. Tsasounoita ja kirkkojaan he eivät voineet mukaansa ottaa. Vaan suuresta tsupusta ottivat opasat kontteihinsa. Niin he matkasivat outoihin oloihin Kristuksen, Jumalanäidin ja pyhän Nikolaoksen suojeluksessa. Täysin oli vieras ja ei aivan vähäkään vihamielinenkin se ympäristö, jonne he saapuivat. Kuitenkin heistä melko suuri osa oli Suomeen tullessaan varma siitä, että kun sota Karjalassa päättyisi ja olot vakiintuisivat, he palaisivat kotikyliinsä, pyhäkköjensä suojelemaan läheisyyteen. No matkasta tuli pidempi ja se jatkuu vieläkin.

”Kaitse, Herra kansaa Karjalan, jonka tiedät vaivoin kulkevan”. Näin se alkaa yksi heidän rakkaimmista lauluista. Tuon laulun kuulin jo ennen kouluikäni, kun äidin kanssa sain matkata tiistaiseurailtaan Laitakarissa. Karjalaiset herkut olivat pöydässä, kudinpuikot kilisivät, kun tikuttivat vantuita, sukkie ja villapaitoja. Pappaja ei ollut, joku luki suuresta kirjasta, muisteltiin jääneitä kyliä sekä itkettiin. Tunnelma oli haikean harras. Kuitenkin suru halkaistiin remakalla naurulla, olihan selvitty ja perheen päät olivat Kemi-

tyhtiön Laitakarin sahalla töissä. ”Viihdä, Jeesus mielet kulkevain, joka hetki kulje rinnalain”. Pimeässä illassa kuljimme kotiin, ”emmä sure meillä kaikkie on, leipyä, lämmintä ta turvua”, ja sahan ruokalassa ehkä kerran vuodessa jumalanpalveluskin. Se oli tosi ihmeellistä, että tuolle Laitakarin saarelle oli kertynyt karjalaisia samoilta asuinalueilta.

”On muisto kallis valoisin, se päilyy sielussain”. Yksi rakkaimmista lauluista minkä lapsuuteni ja nuoruuteni ajoilta muistan. Vaan sitä en tarkkaan pysty muistamaan milloinkaan ensi kerran lausuttiin ääneen ajatus, oman pyhäkön saamiseksi Kemiin. Ehkä se oli kodeissa ja ruokalassa palvelusta pitävä pappi, tai sitten toimielias Laitakarin mies. Lähinnä he saattoivat olla Antti Koskinen tai sitten Johannes Suistio. Oli heitä ehkä ”maanpuolellakin”, vaan silloin lapsena heistä en tiennyt. Varmastikin Oulun seurakunnan perustamissuunnitelmien myötä heräsi Kemissä ajatus, että pitää saada oma pyhäkkö Kemin kaupunkiin. Saatiin kuitenkin Sauvosaaressa kansakoulun juhlasali jumalanpalveluspaikaksi. Siellä rukouttiin monen vuoden ajan ja siellä allekirjoittanutkin saattoi Herran pyhällä ehtoollisella, kahden päivän rippikoulunsa päätökseen. Kiitos ymmärtäväisen isä Johannes Usvamon, joka silloin toimi matkapappina Kemissä. Tuo koulun juhlasali toimi monia vuosia palvelusten pitopaikkana ja kansaa oli suurin joukoin, varsinkin liturgioissa ja suurina juhlina.

Vuosi taisi olla 1949 jolloin Kemin alueelta kuultiin ”hätkelöiden soittoa”. Kellojen soiton kuulivat silloiset pappismunkit Paavali ja Markus. Nimittäin oli käymässä niin, että kirkollisten palvelusten puutteen vuoksi karjalainen väestö oli siirtymässä Kemin luterilaisen seurakunnan jäseniksi. Tämä karjalainen väestö Kemin alueella oli niin suuri, että olisi voitu perustaa jopa oma seurakunta. Kun vielä vuonna 1948 Kemistä ”pakeni” suuri joukko karjalaisia ihmisiä Ruotsiin. Mitä he sitten oikein pakenivat. Se ei ole minulle

selvinnyt koskaan, jopa perhe-kunnittain luovuttiin isien uskosta ja kun pakoon lähtijöitäkin oli paljon. Väheni noina vuosina Kemin alueelta ortodoksinen väestö tosi paljon. Haluttiinko sitten mukautua valtakulttuuriin vai protestoi-tiinko palvelujen puutetta vastaan. Kuitenkin nämä Herramme lähettänyt Paavali ja Markus saivat ”eroaallon” lähes pysäytetyksi ja Kemiin saatiin ensimmäinen paikalla oleva matkapappi. Nimittäin isä Anatoli Ortamo astui junasta Kemin asemalle, jääden moniksi vuosiksi paimentamaan unohtuun jäänyttä laumaa. Ja hän kulki pitämässä palveluksia kanttorinsa Pekka Ilto-lan kanssa, ympäri Pohjois-Suomea. Ja silloin, niin luulen, juuri isä Ortamon aikana syntyi vahva tarve saada oma pyhäkkö Kemiin. Ajatushan oli ollut karjalaisten päässä jo pitkään, vaan ”toisen luokan” kansalaisina tuota toivetta ei tohdittu tuoda julki. Oltiin suomeksi sanottuna ”ryssiä”, jotka eivät kirkkoa eivätkä Jumalan sanaa tarvinneet. Näin ajatteli liiankin usein paikallinen väestö.

Puuhamiehiksi kirkkoa saamaan kutsuttiin, tai valittiin Ville Kokki, Simo Niemelä, Iivo Kinos ja Jalmari Ikola Karihaarasta. Laitakarista Aleksu Suistio ja Veitsiluodosta Seeva Vuolle. Oletan siihen myös valitun Julia ja Nasti Netsäisen. Näille sisaruksille oli karjalaisuus ja ortodoksinen usko enemmän kuin pyhiä asioita. Jälkimmäinen sisaruksista oli mukana pyhäkön rakentamisessa aina sen valmistumiseen asti. Alettiin ensin katsella pyhäkölle paikkaa,

vaan eipä tiedetty kuinka mukikas tuon paikan valinta tulevaisuudessa oli. Sitä en valitettavasti tiedä kerättiinkö varoja ja oliko suuriakin lahjoittajia?

Maaliskuussa seurakuntavaltuusto päätti esittää jälleen rakennuslautakunnalle Kemin rukoushuoneen rakentamista. Vuosi oli 1955, kun Oulun ortodoksinen seurakunnan jälleenrakennus lautakunnan puheenjohtaja, arkkitehti Johannes Brocke, piirsi ensimmäisen luonnoksen Kemin rukoushuoneesta. Jostain syystä Kemiin tuleva rukoushuoneen kuitenkin piirsi ja suunnitteli Arkkitehti Ilmari Ahonen. Vaikka piirustukset olivat niin sanottua jälleenrakennustyylisiä, ne kuitenkin hyväksyttiin muutoksitta joulukuussa 1955. Melkein vuotta myöhemmin päätettiin, että rukoushuone pyhitetään profeetta Eliaan muistolle, tuota muistoa vietetään 20.7. Näin olivat toivoneet paikallisväestö ja Kemin ympäristössä asuvat seurakuntalaiset. Vaan pitkäpä oli matka vielä suunnittelusta toteutukseen. Näet tuli esille jonkinmoinen kina, että mihinkäs osaan Kemiä tuo pyhäkkö nostetaan.

”Ja kulkiessani vanhenen Näin monen lailla muun...” Näytti nimittäin siltä, että linjaliikenteen reiteillä oli varsin vahva vaikutus pyhäkön sijaintipaikkaan. Paikkoja oli tarjolla kolme, Etelärantakadulla silloista Työväentaloa vastapäätä. Tuo tarjottu tontti ei kelvannut kemiläisille rauhottomuutensa takia. No tuo Työväentalo tuhoutui tulipalossa kevättalvella 1954. Työväentalon läheisyydessä oli myös ah-

taajien lähtö- sekä tulolaiturit, jossa valittiin kulloisenkin päivän työväki redillä lastiaan odottaviin laivoihin. Tältä laiturilta ahtaajia kuljetettiin Kemin redille laivoja lastaamaan. Joten rauhottomuutta pelättiin sieltäkin taholta. Sitten oli komea tontti aivan luterilaisen kirkon välittömässä läheisyydessä. Kaupunginkin puolelta ihmeteltiin, miksi ei Kirkkopuistikadun ja Sauvosaaressa kadun kulmatontti kelvannutkaan seurakunnalle. Karihaaralaisia lähellä oli taas Hakalan sairaalan tontti Lehtokadulla. Siitäpä syystä se heidän mielestään oli hyvä paikka. Ei olisi pitkälti astua pysäköintä kirkkoh. Noh tuo kertonee, ettei oikein osattu tai tahdottu nähdä vuosikymmeniä eteenpäin. Erimielisyyksiä kun oli, niin äänestykseenhän siinä piti käydä ja niin käytiinkin, mutta miksi parhaaseen loma-aikaan sanoivat jotkut. Ja siitä kuulee joskus vielä näinkin aikoina. Kiirekö oli päätäjillä viedä asiaa eteenpäin? Karihaaralaiset voittivat ja he saivat pyhäkön lähelleen keskustasta syrjään, kuin piiloon ikään. Tulee ihmeteltyä, että miksiköhän. Niin rakennustyö sitten aloitettiin aikakirjojen mukaan 15.4.1961. Syyskuun 9. päivänä 1961 oli rukoushuoneen tontilla rukoushetki, laskettiin peruskivi, paikalla oli 30 henkeä. Rakennustyötä suorittamaan oli valittu Rakennustuote Oy Kemistä, ja yhtenä valvojana toimi pirtsakka karjalaistytty, rakennusmestari Nasti Netsäinen.

”Ja korkeuksiin siintäviin tuo muisto viittoaa...” Pyhäkkö alkoi nousta kohti taivasta ja sen rakentamiseen käytettiin

Kemin kirkon 50-vuotisjuhlaliturgia. Ehtoollisen jako. Kuva: Johannes Mäntymäki

Hiippakunnan pyhäköjuhlia kesällä 2012

mistä milloinkin hankittua rakennusvärkkie. En tiedä vielä lienee elossa heitä, jotka olivat nostamassa Karjalaisen väestön hartainta toivetta kohiti Luojan taivasta. Vaan myöhemmissä remontti- ja muutovaiheissa todettiin, että seinäniinkin oli käytetty rinnakkain lauttaa, leveydeltään neljä – kahdeksan tuumaa. Kuitenkin kaikki olivat tuuman paksuisia. Vaan seinässäpä ovat pysyneet ja suojanneet rukoilijoita sateilta sekä tuuilta. Tiiviisti seurattiin Oulusta, kuten myös paikallisväestön taholta, rakennuksen edistymistä. Katsastettiin seurakunnan taholta kelloja, vaikka vain yksi ripustettiin torniin. Tutkittiin yhdessä rakentajan kanssa, rakennustekniikan, sähkötekniikan ja vesitekniikan asiat, jotta ne tulisivat rakennuttua kaikkien sääntöjen mukaisesti. Josain vaiheessa, siitä ei ole tietoa milloin. Päätettiin profeetta Elia hyljätä ja pyhittää rukoushuone Johannes Kastajan syntymäjuhlan muistolle. Tai saattaa olla, että vasta kirkoksi vihkimisen yhteydessä pyhäkö pyhitettiin Johannes Kastajalle. Itse kyllä muistan, että tuon varsin pelottavan näköisen ikonostaasin oikeassa reunassa oli Johannes Kastaja turkisviitassaan ja korkkiruuvi parrassaan. Kuten jo edellä mainitsin, rakentajat aherisivat, seurakuntalaiset seurasivat pyhäkön nostamista ja Oulusta käytiin useaan otteeseen tarkastamassa työn tuloksia. Isä Anatoli Ortamo astui junaan Kemissä, matkustan pois, ja tilalle saapui isä Johannes Usvamo. Hän tarttui innolla rakennustyöhön, sekä tämän pohjoisen kansan osan sielun hoitoon. Taisi hänellä olla työmaana koko Lapin lääni. Sekä isä Anatoli isä Johannes toimivat yhdessä ainakin osan aikaa kanttori Pekka Iltolan kanssa. Pekka oli tosi värikäs mies, joka laulun johdon lisäksi opetti myös uskontoa.

”Ken kielen voisi kuvaella... ” Voi sitä onnea ja ylistystä, kun marraskuun 11. päivänä 1961 seurakunta vastaanotti valmiin työn. Tosin rukoushuone oli kaukana siitä mallista, mitä oli totuttu näkemään karjalaisissa kotikyliissä. Vaan mitäpä siitä, rukoukset oli kuultu ja vihdoin oli oma temppeli, missä lähestyä rukouksin ikiaikaista Jumalaa. Lopputarkastus oli ollut päivää aiemmin: mitä huomautuksia lie annettiin, ei siitä ole paljon tietoa jäänyt jäl-

kipolville. Jo luovutuskuukauden loppupuolelle kirkkoherra Rajamo ja kanttori Pekka Iltola suorittivat ensimmäiset palvelukset. Vuoden 1961 lopulla oli kaksi hautauspalvelusta. Vainajienko saattamisella alkoikin Kemin pyhäkön historia, koskapa muista palveluksista ei ole tietoa jäänyt. Rukoushuoneen vihkiminen siirtyi melkein vuodella, vaan toiminta uusissa tiloissa alkoi miltei heti. Tiistaiseura ja ONL:n kerho kokoontui useamman kerran jo vuoden 1961 lopulla. Saamieni ”perinnetietojen mukaan”, ensimmäisen talven toiminta oli varsin vilkasta, vaikka pyhäköä ei oltu vihitty käyttöön. Toiminta sen suojissa oli varsin vilkasta. Laulettiin, tikutettiin, vedettiin naruarpaa ja keskusteltiin nuorten asioista. Itsekin mukana olleena muistan sen onnen tunteen, kun saatiin kokoontua Herran kasvojen alle omassa pyhäkössä. Muistupu mieleeni kanttori Sergei Miikkola ja hänen johtamansa nuorten kerho. Seurakunnasta käsin seurattiin rukoushuoneen käyttöä talven 1961 – 1962 aikana, ja varmasti tuli tietoon se, kuinka rakkaaksi kävi oma temppeli, jossa saatiin kokoontua yhteen, rukoilemaan, tiistaiseuratyöhön ja kerhotoimintaan. Kesäkuun 1. päivänä 1962 suoritettiin tarkastus, jonka tarkoituksena oli katsoa, miten temppeli oli talvesta selvinnyt. Saman kuukauden 14. päivänä kirkkoherra Rajamo ja kanttori Pekka Iltola kävivät neuvotteluja uuden maapalan ostamisesta seurakunnalle. Tuolle tontille nousi sitten myöhemmin seurakunnan oma asuintalo.

”Oi Jumala ma Sulle kannan...” Nyt kun vihdoin oli saatu oma temppeli mihin kokoontua rukoilemaan ja harrastamaan. Niin aloitettiin varsin ”omalaatuinen” sisustustyö, nimittäin tuotiin kaapit ja ”komutit” kotoa, joille ei muuta käyttöä löytynyt enää. Olipa seurakuntasalin kalusteena jonkin aikaa, jostain tuotu komea ruokasalin kalusto. Tarkoitushan oli hyvä ja perinjuurin karjalainen, haluttiinhan Jumalan tietävän rukoilijoiden pyhät ja hyvät tarkoitukset. Ei kuulunut soraääniä enää siitä, miksi juuri tähän rukoushuone kohotettiin. Kirkkorahvas kuin myös papitkin tuntuivat sopeutuvan pyhäkön paikkaan. Olihan sielua ylentävää astella omaan rukous-

paikkaan. Kevään 1962 aikana saatiin tietää, ehkä jo ennemminkin, että Kemin rukoushuone vihittäisiin käyttöön syyskuussa. Siitäpä syystä tiistaiseuroissa alkoi määrätietoinen valmistelu, joka tähtäsi tulevan juhlan kaikinpuoliseen onnistumiseen. Ja kun sitten koitti syyskuun 9. päivä 1962, jolloin arkkipiispa Paavali vihki Kemin rukoushuoneen käyttöön. Oltiin todella juhlassa miehellä ja he, jotka olivat joutuneet jättämään kirkkonsa kotikyliinsä, heitä oli satamäärin juhlassa mukana. Aikakirjojen mukaan vigiliassa oli rukoilemassa 200 henkeä ja itse liturgiassa ja tempelin vihkimistilaisuudessa 300 henkilöä. Tulee miettineeksi, miten he kaikki mahtuivat sisälle. Pääjuhla kuitenkin vietettiin Sauvosaaren kansakoulun upeassa juhlasalissa, ja arvaan kyllä kun karjalaisista oli kysymys, niin tarjoi myös sen mukainen, oli varmasti läjäpäin piiraita. Vaan siitäkään ei aikakirjat tarkemmin kerro.

”Vaun siunaamana muistojen oon oksa heimopuun...” Niin alkoi Kemin rukoushuoneen taival, palvelen pois nukku-neita, rukoilijoita, tiistaiseuroja ja laulukuo-roa. Kirkkoherra Rajamon jälkeen tuli isä Veikko Tajakka. Rakenteiden tarkastuksia tehtiin vielä monena vuotena. Oli marraskuun 11. päivänä 1962 rakennus ja sähkö-tarkastus, vuotta myöhemmin katsastettiin vesi, vesieristys ja konetekniikka. Kirkkoherran lisäksi kävi matkapappeja pitämässä palveluksia, kanttorina tuntui seisovan paikallaan Pekka Iltola. Joka omien hommiensa ohella joh-ti kuoroa palveluksissa. Monen näköisiä ja laatuksia pap-peja sekä kanttoreita on ehtinyt palvella Kemin pyhäkössä. Monta sukkaa ja vantusta on tikutettu tiistaiseuralais-ten toimesta. Monet arpanarut on vedetty ja haikat laulut laulettu. Alkuaikoina oli joukossa vielä heitäkin, jotka olivat joutuneet jättämään kotikyliensä pyhäköt taakseen. Veitsiluodon ja Kemin tiistaiseurat toimivat vilkkaasti. Tekee mieleni mainita muutamia toiminnan ”tyttöjä”, jotka aikaansa ja vaivojansa säästämättä harjoittivat tärkeää diakonia toimintaa. Veitsiluodosta Kusminin sisarukset, Nas-ti Netsäinen, Annikki Vuolle, Paula Suistio, Martta Lieton-emi ja monet muut. Mustanpa Tamara Kusminin uhkarohke-

an työn, kun hän huteralta pöytä-jakkara -yhdistelmältä käsin puhdisti kirkkosalin kristalli kruunun. Kemin ”tyttöjä”, jos sallitaan vielä käyttää tätä nimitystä. Muistan Taina Piikkilän, Maija Niemelän, Irja Pant-sun, Anni Ikolan. Unohtamatta omaa äitiäni, joka vielä kirkkomme kevät talkoisiin osallistui, vajaan kuukautta ennen tuonilmaisii menoaan. Kaikki kevättalkoomme ovat olleet, ja ovat vieläkin oikein näyttäviä voimain ponnistus.

”Etehesi Herra tahdon tulla nöyryin sydämin...” Niin tuli aika tsasounan muuttua kirkoksi 1970- luvun alussa. Silloinen Helsingin metropoliitta Johannes vihki tsasounan kirkoksi. Ikonostaasi oli muuttunut lämpimän puhuttelevaksi, siitä saimme kiittää taiteilijoita Nina Vanasta sekä Liisa Rautiaista. Seitsemänkymmentä luvun puolella välissä aloitin isännöitsijä tehtävät. Teimme isä Veikko Tajakan kanssa puolestoista vuoden sopimuksen. Tuolloinen kirkkoherra Tajakka arveli minun jaksavan Seeva Vuolteelta kesken jääneen virkakauden loppuun. Ai että jaksoinko, kyllä kait koska vieläkin koetan tätä virkaa hoitaa. Melkein heti heräsi ajatus, josko saisi kerättyä ympärilleen rahvasta. Siitä syntyi vireä talkootoiminnan jakso, joka jatkuu vieläkin, teimme vaativiakin töitä talkoilla. Työn hintana oli makkarakeitto ja kahvit, seurakunta hoiti materiaalikustannukset mielellään. Näin ainakin olen jälkeinpäin kuullut. Parhaimpina aikoina talkooväkeä oli yli kolmenkymmenen, he kaikki tahtoivat kantaa kortensa kekoon ja tulla Herran kasvojen eteen nöyryin sydämin. Näytävien ja myös vaativin talko ponnistus oli kelloston asennus kirkon torniin. Ja kauniitihan ne soivat vielä tänäänkin, kuin kiitokseksi niille talkoolaisille, jotka ovat jo menneet pois.

”Et sa hylkää katuvaista, ylös nostat sortuneen...” Jos miettii vielä näin lopuksi niitä Herran palvelijoita, jotka parhaiten ovat mieleeni jääneet. Papeista isä Vladimir Talsta, tosin hänestä olen kuullut vain tarinoita. Isä Anatoli Ortamo ja isä Johannes Usvamo, jotka olen itse henkilökohtaisesti tavannut. Kanttorit, jaa vaikeampi asettaa muisteloissa mainittaviksi. Kolme kuitenkin on ”kovaa” jos näin salli-

Oulun seurakunnan kanttori Helena Matsi täytti kesällä 50-vuotta. Kemin kirkon juhlan yhteydessä seurakunta tervehti päiväsankaria. Hän on palvellut Oulun seurakuntaa vuodesta 1987. Kuva: Johannes Mäntymäki.

taan sanoa: Johannes Laurenen, Pekka Iltola ja Eino Hynninen. Jälkimmäinen tuli täälläkin tunnetuksi toimeliaasta nuorisotyöstään. Laurosta en koskaan tavannut, mutta Pekka Iltolan persoona on jäänyt ikuisesti mieleeni. Hänestä olisi tarinaa vaikka kuinka paljon, vaan siihen ei tämä päivä riittäisi.

Tekisi mieleni päättää tämä esitelmä ehtooveisun sanoin, noh se ei liene näin keskelä päivää sopivaa. Paljonkin jää mainitsematta, vaan ehkä se tuli tässä esille, kuinka rakas tämän seurakunnan seurakuntalaisille Kemin kirkko on ja tulee olemaan. Vanhat siirtyvät vaivoineen syrjään, vai-voista ja iästä huolimatta kaikki me joskus saamme kutsun tuon ilmaisiin. Monesta rukoilijasta on jäänyt käden jälki tähän pyhäköön, he ovat työssä aikanaan tehneet ja antavat tilaa nuoremmille. Luo-ja-le kiitos siitä, että kirkon portista on astellut heidän tilalleen nuorempia, jotka palavasieluisesti kaunistavat omilla käsillään kotikirkkoaan. Vie-nan Karjala elää vahvasti tämän aidan sisällä, ja kun istuu yksinään täällä Herran tempelissä. Vaistoaa heidät kaikki, jotka ovat menneet pois, ainakin tietää, missä heidän vaki-tuinen paikkansa on ollut palveluksissa.

Antakoon Luoja rauhan tämän kirkon rakentajille, kaunistajille, tiistaiseuralaisille ja talkooväelle.

Martti Takalo

Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone Haukiputaan Martinniemenellä 50 vuotta

Oulun ortodoksisen seurakunnan valtuusto päätti 14.3.1954 pitämässään kokouksessa esittää jälleenrakentamislautakunnalle rukoushuoneiden rakentamista Kemiin, Muhokselle ja Martinniemen. 11.12.1955 Martinniemen rukoushuoneen piirustukset hyväksyttiin. Suunnittelijana oli arkkitehti, professori **Iimari Ahonen** (suunnitellut myös Kemin ja Kajaanin kirkot), ikonostaasin maalasi ikonitaiteilija **Pentti Melanen** (mm. myös Vieremän tsasounaan).

Tsasounan rakentaminen tapahtui palkatun työvoiman, mutta myös runsaasti haukiputaalaisen talkootyön voimalla, muistamme lämmöllä **Santeri Sulosuota, Aleksanteri Juantoa, Vilho ja Kunto Kaltakaria, Pekka Nehvosta, Otto Ervastia** jne.

Rukoushuone siunattiin pyhään käyttöön 27.5.1962 apostolien **Pietarin** ja **Paavalin** muistoksi. Vihkimisen toimitti Lapin seurakunnan kirkkoherra **Yrjö Rämö** yli diakoni **Leo Kasangon** avustuksella. Mukana olivat myös Oulun kirkkoherra **Paavo Rajamo** ja pastori **Johannes Usvamo**. Silloinen piispa **Aleksanteri** sairastui juuri juhlapäiväksi, joten hän ei voinut saapua rukoushuoneen vihkiäisiin.

Haukiputaalla oli v.1962 473 ortodoksia, jotka olivat pääasiassa Karjalasta. Nykyisin ortodokseja asuu Haukiputaalla 110 henkeä. Tsasounan rakentaminen oli hyvinkin tarpeellista, koska jumalanpalveluksia jouduttiin pitämään lainatiloissa tai seurakuntalaisten kodeissa. Myöhemmin koettiin tsasounan tilat riittämättömiksi, koska sieltä puuttui esim. keittiö; kirkkokahvit keitettiin kotona termospulloihin ja juotiin tsasounassa penkeillä istuen. Mm. tästä nousi ajatus yhdessä ev.lut. seurakunnan kanssa Karjala-talon rakentamisesta Haukiputaalle lisätilojen saamiseksi, mutta tämä suunnitelma ei toteutunut.

Haukiputaalainen **Isidor Saitola** testamenttasi tsasounalle rahalahjoituksen, jonka turvin tsasounaa remontoitiin **Timo Arhippaisen** rakennusliikkeen toimesta vuonna 2006. Kunnostamisen ajaksi saimme tilat palveluksia varten Haukiputaan ev.lut. seurakunnalta Martinniemen seurakuntakodista. Uudistettu tsasouna sai keittiön ja paikallislehti Rantapohja kirjoitti kesänumerossaan ”sisältä kauniista tsasounasta”. Tsasounan kirkkoliiput on ommellut opettaja **Vieno Myllylä**, ikonit niihin maalannut opettaja **Leena Kunnas**; molemmat ovat luterilaisen seurakunnan jäseniä, mutta ovat tehneet merkittävää yhteistyötä kanssamme. Pöytien liinoja ovat kutoneet **Elna Niemelä, Seija Jämsä** ja **Raisa Kropsu**.

Tsasounassamme ovat vierailleet toimikautensa aikana arkkipiispat **Paavali, Johannes** ja **Leo** ja piispa **Aleksanteri**, sekä nykyinen Oulun met-

ropoliitta **Panteleimon**, joka mm. siunasi tsasounan uudelleen remontin jälkeen. Oulun ortodoksisen seurakunnan kirkkoherroina ovat olleet ja jumalanpalveluksia tsasounassamme toimittaneet **Paavo Rajamo, Veikko Tajaka, Risto Lintu, Olavi Mattsi, Raimo Kiiskinen, Bogdan Grosu** ja nykyisin **Marko Patronen**. Kanttoreina ovat toimineet mm. **Feodor Iltola, Raimo Pores, Matti Jyrkinen, Juhani** ja **Risto Matsi, Eino Hynninen** ja nykyisin **Laura Aho**. Pääosin noin parin vuosikymmenen ajan palvelukset toimitti pohjoisesta käsin **Kuisma Suopela** kanttorinaan **Helena Matsi**. Kirkon isännöitsijöinä ovat toimineet **Leo Hernberg, Oili Mosorin** ja nykyisin **Timo Arhippainen**.

Alun perin tsasouna pyhitettiin siis apostolien **Pietarin** ja **Paavalin** muistolle, mutta kun Tornion kirkko kunnostettiin uudelleen kirkolliseen käyttöön 1987, niin sa-

massa yhteydessä Martinniemen tsasounan nimeen liitettiin myös **Arseni Konevitsalainen**, jolloin nimijuhlakin siirtyi kesäkuun 12.päiväksi.

Vuodesta 1962 tsasounan nimijuhlaan liittyi myös praasniekka, ensin pienimuotoisena jonkun seurakuntalaisen kodissa, vähitellen juhlat laajentuivat. Vuodesta 1980 praasniekkoja järjestettiin jopa kaksipäiväisinä ja yhdessä ev.lut. seurakunnan kanssa, kirkkoherra **Timo Holman** myötävaikutuksella. Myös Haukiputaan kunta auttoi avustamalla rahallisesti ja antaen koulujen ruokaloita ja juhlasaleja käyttömme. Myös omalta seurakunnaltamme saimme rahallista tukea. Kirkollista juhluutta praasniekkaamme saimme liturgian jälkeen litanialla hautausmaalla olevalla ”Karjalaan jääneiden vainajien muistopatsaalla” sekä Kiiminkijoen rannalla toimitetussa vedenpyhityksessä. Muistopatsaan vihki silloinen

piispa **Leo** 28.9.1980, ja paljastuspuheen piti khra **Timo Holma**, patsaan suunnittelija oli kuvanveistäjä **Toivo Jaatinen**. Tsasounaan on käynyt tutustumassa eri koulujen oppilaita, myös ev.lut. seurakunnan työntekijäryhmä, muutamia aikuisryhmiä ja keväällä 2012 luterilaisen seurakunnan lähetyspiiri.

Viisikymmenvuotisen olemassaolonsa ajan tsasounamme on saanut olla melko rauhassa ulkopuolisilta vahingonteoilta, vain yhdet kuviot ulkoseinään piirrettyinä ja pari kertaa varas on vierailut, mutta onneksi risti palautui takaisin. Toivomme, että tsasounan ovet olisivat auki tulevinakin vuosikymmeninä. Uskomme, että nuoremmat sukupolvet löytävät tien jumalanpalveluksiin omaan kauniiseen tsasounaan.

Raili Kolehmäinen

Oulun seurakunta muisti kukkatervehdyksillä Martinniemen juhlan yhteydessä pitkäaikaista rukoushuoneen entistä isännöitsijää, **Oili Mosorina** (vas.) ja Martinniemen Tiistaiseurojen pitkäaikaista puheenjohtajaa **Raili Kolehmaista**. Kuva: Johannes Mäntymäki

Kiuruveden seurakunnan pyhäkköjuhlat

Nivalan Karvoskylässä sijaitsevan Kristuksen kirkastumisen kirkon juhlatunnelmaa. Kuva: Elina Nuolioja.

Sunnuntaina 5.8. vietettiin Nivalan Karvoskylässä sijaitsevan Kristuksen kirkastumisen kirkon, Pyhäsalmen profeetta Eliaan ja Haapaveden Neitsyt Marian syntymän rukoushuoneiden yhteistä 50-vuotisjuhlaa. Liturgian toimittivat **Oulun metropoliitta Panteleimon**, Kiuruveden kirkkoherra, **isä Antero Petsalo**, Kokkolan matkapappi, **isä Aleksej Sjöberg** ja eläkeläisrovasti, **isä Kauko Makkonen**. Juhla kokosi rukoilijoita kirkkosalin täyteen. Liturgian yhteydessä esipaimen myönsi **isä Antero Petsalolle** epigonaation kanto-oikeuden.

takodilla. **FT Katariina Husso** esitelmöi Suomen ortodoksisen kirkon sotien jälkeisestä jälleenrakennuskaudesta. Juhlaväki sai kuulla karjalaisia lauluja ukrainalaisen **Olena Mikhailovan** johtamana. **Joska Hietala** muistutti herkällä laulullaan *Pilvipeiton alla* itänaapurin katulapsista, joita Pietarissa on arviolta parikymmentätuhatta. Lisäksi tilaisuudessa jaettiin pyhäkköjen aktiivisille toimijoille metropoliitta **Panteleimonin** myöntämät huomionosoitukset. Kiuruveden seurakunta lahjoitti **isä Kauko Makkoselle** käsi-ristin.

Marita Sjöberg

Praasniekka jatkui Nivalan luterilaisella seurakun-

Karvoskylän kirkon, Pyhäsalmen ja Kytökylän rukoushuoneiden yhteisessä 50-vuotisjuhlassa su 5.8.2012 jaettiin huomionosoituksia

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leon myöntämät Pyhän Karitsan ritarikunnan ritarimerkki

Marja-Leena Maksimainen, Pyhäjärvi
Oleg Merioja, Haapajärvi
Pekka Taskinen, Ylivieska

Pyhän Karitsan ritarikunnan mitali I lk

Martti Ottavainen, Nivala
Ritva Suotula, Haapavesi

Pyhän Karitsan ritarikunnan mitali

Pekka Hytönen, Haapavesi
Jarmo Pylkkönen, Nivala

Oulun metropoliitta Panteleimonin myöntämät siunauskirjat

Olena Mikhailova, Nivala
Nivala-Seura ry., Nivala
Erkki Petsalo, Haapavesi
Kaarina Rantakoivu, Pyhäsalmi
Pentti Suotula, Haapavesi
Irina Trifonova, Pyhäsalmi

Oulun Metropolitiikkakunnan kristinoppikoulu

Ortodoksisen kirkon kristinoppikoulussa opetellaan kristinopin perusasioita ja ortodoksista elämäntapaa. Yleensä kripari käydään leirimuotoisena sinä vuonna kun nuori täyttää 15 vuotta.

Oulun ortodoksisessa hiippakunnassa tänä kesänä kriparit järjestettiin Lapin ja Kajaanin seurakunnissa. Oulun ja Vaasan seurakunnat organisoivat perinteiseen tapaan yhteisen leirin. Kripareilta on kuultu

pelkästään hyvää. Ne ovat olleet onnistuneita ja seurakunnissa järjestellään jo leiriläisten jatkotapaamisia.

Ote piispainkokouksen ohjeista koskien kristinoppikoulua

- Kristinoppikoulu on merkittävä osa kirkkomme nuorison kristillistä kasvatustyötä jokaisessa seurakunnassa. Sen tavoitteena on auttaa seurakunnan nuoria jäseniä kasvamaan

syvemmälle kirkkomme mysteereihin, vahvistumaan kirkkomme uskossa ja elämännäkemyksessä sekä sitoutumaan kirkkomme palveluun ja todistukseen Jumalan kansan täysivaltaisina jäseninä.

- Opetuksessa tulee tehdä tilaa nuorten omakohtaisen ortodoksisen identiteetin kasvamiselle kokemisen, tekemisen ja tiedon kautta, sekä välttää korostettua teoretisointia. Eri-tyistä painoa tulee panna ju-

malanpalveluselämän sisältöön, koska kirkon usko ilmenee nimenomaan kirkon yhteisessä rukouksessa. Samalla tavoin on tärkeää käsitellä ortodoksista ihmiskuvaa, arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

- Jumalanpalveluselämän tulee luonnollisella tavalla liittyä leirin elämään. Siksi leiriläisten tulee osallistua jumalanpalvelustilan siistinä pitämiseen, kellojen soittamiseen, ponomarina olemiseen, luki-

jan tehtäviin sekä lauluun.

- Katumuksen sakramenttiin osallistuminen kuuluu osaksi kristinoppikoulua. Jokaiselle kristinoppikoululaiselle tulee järjestää siihen riittävästi aikaa.

Lähde: <http://www.onl.fi/pages/evaesreppu/piispainkokouksen-ohjeet-kristinoppikoulusta.php>

Paimen Sanomat

Kriparin päätösliturgia Kajaanissa 17.6.2012. Kuva: Raakel Marjomaa

Otos Lapin kriparilaisten päiväohjelmasta ja Rovaniemen päätösliturgiasta 5.8.2012. Kuvat: Lapin ortodoksinen seurakunta.

MAANANTAI	
7.45	HERÄTYS
8.30	AAMUPALVELUS
9.00	AAMUPALA
10.00	OPPITUNTI "ortodoksisuus maailmassa"
12.00	RUOKA ☺ "pepsi, popsi, porkkanaa!"
13.15	OPPITUNTI "avioliitto ortodoksisesta näkökulmasta"
14.00	KAHVI
15.00	DEMO KAISA ♥ PENTTI
16.00	HYPI POMMI ILOISESTI! vol. 1
17.00	RUOKA
18.00	EHTOOPALVELUS
19.00	MLJ:N ALAISUUDESSA
21.00	ILTAPALA
23.00	TUUTILLULLA A, UNTA KUULAA!

Oulun metropoliittakunnan kristinoppikoulut – kesä 2012

Oulun ja Vaasan seurakunnat pitivät yhteisen kriparin Kokkolan Villa Elbassa. Kuten kuvista voi päätellä niin leirillä vauhdikas mapajapaikkojen siunaus ja lep-poinen tunnelma täydensivät toisiaan. Päätösliturgiaa vietettiin 29.7. leiriläisten omien seurakuntien, Oulun ja Vaasan kirkoissa. Kuvat: Oulun ortodoksinen seurakunta

Athosvuoren perintöä vaaliva säätiö Suomeen

Suomeen on vastikään perustettu Patentti- ja rekisterihallituksen luvalla Kaikkien Athosvuoren Pyhien Perintösäätiö, joka on kirjattu säätiörekisteriin 13.8.2012. Säätiön tehtävänä on tehdä tunnetuksi Athosvuoren kilvoittelijoita ja heidän uskonperintöään sekä edistää maassamme Athosvuoren perinteen hengessä tapahtuvaa luostarikilvoitusta. Säätiön perustamisen takana on Suomen ortodoksisen kirkon piirissä toimiva

yhdistys Pyhän Kosmas Aitolialaisen Veljestö ja säätiön puheenjohtajana toimii TT Hannu Pöyhönen.

Kaikkien Athosvuoren Pyhien Perintösäätiö pyrkii toteuttamaan tarkoitustaan järjestämällä yhdessä muiden Athosta arvostavien tahojen kanssa seminaareja, kokouksia, esitelmätilaisuuksia ja näyttelyitä sekä kutsumalla Athosvuoren munkkeja vierailulle Suomeen. Säätiön

päämääränä on järjestää myös pyhiinvaellusmatkoja Athokselle ja muihin ortodoksiin luostarikeskuksiin. Lisäksi säätiö voi tukea taloudellisesti luostareita ja toiminta-ajatuksensa mukaisen kirjallisuuden julkaisemista.

Säätiö etsii jo nyt Etelä-Suomesta sopivaa kiinteistöä toimintakeskukseksi. Aluetta on tarkoitus vähitellen muokata niin, että se heijastaisi Athosvuoren miljöötä myös

ulkoisesti. Toimintakeskusta on tarkoitus pitää yllä talkoovoimin ja toimittaa siellä päivittäin jumalanpalveluksia kulloinkin käytössä olevin voimin. Säätiön alueelle voi aikanaan myös syntyä Athoksen hengessä toimiva luostariyhteisö.

Kaikkien Athosvuoren Pyhien Perintösäätiö avaa syksyn kuluessa internetsivut (www.athossaatio.com), joille kootaan tietoa paitsi Athoksen

isistä ja kilvoitusperinteestä myös käytännön neuvoja Athoksen pyhiinvaellusmatkaa suunnitteleville. Säätiö on myös avannut nimellään pankkitilin (FI86 1040 3000 3497 57), jolle toimintakeskushankkeen tukemisesta kiinnostuneet voivat osoittaa lahjoituksensa.

Kaikkien Athosvuoren Pyhien Perintösäätiön hallitus

Suomen Ortodoksinen kirkko netissä:

www.ort.fi

Paimen Sanomat 2012 julkaisusuunnitelma

numero	lehdentunnus	aineiston viim. jättöpäivä	ilmestymisviikko	jumalanpalvelukset lehdessä
4	joulu	3.12.	50	24.3.2013 asti

Kohti tulevaa

Meri-Lapin jumalanpalveluselämä

Jumalanpalvelusta Kemissä toimittavat isät Lars Ahlbäck (oik.) ja Matti Porkka. Kuva: Tarja Partanen.

Oulun ortodoksinen seurakunta on alueellisesti suurimpia ortodoksia seurakuntia Suomessa. Jo tämä asettaa haasteita monelle asialle. Seurakunnalla on Meri-Lapissa pyhäköt Kemissä, Torniossa ja Tervolan Varejoella.

Ajattelin uutena pappina Oulun ortodoksisessa seurakunnassa hieman esitellä näkemyksiäni jumalanpalvelus- ja muusta seurakunnallisesta elämästä. Ensisijainen vastuuni koskee juuri Meri-Lapin ortodoksisesta seurakuntaelämää, mutta palvelen myös Oulussa ja sen lähialueilla.

Kaikkein tärkeintä

Jumalanpalveluksissa käyminen on tärkeää. Kaikki ovat tervetulleita jumalanpalveluksiin - ehdoitta ja poikkeuksetta. Itse Kristus kutsuu meitä: "Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon." (Matt. 11:28) Eräässä paastojumalanpalveluksessa julistetaan: "Kristuksen valkeus säteilee kaikille." Palvelukset ovat kaikkia varten.

Tässä lyhyt kertomus koros-

taa kirkossa käymisen tärkeyttä: Eräs herra ihmetteli palvelijansa ahkeraa osallistumista jumalanpalveluksiin. Miksi käyt niin usein kirkossa? Herra kysyi toruvasti. Sanomatta mitään palvelija otti hehkuvasa hiilloksesta hiilen erilleen. Hiilen hehku hiipui ja se mustui. Hetken päästä palvelija nosti mustuneen hiilen takaisin hiillokseen, ja taas se hehkui. Tämän vuoksi käyn useasti kirkossa, palvelija vastasi.

Tule jumalanpalvelukseen, se on tärkeintä. Älä murehdi käyttäytymistä liikaa. Moni pohtii kirkkokäyttämistä liikaakin. Ainakin se on liiallista, jos jää siksi pois jumalanpalveluksista. Toki on joitakin perustapoja ja käytäntöjä. Yleisen käyttäytymisen suhteen on vain muistettava, että ihminen astuu pyhään paikkaan. Väitän, että jumalanpalveluksissa kaikista tavoista huolimatta on vähemmän paineita, ehtoja ja sääntöjä kuin "maailmassa". 300-luvun kirkkoisän Gregorios Teologin kehu hyvin käyttäytyvästä äidistään voi herättää hilpeyttä - äiti ei nimittäin koskaan sylkenyt lattialle kirkossa.

Ortodoksisiiin jumalanpalveluksiin osallistutaan seisten. Se on kunnioituksen osoitus Herran huonetta kohtaan ja samalla osoitus, että olemme kääntyneet kulkemaan tietä kohti häntä. Seisominen on myös ihmisen luonnollisin rukousasento, itse asiassa asennoista raamatullisin. Toki jumalanpalveluksissa myös istutaan. Väsymyksen, korkean iän, sairauden tai muiden vaikeiden johdosta saa myös istua, vaikka lähes koko jumalanpalveluksen. Eräs venäläinen piispa muistutti: "On parempi istuen ajatella Jumalaa, kuin seisoen ajatella jalkojaan."

Paikallisseurakunnan uusi tuleminen

Monelle jäsenyys ortodoksisessa kirkossa on käytännössä vain merkintä väestörekisterissä ja kirkon omassa jäsenrekisterissä. Tällöin unohtuu hyvin tärkeä seikka. Jäsenyys on jostain paljon enemmän.

Kirkko on sen jäsenet, ei niinkään rakennus, virasto tai rekisteri. Jo hyvin varhain kirkkoa verrattiin ruumiiseen tai kehoon. Kristus on sen pää ja me hänen jäseniään. Sana jäsenhän on juuri peruserkitykseltään kehoon liittyvä. On syytä lainata apostoli Paavalia: "Kristus on niin kuin ihmisruumis, joka on yksi kokonaisuus mutta jossa on monta jäsentä; vaikka jäseniä on monta, ne kaikki yhdessä muodostavat yhden ruumiin. Meidät kaikki, olimme juutalaisia tai kreikkalaisia, orjia tai vapaita, on kastettu yhdeksi ruumiiksi... Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen." (1. Kor. 12:12, 27)

Tulemalla jumalanpalveluksiin ihminen jäsentää itsensä kirkkoon. Se on jäseneksi tuleminen ja jäsenenä olemista. Me yhdessä osallistumme kirkon elämästä – "Kristuksen ruumiin" verenkierron. Tämä sitten vaikuttaa koko elämäämme. Kirkko, usko ja jumalanpalvelus eivät enää ole "poikkeus" tai "lisuke", vaan itse elämä. Ei "elämän" loppu, vaan juuri elämän alku.

Parisen käytännön asiaa

Pieni muutos on tulossa Meri-Lapin alueen jumalanpal-

veluksien kellonaikaan. Illalla olevat jumalanpalvelukset alkavat viideltä. Suuressa paastossa paastoliturgiat on tarkoitettu toimittamaan jo neljältä. Sunnuntaisin ja yleisten pyhäpäivien aamuina ovat jumalanpalvelukset alkavat kymmeneltä, mutta arkipäivinä ja lauantai-aamuina jumalanpalvelukset alkavat yhdeksältä. Viisitoista minuuttia ennen liturgian alkua luetaan kolmannen hetken palvelus, mutta itse liturgia alkaa aina ilmoitettuna aikana. Kolmannen hetken aikana voi halutessaan istua tai sytyttellä tuohuksia. Liturgian jälkeen on aina kiitosrukoukset ehtoollisen osallistumisen johdosta. Kiitosrukouksien aikana ollaan hiljaa ja kunnioitetaan toisten kiitosta pyhistä ehtoollislahjoista.

Kristuksen syntymäjuhlan aikaan on hieman poikkeavuutta yllä mainitusta. Jouluyönä on esimerkiksi Torniossa klo 22 alkaen vigilia ja liturgia. Jumalanpalvelukset loppuvat ennen yhtä yöllä. Tarkemmat tiedot tästä ja muista jumalanpalveluksista saa jumalanpalvelusohjelmasta tässä lehdessä.

Yhteisöllisyyttä korostaakseen on otettu tavaksi liturgioiden jälkeen kokoontua pienille kirkkokahveille. Tämä tapahtuu ilmoittamatta erik-

seen niistä. Pientä talkooapua tarvitaan kyllä aina. Suurista kirkkokahveista on aina erillinen maininta. Kirkkokahveille ovat tervetulleita kaikki, kuten tietenkin myös jumalanpalveluksiin.

Yksi ikävä asia on tasapainoilu kolmen pyhän välillä. Itse asiassa useamminkin. Meri-Lapin alueella se tarkoittaa, että erityisesti Kemissä ja Torniossa on runsaammin jumalanpalveluksia ja toimintaa. Tervolan Varejoki jää vähemmälle huomiolle, muttei tietenkään ole unohdettu. Kannustan liikkumaan pyhäkköjen luokse, jos asuu kauempana tai omalla paikkakunnalla ei ole jumalanpalvelusta. Meri-Lapin pyhäköt ovat aika lähelläkin. Kun 1960-luvulla jälleerakennuskauden pyhäköt sijoitettiin (nykymitalla siis hyvinkin lähelläkin) auto oli vain harvalla, mutta nyt henkilöautoja on jo yli kaksi ja puoli miljoonaa. Lähimmäisen auttamisen yhteiskyydillä on merkittävä uhri uskon tähden.

Sydämellisesti tervetuloa jumalanpalveluksiin. Ota kaverinkin mukaan. Tule kirkkoon ja tullaan kirkoksi.

isä Lars Ahlbäck
Oulun ortodoksinen seurakunta

Oulunseudun
IKONI
MAALARIT

Ikonikerho kokoontuu seurakuntasalissa lauantaisin alla olevan ohjelman mukaisesti. klo 10-14. Syksyn kerhojen alussa pidettävät ikoniaiheiset esitykset ovat kaikille avoimia.

Esitysten aihe ja esitysaika:

- 1.9. klo 10-11: Pyhät Apostolit ikoneissa.
- 22.9. klo 10-11: Naispyhät ikoneissa
- 20.10. klo 10-14: Miespyhät ikoneissa
- 17.11. klo 10-14: Karjalan valistajat ikoneissa
- 8.12. klo 14-18 on ikonikerho ja joulunavausjuhla, jonka jälkeen ikonien siunaus vigiliassa.

Tervetuloa kuuntelemaan esityksiä !

Kirkko radiossa

YLE Radio 1:

Aamuhartaus
klo 6.15 ja 7.50,
iltahartaus klo 18.50,
radiojumalanpalvelus
klo 11.00

9.9. liturgia, Uspenskin
katedraali Helsinki

15.9. aamuhartaus,
arkkimandriitta Sergei

18.9. iltahartaus,
isä Sergius Colliander

23.9. liturgia Pyhän
Nikolaoksen kirkosta
Joensuusta

6.10. aamuhartaus,
piispa Arseni

7.10. liturgia Pyhän
apostoli Andreuksen
kirkosta Rovaniemeltä

16.10. iltahartaus
pappismunkki
Serafim Seppälä

21.10. liturgia Iisalmesta
Pyhän profeetta Eliaan
kirkosta Iisalmesta

27.10. aamuhartaus,
isä Markku Salminen

4.11. liturgia Pyhän
Herman Alaskalaisen
kirkosta Espoon
Tapiolasta

18.11. liturgia Pyhien
apostolien Pietarin
ja Paavalin kirkosta
Haminasta

20.11. iltahartaus,
isä Timo Hirvonen

24.11. aamuhartaus,
isä Mikko Sidoroff

2.12. liturgia Pyhän

Nikolaoksen kirkosta
Kotkasta

6.12. liturgia Pyhän
Nikolaoksen kirkosta
Joensuusta

15.12. aamuhartaus,

nunna Kristoduli

18.12. iltahartaus,
metropoliitta Ambrosius

23.12. liturgia Pyhän
Kolminaisuuden
katedraalista Oulusta

Ollos iäti muistettu

ÄITI MARINA HAUDATTIIN LINTULAN LUOSTARIN KALMISTOON

"HÄN RUKOILEE VAPAHTAJAMME JEESUKSEN KRISTUKSEN TAIVAALLISEN UHRIALTARIN EDESSÄ YHDESSÄ ENKELIEN KANSSA"

Otsikko on arkkipiispa Leon
hautauspuheesta. Hän muistutti
saattoväkeä siitä, että
ylösnousemussanoma
murtautuu surunkin läpi. ”Me
muistelemme nyt igumenia
Marinaa ja rukoilemme hänen
puolestaan. Samalla pyydäm-
me, että äiti Marina rukoilisi
puolestamme, kun hän seisoo
kuolemattoman Kuninkaamme
ja Jumalamme
edessä.”
Marina otti
vakavasti
kutsun
rukouksen ja
sielun
puhdistamisen
tiestä.

Luostarielämä merkitsi hänelle
uusia jännittäviä elämän
vaiheita Jumalan ohjaavan
käden alla. Energinen nunna
löysi ympäriltään haasteita.
Iäkkäänäkin hän opetteli uusia
asioita. Ortodoksiviesti
(9/2010) kirjoitti hänen 80-
vuotispäiviensä merkeissä, että
luostarinjohtaja surffaa netissä,
käyttää sähköpostia, seuraa
uutisia ja hallitsee kännykän
käytön. Lintulan sisaristo

”JOS IHMISET
KIINNITTÄISIVÄT
HUOMIONSA OIKEAAN
SUUNTAAN, KÄVISIVÄT
KIRKOSSA JA
LUKISIVÄT UUTTA
TESTAMENTTIA, MONI
HUOLI VÄHENISI.”
IGUMENIA MARINA

vieraili myös eri maiden
luostareissa tarmokkaan
igumeniansa johdolla.
Vuosi sitten kesällä he
kävivät tutustumassa
Euroopan Unioniin.
Marina kirjoitti heidän
seikkailustaan
humoristisen
matkaraportin
Heinäveden kesäsanomiin

(2011). Se sisälsi
myös naisellisia
havaintoja.
” Brysseliläinen
suklaa on
erinomaista ja
kaupat ovat
täynnä siellä
tehtyjä käsitöitä,

pitsiliinoja.” Hänen syvä
rakkautensa lähimmäisiin
nähtiin uudenlaisessa,
kanta-aottavassa valossa
kaksi vuotta sitten.
Lintulan igumenia antoi
kuolemassa olevalle
palestiinalaistaustaiselle
kristitylle vanhukselle
luostaristaan
kirkkoturvapaikan,
viranomaisten aikaossa
käännyttää tämän Egyptiin.

IGUMENIA MARINA
1930-2012

KIITOS

Kiitämme lämpimästi
kaikkia, jotka ottivat osaa
suruumme ja muistivat
esirukouksissaan igumenia
Marinan äkillisen
poismenon yhteydessä.
Pyydämme edelleen pyhiä
esirukouksia äiti igumenia
Marinan sielun ja sisariston
puolesta.

**Lintulan luostarin
sisaristo**

Nyt igumenia Marina on itse
siirtynyt pyhien joukkoon.
Ollos iäti muistettu!

JM

Kirkon hartausohjelmat
internetissä

www.yle.fi/radio1/uskonto/hartausohjelmat ja
arena.yle.fi

Seurakuntien toimintakalenteri

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta, Torikatu 74, 90120 Oulu, p. 044 511 5741, sähköposti: oulu@ort.fi
Kirkkoherranvirasto avoinna arkisin klo 9-12, 044 511 5741.

Virkatodistukset kirkon keskusrekisteristä, p. 0206 100 203 (ma-pe klo 9-15), keskusrekisteri@ort.fi

kirkkoherra Marko Patronen, p. 044 5115 742

2. pappi Lars Ahlbäck, p. 044 5115 746

kanttori Laura Aho, p. 044 5115 743

2. kanttori Helena Matsi, p. 044 5115 748

nuoriso- ja diakoniatyöntekijä Petri Aho, p. 044 5115 5744

katedraalin isännöitsijä Kari Vasko, p. 044 5115 745

OULU

Pyhän Kolminaisuuden katedraali Torikatu 74

Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

La 1.9. klo 12 Maikkulan praasniekka, Maikkulan ent. kasarmi

La 1.9. klo 18 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Ke 5.9. klo 18 kiitosakatis-
tos

Pe 7.9. klo 18 vigilia
La 8.9. klo 9 liturgia, Jumalansynnyttäjän syntymä
La 8.9. klo 18 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia
Ke 12.9. klo 18 ehtoopal-
velus
To 13.9. klo 18 vigilia
Pe 14.9. klo 9 liturgia, ristin ylentämisen juhla
La 15.9. klo 18 vigilia
Su 16.9. klo 10 liturgia

Ke 19.9. klo 18 ehtoopal-
velus

La 22.9. klo 18 vigilia
Su 23.9. klo 10 liturgia, metropoliitta Panteleimon
Su 23.9. klo 12.30 konsertti, venäläinen kuoro Pietarista

Ke 26.9. klo 18 ehtoopal-
velus

La 29.9. klo 18 vigilia
Su 30.9. klo 10 liturgia
Ke 3.10. klo 18 ehtoopal-
velus

La 6.10. klo 18 vigilia
Su 7.10. klo 10 liturgia
Ke 10.10. klo 18 ehtoopal-
velus

La 13.10. klo 9 aamupal-
velus

La 13.10. klo 18 suuri ehtoopal-
velus

Su 14.10. klo 10 liturgia, seurakunnan tarkastus, mp. Panteleimon

Ke 17.10. klo 18 ehtoopal-
velus

La 20.10. klo 18 vigilia
Su 21.10. klo 10 liturgia

Ke 24.10. klo 18 ehtoopal-
velus

La 27.10. klo 18 vigilia
Su 28.10. klo 10 liturgia

Ke 31.10. klo 18 ehtoopal-
velus

Pe 2.11. klo 18 vigilia
La 3.11. klo 9 liturgia, Karjalanvalistajien muisto

La 3.11. klo 18 vigilia
Su 4.11. klo 10 liturgia

Ke 7.11. klo 18 ehtoopal-
velus

La 10.11. klo 18 vigilia
Su 11.11. klo 10 liturgia

Ke 14.11. klo 18 ehtoopal-
velus

La 17.11. klo 18 vigilia
Su 18.11. klo 10 liturgia

Ti 20.11. klo 18 vigilia
Ke 21.11. klo 9 liturgia, Neitsyt Marian temppeliinkäynti

Ke 21.11. klo 18 ehtoopal-
velus

La 24.11. klo 18 vigilia
Su 25.11. klo 10 liturgia

Ke 28.11. klo 18 ehtoopal-
velus

La 1.12. klo 18 vigilia
Su 2.12. klo 10 liturgia

Ke 5.12. klo 18 vigilia
To 6.12. klo 10 liturgia, pyhän Nikolaoksen muisto ja itsenäisyyspäivän rukoushetki

La 8.12. klo 18 vigilia
Su 9.12. klo 10 liturgia

Ke 12.12. klo 18 ehtoopal-
velus

La 15.12. klo 18 vigilia

Su 16.12. klo 10 liturgia
Ke 19.12. klo 18 ehtoopal-
velus

To 20.12. klo 18 ehtoopal-
velus

Pe 21.12. klo 18 ehtoopal-
velus

La 22.12. klo 9 aamupal-
velus

La 22.12. klo 18 vigilia
Su 23.12. klo 10 liturgia

Ma 24.12. klo 14 jouluaaton suuri ehtoopalvelus

Ma 24.12. klo 23 aamupal-
velus ja liturgia, Kristuksen syntymä

Ti 25.12. klo 16 joulupäivän suuri ehtoopalvelus

La 29.12. klo 18 vigilia
Su 30.12. klo 10 liturgia

Ma 31.12. klo 18 uuden vuoden rukoushetki

Ti 1.1. klo 10 liturgia
La 5.12. klo 18 vigilia

Su 6.12. klo 10 liturgia, teofania

MUHOS

Kristuksen kirkastumisen rukoushuone

Kärpätie 1

Isännöitsijä
Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

La 1.9. klo 9 liturgia
La 20.10. klo 9 liturgia, Dimitrin lauantai, vainajien muistelupäivä

La 17.11. klo 9 liturgia
Ke 26.12. klo 10 liturgia, toinen joulupäivä

Pe 4.1. klo 9 suuri hetkipal-
velus

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone Martinniementie 206

Isännöitsijä
Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

La 15.9. klo 9 liturgia
La 27.10. klo 9 liturgia

La 24.11. klo 9 liturgia
Ma 24.12. klo 9 suuri hetki-
palvelus

La 5.1. klo 9 liturgia ja suuri vedenpyhitys

KEMI

Johannes Kastajan kirkko Lehtokatu 31

Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6058

La 1.9. klo 18 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia

La 22.9. klo 17 vigilia
Su 23.9. klo 10 liturgia

Su 30.9. klo 14 akatistos
La 13.10. klo 9 liturgia

Su 21.10. klo 14 akatistos
Pe 2.11. klo 17 vigilia

La 3.11. klo 10 liturgia
Su 11.11. klo 14 akatistos

La 24.11. klo 17 vigilia
Su 25.11. klo 10 liturgia

To 6.12. klo 14 itsenäisyys-
päivän rukoushetki

La 8.12. klo 17 vigilia
Su 9.12. klo 10 liturgia

Ke 12.12. klo suuri ehtoopal-
palvelus, marttyyri Lucia

Su 23.12. klo 17 ehtoopal-
velus ja yleinen sairaanvoi-
telu

Ma 24.12. klo 9 suuri hetki-
palvelus

Ma 24.12. klo 14 ehtoopal-
velus ja liturgia

La 5.1. klo 17 vigilia
Su 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys, teofania

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko Lukiokatu 1

Isännöitsijä
Antero Hyytiäinen
p. (016)443 044

Pe 31.8. klo 17 kiitosaka-
tistos

La 1.9. klo 9 liturgia, kirk-
kokuuden alku

Su 23.9. klo 14 akatistos
La 29.9. klo 17 vigilia

Su 30.9. klo 10 liturgia
La 20.10. klo 9 panihida,

Dimitrin lauantai, vainajien muistelupäivä

La 20.10. klo 17 vigilia
Su 21.10. klo 10 liturgia

La 10.11. klo 17 vigilia
Su 11.11. klo 10 liturgia

Su 25.11. klo 14 akatistos
To 6.12. klo 10 liturgia, pyhän Nikolaoksen päivä

La 15.12. klo 17 vigilia
Su 16.12. klo 10 liturgia

Ma 24.12. klo 22 vigilia ja liturgia, Kristuksen syntymä

La 5.1. klo 9 liturgia ja suuri vedenpyhitys

VIHANTI

Jumalansynnyttäjän suoje- luksen rukoushuone- Vanha Ouluntie 26

Isännöitsijä Ulla Haukka
p. 040 746 1524

La 8.9. klo 10 liturgia
Su 30.9. klo 18 suuri ehtoopal-
palvelus

Ma 1.10. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys, Jumalansynnyttäjän suoje-
lus, praasniekka

La 3.11. klo 10 liturgia
Ke 26.12. klo 10 liturgia

RAAHE

Jumalansynnyttäjän temppe- liinkäymisen rukoushuone Brahenskatu 2

Isännöitsijä Lea Kuusirati
p. 08-223 8316

Su 23.9. klo 10 liturgia
Su 28.10. klo 10 liturgia

Ti 20.11. klo 18 vigilia
Ke 21.11. klo 10 veden-
pyhitys ja liturgia, Neitsyt Marian temppe-
liinkäynti, praasniekka

Su 23.12. klo 10 liturgia

KALAJOKI

Vuorenkallion kappeli Kappelitie 14

La 10.11. klo 10 liturgia

KUUSAMO

Ev. lut. seurakuntatalon takka- huone (kirkon lähellä)

La 29.9. klo 11 liturgia
La 15.12. klo 11 liturgia

VAREJOKI

La 29.9. klo 9 liturgia
Pe 16.11. klo 9 liturgia, evakelista Matteus
Pe 14.12. klo 17 vigilia
La 15.12. klo 9 vedenpyhi-
tys ja liturgia, Trifon Petsamolainen, praasniekka

Niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu

Henna Mary Emilia Amir, Oulu
Niina Marika Hannula, Oulu
Metta Mariel Hilli, Oulu
Nuutti Lenni Kankaala, Oulu
Jenni Charlotta Koski, Oulu
Veikko Mikael Siromaa, Kiiminki
Roosa Maria Kristiina Tauschi, Haukipudas

Seurakuntien toimintakalenteri

Herra vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Pentti Juhani Järvelä ja
Marina Järvelä, Raahe
Henri Johannes Kauppila ja
Karina Snopova, Oulu
Maxim Mikkanen ja Na-
dezhda Mikkanen, Raahe
Kimmo Reijo Tapani Niira-
nen ja Pirkko Inkeri Vilok-
ki, Oulu
Sergey Nosov ja Olga Ya-
kola, Raahe
John Erkki Antero Rantala
ja Galina Evgenijva Lyso-
va, Oulu
Jussi Aulis Siponen ja Lau-
ra Kerttu Katariina Kaura-
nen, Oulu

Ikuinen muisto

Eugenia Jämsä 88 v. Oulu
Paula Lähteenkivi 80 v.
Kempele
Maria Kallela 82 v. Raahe
Annikki Keskiaho 84 v.
Oulu
Paavo Jaakko Vaseli Kotka
69 v. Kemi
Anja Kumpulainen 76 v.
Kemi
Aleksanteri Kyyrönen 83
v. Oulu
Asko Juhani Makkonen 54
v. Kemi
Alli Oikarinen 67 v. Oulu
Helena Tervo 70 v. Oulu
Taru-Liisa Johanna Warsta
64 v. Oulu

Tervetuloa seurakuntaan

Leena Marjatta Aho, Kuu-
samo
Henna Mary Emilia ja
Mina Ghobrial Mikheal
Amir, Oulu
Elina Hoppo, Oulu
Veera Johanna Hyvönen,
Oulu
Mikko Antti Juhani Ihalai-
nen, Oulu
Outi Susanna Jokinen,
Oulu
Inka Marjatta Jokiranta,
Kuusamo
Janne Tapio Jyrälä, Kemi
Lea Korhonen, Oulu
Samuel Jussi Johannes Mä-
kinen, Tornio
Sergey Nosov ja Olga
Nosova, Raahe
Maria Nupponen, Raahe
Pertti Tapani Palviainen,
Oulu
Maria Hannele Peura, Oulu
Sari Hannele Seppänen,
Oulu
Paula Anneli Sumiloff,
Oulu

KAJAANIN SEURAKUNTA

Väinämöisenkatu 29,
87100 Kajaani,
sähköposti kajaani@ort.fi
Kirkkoherranvirasto on
avoinna ti, to ja pe klo 9-12
ja 13-15 puh. (08) 633 030

Virkatodistusten tilaukset
puh. 0206 100 203
(ma-pe klo 9-15) tai
keskusrekisteri@ort.fi

Ajantasaisia uutisia, tapah-
tumia ja ilmoituksia voi
seurata seurakunnan koti-
sivuilla osoitteessa
www.ort.fi/kajaani Olemme
nyt myös facebookissa

Kirkkoherra Andreas
Larikka p. (08) 633 0310
tai 045 116 7766

Rovasti Kauko Ivanoff
p. 0400 275 111

Kanttorin tehtävien hoitaja
Hannakaisa Mönttinen
p. 045 873 6889

Kanslienhoitaja Reijo
Marjomaa p.(08) 633 030
tai 040 848 5380

KAJAANI

**Kristuksen
kirkastumisen kirkko**
Kirkkokatu 17 KAJAANI
*Isännöitsijä Markku
Mustonen p.0503847222*

La 8.9.klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia
La 15.9. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 16.9. klo 10 hetkipalve-
lus
La 22.9. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 23.9. klo 10 liturgia
La 6.10. klo 17 vigilia
Su 7.10 klo 10 liturgia
La 13.10 klo 17 ehtoopal-
velus
Su 14.10 klo 10 liturgia
La 20.10 klo 17 vigilia
Su 21.10 klo 10 liturgia

Su 4.11. klo 10 liturgia
La 10.11. klo 17 vigilia
La 17.11. klo 17 vigilia
Su 18.11. klo 10 liturgia
Pe 30.11. klo 10 liturgia
To 6.12. klo 10 liturgia
La 8.12. klo 17 vigilia
Su 9.12. klo 10 liturgia
La 15.12. klo 17 vigilia
Su 16.12. klo 10 liturgia
Ma 24.12. klo 16 suuri eh-
toopalvelus
Ti 25.12. klo 9 aamupalve-
lus ja liturgia

SOTKAMO

**Jumalansynnyttäjän
suojeluksen kirkko**
Rauhantie 13 SOTKAMO
*Isännöitsijä Vappu
Korhonen p. (08) 6661811*

Pe 7.9. klo 17 vigilia
La 8.9. klo 10 liturgia
Su 30.9. klo 17 vigilia
Ma 1.10. klo 10 liturgia,
ristisaatto ja vedenpyhitys
Su 28.10 klo 10 liturgia
La 24.11. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 25.11. klo 10 liturgia
La 22.12. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 23.12. klo 10 liturgia

KUHMO

**Karjalan valistajien
kirkko**
Koulukatu 47 KUHMO
*Isännöitsijä Martti
Palviainen p. 040 7266352*

La 15.9. klo 17 ehtoopal-
velus
La 22.9. klo 17 ehtoopal-
velus
La 29.9. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 30.9. klo 10 liturgia
La 6.10. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 7.10 klo 10 liturgia
La 13.10. klo 17 ehtoopal-
velus
La 20.10. klo 17 ehtoopal-
velus
La 27.10. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 28.10 klo 10 liturgia
Pe 2.11. klo 17 suuri ehto-
opalvelus
La 3.11 klo 10 liturgia, ris-
tisaatto ja vedenpyhitys
Su 4.11. klo 10 liturgia
La 10.11. klo 17 ehtoopal-
velus
La 17.11. klo 17 ehtoopal-
velus

La 24.11. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 25.11. klo 10 liturgia
La 1.12. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 2.12. klo 10 liturgia
La 8.12. klo 17 ehtoopal-
velus
Su 9.12. klo 10 liturgia

PALTAMO

**Jumalanäidin kuolon-
uneen nukkumisen
rukoushuone**
Talonpojantie 3
PALTAMO

Su 11.11. klo 10 liturgia

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone
Keskuskatu 1
SUOMUSSALMI
*Isännöitsijä Matti Vainio
puh. 050 4622129*

To 13.9. klo 17 vigilia
Pe 14.9. klo 10 liturgia,
ristisaatto ja vedenpyhitys
Su 21.10. klo 10 liturgia
Su 18.11. klo 10 liturgia
Su 16.12. klo 10 liturgia

**Pyhän Nikolaoksen
rukoushuone**
Kuivajärventie 196
KUIVAJÄRVI
*Isännöitsijä Jyrki Huovinen
p. 0400 284711*

Su 16.9. klo 10 liturgia
Su 11.11. klo 10 liturgia
Ke 5.12. klo 17 suuri
ehtoopalvelus
To 6.12. klo 10 liturgia

**Lahjoitustili Kajaanin
tsasounan hyväksi**
FI24 1057 3000 2253 95

Kristukseen kastettu

Nina Taru Eerica Kemppai-
nen
Aleksi Mikael Witikka
Elli Maria Tossavainen
Matias Antti Ilmari Haataja

Tervetuloa seurakuntaan

Virpi Sinikka Hiljanen
Seppo Sakari Sinisalo
Riitta Marita Piirainen
Anja Margit Lerssi

Ikuinen muisto

Viivi Erolainen 75 v.

Matti Alekski Puuronen 64
v.
Irja Makkonen 103 v.
Leo Viljanto 81 v.
Sulo Raimo Aleksanteri
Pyy 65 v.

Muut tilaisuudet:

Ti 9.10. klo 18 Seurakun-
tasalilla keskustelutilaisuus
aiheesta, kristinusko ja
nykytiede - ristiriita vai
sopuointu? isä Andreas
Larikka alustaa.

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen
seurakunta
Niemistenkatu 6,
74700 KIURUVESI
gsm 044 775 2278,
e-mail: kiuruvesi@ort.fi.

Virasto avoinna
ke klo 11 - 13.

Kirkkoherra Antero
Petsalo, Luhtapolku 3,
74700 KIURUVESI.
Gsm 050 527 1026, e-mail:
antero.petsalo@ort.fi

Kirkkoherra Antero
Petsalo on lomalla 13. –
21.10.2012

Isä Anteron sielunhoitotun-
nit kirkossa keskiviikkoisin
klo 11 - 13.

Seurakunnan eläkkeellä
oleva pappi, rovasti Kauko
Makkonen, Ylilestintie
346, 85900 REISJÄRVI.
Gsm 040 967 5505, e-mail:
kauko.makkonen@ort.fi

Virkatodistukset tulee tilata
Ortodoksinen kirkon kes-
kusrekisteristä, ma - pe klo
9 - 15, puh. 0206 100 203,
e-mail: keskusrekisteri@ort.fi

Seurakunnan kotisivut
löytyvät osoitteesta
www.ort.fi/fi/kiuruvesi

Seurakuntien toimintakalenteri

KIURUVESI

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Niemistenkatu 6
Isännöitsijä
Aune Lipitsäinen
050 919 5973

La 1.9. klo 17 Akatistos luonnon puolesta
Su 2.9. klo 10 Liturgia, toim. arkkipiispa Leo
To 13.9. klo 18 Juhlavigilia
Pe 14.9. klo 9 Liturgia, Kunniallisen ja eläväsitekevän ristin ylentäminen
La 22.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 30.9. klo 18 Juhlavigilia
Ma 1.10. klo 9 Liturgia, Jumalansynnyttäjän suoje-lus, Pokrova
Su 28.10. klo 10 Liturgia
Pe 2.11. klo 18 Juhlavigilia
La 3.11. klo 10 Liturgia, Pyhien Karjalan valistajien juhla
La 10.11. klo 18 Vigilia
Ti 20.11. klo 18 Juhlavigilia
Ke 21.11. klo 9 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian temppeliinkäyminen
Su 25.11. klo 10 Liturgia
Ke 5.12. klo 18 Juhlavigilia, Nikolaosjuhla srk-salissa
To 6.12. klo 9:30 Vedenpyhitys ja liturgia, Pyhän Nikolaoksen kirkon puuasniekka
Su 16.12. klo 10 Liturgia
Ma 24.12. klo 15 Suuri ehtoopalvelus
Ma 24.12. klo 22:30 Jouluyön aamupalvelus ja liturgia

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Pe 31.8. klo 11 – 12 EU-ruokapakettien jako srk-salissa
Ti 11.9. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
To 27.9. klo 17 Ikonipiiri ikonimaalaushuoneessa ja tuohuskerho srk-salissa
Ti 2.10. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
To 11.10. klo 17 Ikonipiiri ikonimaalaushuoneessa ja tuohuskerho srk-salissa
Ti 23.10. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa.

To 25.10. klo 17.00 Ikonipiiri ja tuohuskerho srk-salissa
Ti 13.11. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa.
To 15.11. klo 17 Ikonipiiri ikonimaalaushuoneessa ja tuohuskerho srk-salissa
To 29.11. klo 17 Ikonipiiri ikonimaalaushuoneessa ja tuohuskerho
Ti 4.12. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa.

KARVOSKYLÄ

Pyhän Kristuksen kirkastumisen kirkko Jokikyläntie 7

Isännöitsijä
Jarmo Pylkkönen
040 5706 936

Su 9.9. klo 10 Liturgia
Su 23.9. klo 10 Liturgia
Su 7.10. klo 10 Liturgia
Su 4.11. klo 10 Liturgia
La 24.11. klo 17 Ehtoopalvelus
Su 2.12. klo 10 Liturgia
La 8.12. klo 17 Akatistos ja Nikolaosjuhla
Su 23.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ti 18.9. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 29.9. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
La 27.10. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 30.10. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 24.11. klo 15 Karvoskylän kirkossa samovaarikerho, jonka jälkeen ehtoopalvelus
Ti 27.11. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 8.12. klo 15 Karvoskylän kirkossa samovaarikerho, jonka jälkeen Akatistos ja Nikolaosjuhla
Ti 11.12. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa

PYHÄSALMI

Profeetta Elian rukoushuone Vesitornintie 15

Isännöitsijä Marja-Leena Maksimainen 040 708 8751

Rukoushuonetta uudistetaan

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ke 12.9. klo 13 Pyhäjärven tiistaiseura
Ke 10.10. klo 13 Pyhäjärven tiistaiseura
Ke 14.11. klo 13 Pyhäjärven tiistaiseura
Ke 12.12. klo 13 Pyhäjärven tiistaiseura

KYTÖKYLÄ

Jumaläidin syntymän rukoushuone Kytökyläntie 724

Isännöitsijä Pekka Hytönen
044 545 4100

Pe 7.9. klo 18 Juhlavigilia
La 8.9. klo 10 Vedenpyhitys ja liturgia, 50 –vuotispuasniekka, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä
Su 30.9. klo 10 Liturgia
Su 11.11. klo 10 Liturgia
Su 9.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ti 9.10. klo 18 Haapaveden tiistaiseura Päivisessä
Ti 6.11. klo 18 Haapaveden tiistaiseura Nurmesniemessä

YLIVIESKA

Suvannonkappeli Rensulantie 12

Su 18.11. klo 10 Liturgia

Kristukseen kastetut

Seppo Tapio Hyvönen, Kiuruvesi, mirhalla voitelun sakramentti
Mikael Kirillov, Haapajärvi

Herra, vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Rauno Olavi Pikkarainen, Kiuruvesi evl ja Saija Helena Houtsonen
Kiuruvesi ort

Olga ja Sergei Lahti, Sievi

Ikuinen muisto

Raimo Pötsönen, 68 v, Nivala
Sergei Seppä, 82 v, Pyhäntä
Ensio Repo, 86 v, Haapavesi
Eino Tanjunen, 90 v, Kiuruvesi
Lea Rönkkö, 87 v, Kiuruvesi

Tervetuloa seurakuntaan

Saija Anias, Ylivieska
Olga ja Sergei Lahti, Sievi
Michaela Lindner, Haapajärvi

SÄILYTTÄKÄÄ TÄMÄ LEHTI. Tulemme vähentämään ilmoittelua paikallislehdissä.

VAASAN SEURAKUNTA

VAASA

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Kirkkovuoden alku ja luomakunnan päivä
1.9. la klo 10.00 liturgia
klo 14.00 Akatistos kaiken Luojalle ja lemmikkien siunaus
5.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
6.9. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
7.9. pe klo 18.00 akatistos (maallikko)
Jumalansynnyttäjän syntymä
8.9. la klo 10.00 hetkipalvelus (maallikko)
12.9. ke ehtoopalvelus (maallikko)
Kunniallisen ja eläväsitekevän ristin ylentäminen
13.9. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
14.9. pe klo 10.00 hetkipalvelus (maallikko)

klo 18.00 akatistos (maallikko)
19.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
20.9. to klo 18.00 ehtoopalvelus
22.9. laklo 18.00 vigilia
23.9. su klo 10.00 liturgia
Apostoli Johannes Teologi
26.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
27.9. to klo 18.00 ehtoopalvelus
28.9. pe klo 18.00 akatistos
29.9. laklo 18.00 vigilia
30.9. su klo 10.00 liturgia
3.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
4.10. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
5.10. pe klo 18.00 akatistos
10.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
11.10. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
12.10. pe klo 18.00 akatistos (maallikko)
(12.10. on Jumalanäidin Jerusalemin ikonin juhla ja 13.10. taas Ivironin ikonin juhla)
17.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
18.10. to klo 18.00 ehtoopalvelus
Dimitrin lauantai, vainajien muistelupäivä
19.10. pe klo 18.00 panihida
20.10. la klo 10.00 liturgia, su/sl
21.10. su klo 10.00 Jaakobin liturgia
24.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
25.10. to klo 18.00 ehtoopalvelus
26.10. pe klo 18.00 akatistos
Pyhät palkattaparantajat
31.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
1.11. to klo 18.00 ehtoopalvelus
Karjalan valistajat
2.11. pe klo 18.00 vigilia
3.11. laklo 10.00 liturgia
4.11. su klo 10.00 liturgia
7.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
8.11. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
9.11. pe klo 18.00 akatistos
11.11. su klo 10.00 liturgia
su/ru , liturgin fi/sve
14.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
Joulupaasto
15.11. to klo 18.00 ehtoopalvelus

Seurakuntien toimintakalenteri

16.11. pe klo 18.00 akatistos
 17.11. la klo 18.00 vigilia
 18.11. su klo 10.00 liturgia
 18.11. su klo 18.00
 Jeesuksen rukouspalvelus
 Jumalansynnyttäjän tempelintuominen
 21.11. ke klo 10.00 liturgia
 klo 18.00 akatistos
 22.11. to klo 18.00 ehtoopalvelus
 Suurmarttyyri Katariina
 23.11. pe klo 18.00 ehtoopalvelus
 25.11. su klo 18.00
 Jeesuksen rukouspalvelus
 28.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 29.11. to klo 18.00 ehtoopalvelus
 30.11. pe klo 18.00 akatistos

1.12. laklo 18.00 vigilia
 2.12. su klo 10.00 liturgia
 2.12. su klo 18.00
 Jeesuksen rukouspalvelus
 Pyhä Nikolaos ihmeiden tekijä
 5.12. ke klo 18.00 vigilia
 6.12. to klo 10.00 liturgia
 7.12. pe klo 18.00 akatistos
 9.12. su klo 18.00
 Jeesuksen rukouspalvelus
 Pyhä Lucia
 12.12. ke klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
 13.12. to klo 18.00 ehtoopalvelus (maallikko)
 14.12. pe klo 18.00 akatistos (maallikko)
 16.12. su klo 10.00 hetkipalvelus
 19.12. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 20.12. to klo 18.00 ehtoopalvelus
 21.12. pe klo 18.00 akatistos
 22.12. la klo 18.00 vigilia
 23.12. su klo 10.00 liturgia
 24.12. ma klo 16.00 suuri ehtoonjälkeinen palvelus
 Joulupaasto päättyy
 Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä
 25.12. ti klo 8.00 liturgia (palvelus radioidaan)

Liturgian jälkeen nautitaan aina kirkkokahvit jonne jokainen on tervetullut!

SEINÄJOKI

Lakeuden Ristin seurakuntasali
Ala-Kuljunkatu 2

9.9. su klo 10.00 liturgia

KAUHAJOKI

Ev.lut.seurakuntasali
Kyntäjantie 3

16.9. su klo 10.00 liturgia

Björköbyn Svedjehamnissa lintutornilla
 21.9. pe klo 18.00 akatistos
 Kaiken Luojalle, eli ns. Luomakunnan akatistos

Tule syksyisen luonnon kauneuteen, ota hyvät kenkät ja säänmukaiset vaatteen!

LAPVÄÄRTTI / KRISTIINAN- KAUPUNKI

Pyhien Mirhantuoja-naisten tsasouna
Peruksentie 247

Jumalanäidin Kaikkien murheellisten ilo ikonin juhla 24.10. ke klo 17.00 akatistos
 Jumalansynnyttäjälle

LAPUA

Pyhän Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Kirkkovuoden alku
 2.9. su klo 10.00 liturgia
 7.10. su klo 10.00 liturgia
 11.11. su klo 10.00 liturgia
 Joulupaasto alkaa 15.11.
 Herran Äidinäiti Anna
 9.12. su klo 10.00 liturgia
 Jumalansynnyttäjän juhla,
 2. joulupäivä
 26.12. ke klo 10.00 liturgia

KOKKOLA

Kirkkovuoden alku
 1.9. la klo 18.00 vigilia
 2.9. su klo 10.00 liturgia
 5.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 12.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 19.9. ke klo 18.00 ehtoolisipalvelus
 26.9. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 3.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 6.10. laklo 18.00 vigilia
 7.10. su klo 10.00 liturgia
 10.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 17.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus

palvelus
 24.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 31.10. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 4.11. su klo 10.00 liturgia
 7.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 14.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 Joulupaasto alkaa 15.11.
 28.11. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 1.12. la klo 18.00 vigilia
 2.12. su klo 10.00 liturgia
 5.12. ke klo 18.00 ehtoopalvelus
 Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä
 25.12. ti klo 10.00 liturgia

PIETARSAARI

Kirkkovuoden alku ja luomakunnan päivä
 1.9. la klo 14.00 rukouspalvelus ja lemmikkien siunaus
 23.9. su klo 10.00 hetkipalvelus
 29.9. su klo 10.00 liturgia
 7.10. su klo 10.00 hetkipalvelus
 21.10. su klo 10.00 liturgia
 11.11. su klo 10.00 hetkipalvelus
 Joulupaasto alkaa 15.11.
 17.11. la klo 18.00 vigilia
 18.11. su klo 10.00 liturgia
 Herran Äidinäiti Anna
 9.12. su klo 10.00 hetkipalvelus
 15.12. la klo 18.00 vigilia
 16.12. su klo 10.00 liturgia
 24.12. ma klo 10.00 ehtoopalvelus ja liturgia
 Joulupaasto päättyy
 30.12. su klo 10.00 liturgia

VETELI

Honkakappeli Vetelin Tunkkarissa,
Emäntäkouluntie 51

Su 25.11. klo 10 Liturgia".

Vapaaehtoistyö:

Vaasassa on tarvetta monipuoliselle vapaaehtoistyölle, kirkko tarvitsee meidän jokaisen lahjoja ja kykyjä. Kirkko tarvitsee pientä koristusta, juhlapyhinä enemmänkin. Liturgian jälkeen nautitaan aina kahvit seurakuntasalilla, kahvi vaatii keittäjänsä. Jumalanpalveluksissa

tarvitaan ponomareja. Vapaaehtoistyötä koordinoi Simo Haavisto, jonka tavoittaa joko virastosta taikka kotoa p. 040 7070 678.

Muuta tärkeää:

Isä Matti on vuosilomalla 15.9. asti, hiippakunnan papiston matkalla 3.-5.10., Ruotsin kirkon tapahtumassa 12.-14.10. sekä vuosilomalla 10.-14.12., sijaisena toimii ensisijassa isä Aleksej.
 Isä Aleksej on Barentsin alueen yhteistyön kokouksessa 13.-16.9.
 Isä Matti ja kanttori Jenni ovat viikkovapailla maanantaisin ja tiistaisin, isä Aleksej ja kanttori Marita torstaisin ja perjantaisin. Isä Matti päivystää virastolla keskiviikkoisin klo 13-16, jolloin myös kanslia on auki yleisölle.
 Palvelukset toimitetaan pääsääntöisesti suomeksi mutta ruotsia ja slaavia käytetään säännöllisesti ja muita kieliä tarpeen ja tilanteen mukaan.
 Vaasassa palvelusten määrää on viikolla lisätty, ehtoopalvelus toimitetaan nyt myös torstaisin ja perjantaisin veisataan akatistos – joko Jumalansynnyttäjälle tai kirkkovuoteen sopivasti muullekin pyhälle.
 Arkipäivien palvelukset toimitetaan papiston matkojen yms. aikana maallikkovoimin, tämä ei vähennä palvelusten merkitystä millään lailla.

Ikuinen muisto

Karhapää Alpo, 74v., Vaasa
 Kettu Olga, 101v., Jurva
 Vainionpää Klaudia, 91v., Nurmo
 Tilles Martta, 86v., Kälviä
 Mykrä Raisa, 77v., Kokkola
 Kuismanen Hilikka, 78v., Vaasa
 Helynranta Eline, 50v., Seinäjoki
 Sillanpää Maire, 86v., Lapua
 Kauppinen Viljo, 80v., Toholampi

Kristukseen kastetut

Murus Yohanes Asres, Vaasa

Inkeri Liisa Maria, Nurmo
 Kivimäki Eino Arvi Ilmari, Kurikka

Herra, vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Suuronen Stefan ja Järvimäki Outi, Teuva
 Rantala Rauno ja Paronen Irmeli, Kerava
 Eteläaho Janne ja Kadirova Alina, Ilmajoki
 Toivola Tommi ja Mäkinen Laura, Espoo

Tervetuloa seurakuntaan:

Andrejeff, Ulla-Maija
 Havi Jan, Vaasa
 Hoppi Joni, Vaasa
 Inkeri Ekaterina, Nurmo
 Nabb Eeva, Vaasa
 Nesterova Tatjana, Valerija ja Eugenij, Närpes
 Ojalainen Jari, Vaasa
 Vörlin, Susanna, Kaustinen
 Luokkala Elvira ja Eemeli, Kokkola
 Kemppe Antti, Kokkola
 Viirimaa Saul, Toholampi
 Järvenpää Aila, Seinäjoki
 Rounakari Sani, Tuomas ja Aako, Kokkola
 Jetsu Lempi, Kokkola
 Backa Kaj, Kolppi
 Pedersöre

LAPIN
 SEURAKUNTA

Ounasvaarantie 16,
 96400 Rovaniemi.
 Puh. (016) 312 361
 Sähköposti: lappi@ort.fi

Kanslia avoinna keskiviikkoisin klo 10-13
 Kanslian puhelinpäivystys ma-pe klo 9-15

Virkatodistustilaukset kirkon keskusrekisteristä ma-pe klo 9-15
 p. 0206 100 203 tai sähköpostitse: keskusrekisteri@ort.fi

Kirkkoherra Viatcheslav (Slava) Skopets,
 p. 0400 178 744

Seurakuntien toimintakalenteri

Kanttori Kai Tulehmo,
p. 044 358 1775
kai.tulehmo@ort.fi

Matkapappi
isä Makarios Alatalo
p. 040 143 23 48
Matkakanttori
Erkki Lumisalmi,
p. 0400 396 326

Uskonnonopettaja
Olli Koskela,
p. 044 010 2844

Jumalanpalvelukset syys-
kuu-joulukuu 2012

ROVANIEMI

**Pyhän Apostoli
Andreksen kirkko
Ounasvaarantie 16,**
Rovaniemi
Isännöitsijä *Leena Aura*
040 7597029

La 1.9. klo 18 Vigilia
Su 2.9. klo 10 Liturgia
Ke 5.9. klo 18
Ehtoopalvelus ja
Ortodoksia-kerho
La 8.9. klo 10 Liturgia,
Jumalan äidin syntymäjuhla
La 8.9. klo 18 Vigilia
Su 9.9. klo 10 Liturgia
To 13.9. klo 18 Vigilia
Pe 14.9. klo 10 Liturgia,
Ristin ylentämisen juhla
La 15.9. klo 18 Vigilia
Su 16.9. klo 10 Liturgia
La 22.9. klo 18 Vigilia
La 29.9. klo 18 Vigilia
Su 30.9. klo 10 Liturgia
La 6.10. klo 18 Vigilia
Su 7.10. klo 10 Liturgia
La 13.10. klo 18
Ehtoopalvelus
Su 14.10. klo 10 Liturgia
La 20.10. klo 18 Vigilia
Su 21.10. klo 10 Liturgia
Ke 24.10. klo 18
Ehtoopalvelus ja
Ortodoksia-kerho
La 27.10. klo 18 Vigilia
Su 28.10. klo 10 Liturgia
La 3.11. klo 10 Liturgia,
Karjalan valistajien juhla
La 3.11. klo 18 Vigilia
Su 4.11. klo 10 Liturgia
La 10.11. klo 18 Vigilia
Su 11.11. klo 10 Liturgia,
isänpäivä
La 17.11. klo 18 Vigilia
Su 18.11. klo 10 Liturgia
Ti 20.11. klo 18 Vigilia,
Ortodoksia-kerho
Ke 21.11. klo 10 Liturgia,
Jumalansynnyttäjän temp-
peliintuominen, koululais-

liturgia
La 24.11. klo 18 Vigilia
Su 25.11. klo 10 Liturgia
La 1.12. klo 18 Vigilia,
Rovaniemen pyhän
Andreksen kirkon praas-
niekka
Su 2.12. klo 10 Liturgia,
metropoliitta Panteleimon
La 8.12. klo 18 Vigilia
Su 9.12. klo 10 Liturgia
La 15.12. klo 18
Ehtoopalvelus
Su 16.12. klo 10 Liturgia
La 22.12. klo 18 Vigilia
Su 23.12. klo 10 Liturgia
Ma 24.12. klo 14 Suuri
ehtoopalvelus, Kristuksen
syntymäjuhlan aatto
Ti 25.12. klo 9
Aamupalvelus ja liturgia,
Kristuksen syntymäjuhla
Ke 26.12. klo 10 Liturgia,
toinen joulupäivä

KEMIJÄRVI

**Kemijärven ev.lut.
seurakunnan kerhotalo
(entinen pappila)**

La 10.11. klo 10 Liturgia

SODANKYLÄ

Sodankylän ev.lut. seura-
kuntatalon kappeli

20.10. klo 10 Liturgia

Lomat

Isä Slava Skopets lomalla
17.9.-24.9., 15.10-21.10.

IVALO

**Pyhän Nikolaoksen
kirkko
Rantatie 22**
Isännöitsijä *Aulikki
Lumisalmi* p. (016) 661 657

La 1.9. klo 18 Vigilia
Su 2.9. klo 10 Liturgia
La 8.9. klo 18 Vigilia
Su 9.9. klo 10 Liturgia
Ma 1.10. klo 10 Liturgia,
Jumalansynnyttäjän suoje-
lus, Pokrova
Su 7.10. klo 10
Hetkivalvelus
La 10.11. klo 18 Vigilia
Su 11.11. klo 10 Liturgia
Ti 20.11. klo 18
Juhlavigilia, Neitsyt Marian
temppeleintuomisen juhla
Ke 21.11. klo 10 Liturgia,
Neitsyt Marian temppeleini-
tuomisen juhla, koululais-

palvelus
Ke 5.12. klo 18
Juhlavigilia, p. Nikolaoksen
praasniekka
To 6.12. klo 9.30
Vedenpyhitys ja klo 10

liturgia, Kirkkokahvit, p.
Nikolaoksen praasniekka,
Itsenäisyyspäivä
Su 16.12. klo 10 Liturgia
To 20.12. klo 12
Jouluhartaus Ivalon toimin-
takeskuksessa
Pe 21.12. klo 10.30
Jouluhartaus, Koivikko
Ma 24.12. klo 12
Jouluhartaus Ivalon ter-
veyskeskuksessa
Ma 24.12. klo 16 Suuri eh-
toopalvelus
Ti 25.12. klo 8 Joulun aa-
mupalvelus ja klo 9 litur-
gia, Herramme Jeesuksen
Kristuksen syntymä
Ma 31.12. klo 18 Vigilia,
p. Basileios Suuren juhla ja
uusi vuosi
Ti 1.1.2013 klo 10
Liturgia, Herramme ja
Vapahtajamme Jeesukseen
Kristuksen ympärileikkaus

MÄNNIKÖN PALVELU- KOTI, Ivalo

La 1.9. klo 10 Liturgia
Ke 17.10. klo 10 Liturgia
La 24.11. klo 10 Liturgia
Ma 24.12. klo 10
Jouluhartaus

SEVETTIJÄRVI

**Pyhittäjä Trifon
Petsamolaisen kirkko
Sevettijärventie 9065**

La 15.9. klo 18 Vigilia
Su 16.9. klo 10 Liturgia
La 13.10. klo 18
Rukouspalvelus
Su 14.10. klo 10
Hetkivalvelus
Pe 2. 11 klo 18 Juhlavigilia,
Karjalan valistajien juhla
La 3.11. klo 10 Liturgia,
Karjalan valistajien juhla
La 17.11. klo 18 Vigilia
Su 18.11. klo 10 Liturgia
La 1.12. klo 18 Vigilia
Su 2.12. klo 10 Liturgia
Pe 14.12. klo 18
Juhlavigilia, p. Trifonin
praasniekka
La 15.12. klo 9.30
Vedenpyhitys ja klo 10
liturgia, Päiväjuhla ja kirk-
kokahvit, p. Trifonin praas-
niekka

Ti 25.12. klo 18
Ehtoopalvelus,
Jumalansynnyttäjän juhla
Ke 26.12. klo 9
Aamupalvelus ja klo 10
liturgia, II joulupäivä.

NELLIM

**Pyhän Kolminaisuuden ja
pyhittäjä Trifon
Petsamolaisen kirkko
Siikajärventie 64**
Isännöitsijä *Tauno Haltta*
p. 040 7705148

Pe 7.9. klo 18 Juhlavigilia,
Jumalansynnyttäjän
Neitsen Marian syntymä
La 8.9. klo 10 Liturgia,
Jumalansynnyttäjän
Neitsen Marian syntymä
La 27.10. klo 18 Vigilia
Su 28.10. klo 10 Liturgia
Su 4.11. klo 10 Liturgia
La 24.11. klo 18 Vigilia
Su 25.11. klo 10 Liturgia
La 8.12. klo 18 Vigilia
Su 9.12. klo 10 Liturgia
La 22.12. klo 18 Vigilia
Su 23.12. klo 10 Liturgia

KEVÄJÄRVI

**Pyhien Boriksen ja
Glebin tsasouna**
Isännöitsijä *Mikko Rantala*
P. 0400 308 950

To 13.9. klo 9 Juhlavigilia,
Kunniallisen ja eläväksi-
tekevän ristin ylentämisen
juhla
Pe 14.9. klo 10 Liturgia,
Kunniallisen ja eläväksi-
tekevän ristin ylentämisen

juhla
La 29.9. klo 18 Vigilia
Su 30.9. klo 10 Liturgia
Ma 24.12. klo 14 Joulun
Suuri ehtoopalvelus

UTSJOKI

ev.lut kirkko

La 15.9. klo 10 liturgia

Kaikissa palveluksissa seu-
rakuntalaisilla on mahdolli-
suus osallistua katumuksen
mysterioon (synninka-
tumuksen sakramenttiin)
30 min. ennen jokaista
palvelusta ja palveluksien
jälkeen pitempään, sekä
muina aikoina sopien isä
Makarioksen kanssa,
puh. 040 143 23 48.

Lomat ja työmatkat

Isä Makarios, 22. – 23.9. ja
20.10 – 21.10 Rovaniemi,
20.10. Sodankylä.
Kanttori Erkki Lumisalmi:
Kanttoreiden koulutuspäi-
vät 30.9. – 1.10. ja työmat-
ka 26.10.
Isä Makarios Alatalo
lomalla 6. – 14.10.
Kanttori Erkki Lumisalmi
lomalla 30.9. – 1.10. ja
26.10.

Lapin seurakunta
Facebookissa:
[www.facebook.com/
pages/Lapin-ortodoksinen-
seurakunta/](http://www.facebook.com/pages/Lapin-ortodoksinen-seurakunta/)
386238034726078

Oulun metropoliitan kotikappelin ehtoolispeitteet.
Kuva Johannes Mäntymäki.

Kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja ym. Oulun hiippakunnassa

Oulun seurakunta

OULU

Äiti-lapsikerho

Seurakunnan äiti-lapsikerho kokoontuu joka torstai 6.9.2012 alkaen klo 10–12. Kerho on tarkoitettu 0-3v. vauvoille ja lapsille sekä heidän vanhemmilleen. Kerhossa jutellaan mukavia, lauleskellaan ja leikitään. Kerhon alussa on pieni hartaushetki, jonka jälkeen on tarjolla kahvia/teetä sekä leipää ja keksiä. Omia eväitä voi ottaa mukaan. Tervetuloa!

Kirkkokerho

On tarkoitettu 4-8v. lapsille ja se kokoontuu sunnuntaisin liturgian aikana klo 10–10.45, 2.9.2012 alkaen. Kerhossa askarrellaan kirkkovuoden mukaan kulkevilla teemoilla ja leikitään. Kerhon jälkeen lapset voivat osallistua vanhempiensa kanssa yhdessä pyhään ehtoolliseen kirkossa.

Nuortenkerho

Seurakunnan nuortenkerho on tarkoitettu 13.-18v. ja se kokoontuu torstaisin klo 17.00–19.30 6.9.2012 alkaen. Kerhossa keskustellaan, pelaillaan ja tehdään mukavia asioita yhdessä.

Kaikki kerhot kokoontuvat seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74), ellei toisin mainita.

Perhetapahtumia

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää syksyllä 2012 ja keväällä 2013 erilaisiin teemoihin liittyviä perhetapahtumia kaikille 0-10 -vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Perhetapahtumat järjestetään seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74, 90120 Oulu). Perhetapahtumissa on toimintaa kaikille perheen jäsenille yhdessä ja erikseen. Tapahtuma alkaa aina liturgialla ja päättyy arvontaan, jos on pääpalkintoina lahjakortteja Oulun seudulla toimiviin perheille tarkoitettuihin kohteisiin. Perhetapahtumat ovat maksuttomia, ruokailuista peritään 3€/henkilö. Syksyn 2012 perhetapahtumien päivämäärät ovat: La 8.9. klo 9-14, viim. ilm. 3.9. La 3.11. klo 9-14, viim. ilm. 29.10. Su 9.12. klo 10-14.30, viim. ilm. 3.12. Perhetapahtumiin voi ilmoittautua yksitellen ilmoittautu-

mispäiviin mennessä tai kaikkiin kerralla. Lisätietoja tapahtumista sekä ilmoittautumiset kanttori Laura Aholle, 044 5115 743 tai laura.aho@ort.fi

Eskaritoimintaa

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää esikoululaisille (vuonna 2006 syntyneille) omaa toimintaa. Toiminta liittyy varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmaan. Ortodoksinen eskari järjestetään kerran kuussa. Osa eskarikerroista toteutetaan seurakunnan perhetapahtumien yhteydessä (ks. yllä). Eskaritoiminta on tarkoitettu kaikille eskarilaisille ja se on maksutonta. Eskaripäiviin osallistuminen on vapaaehtoisista. Eskaritoiminta tapahtuu seurakuntakeskuksessa, os. Torikatu 74. Eskarilaisille pelkästään tarkoitettavat päivät ovat: La 6.10. klo 9-12 La 19.1.2013 klo 9-12 La 20.4.2013 klo 9-12 Ilmoittautumiset eskaripäiviin 7.9. mennessä. Lisätietoja ja ilmoittautumiset kanttori Laura Aholle, 044 5115 743 tai laura.aho@ort.fi

Katedraalikuoro

Katedraalikuoro jatkaa toimintaansa syksyllä keskiviikkoisin 12.9. alkaen. Ennen kuoroharjoituksia ehtoopalvelus pyhän Kolminaisuuden katedraalissa klo 18, jonka jälkeen harjoitukset seurakuntasalilla. Os. Torikatu 74, 90120 Oulu. Katedraalikuoroon kaivataan uusia laulajia. Tervetuloa!

Melodos

Melodos-kuoro jatkaa ja vahvistaa toimintaansa syksyllä. Harjoituksia pidetään torstaisin 20.9. alkaen. Kuoro harjoittelee seurakuntasalilla klo 17.30. Os. Torikatu 74, 90120 Oulu. Laulukoe kuoroon pidetään seurakuntasalilla sunnuntaina 9.9.2012 klo 13 alkaen. Laulukokeen ottaa vastaan laulunopettaja Virve Karén. Laulukokeessa hakija laulaa yhden omavalintaisen laulun (maallisen tai hengellisen, ilman säestystä) ja kaksiaanisesti kanttori Laura Ahon kanssa liturgian I antifonin. Laulukokeeseen ei tarvitse ilmoittautua. Tervetuloa!

Ortodoksinen laulupiiri

Ortodoksinen laulupiiri aloittaa toimintansa syksyllä joka toinen torstai klo 13-14. Laulupiiri on tarkoitettu kaikille laulamista rakastaville. Piirissä lauletaan kirkkolauluja yksiaanisesti, että moniään-

sesti, vaeltajan lauluja sekä piiriläisten omia toivelauluja. Laulupiiri kokoontuu syksyllä: 13.9., 27.9., 11.10., 1.11., 15.11., 29.11. ja 13.12.

Lisätietoja kuoro- ja laulupiiritöiminnasta antaa kanttori Laura Aho, 044 5115 743 tai laura.aho@ort.fi

Raamattupiiri

Oulun ortodoksinen seurakuntakeskus, Torikatu 74, kerhuone 2. Lisätietoja: <http://www.ort.fi/oulu/tapahtumat/raamattupiiri-oulussa>

Oulun Tiistaiseura

kokoontuu syyskaudella v. 2012 joka toinen tiistai klo 17. Oulun ortodoksisella seurakuntasalilla seuraavina päivinä: 11.9., 25.9., 9.10., 23.10., 6.11., 20.11., 4.12. Tervetuloa!

Русскоязычные православные вечера

состоятся в приходском зале г. Оулу (Torikatu 74) по средам 19.9, 17.10, и 14.11. Вечерня в соборе в 18 ч. Беседы в приходском зале после служб. Тема бесед: История литургии Иоанна Златоустаго. Добро пожаловать!

Kajaanin seurakunta

Lasten- nuortenkerhot

Kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä.

Kajaanin tiistaiseura

Ti 4.9. klo 17 syyskauden avaus seurakuntasalilla. Käsipaikkakurssit seurakuntasalilla klo 11 alkaen: 16.9., 21.10., 18.11., ja 16.12.

SOTKAMO

Sotkamon ortodoksinen lasten- ja nuortenkerho P. Nektarios ja P. Paraskeva alkaa 2.9.2012 klo 17:30 Vuokatin nuorisotalossa toimintasuunnitelupäivällä luovissa merkeissä. Kerhon pidetään joka sunnuntaina klo 17:30-19:00 vuorotele Vuokatissa nuorisotalossa ja Sotkamossa ev. lut. seurakuntatalossa Takka-huoneessa. Kerhoon ovat tervetuleita nuoria 18 v. saakka, alaaste koululaisia kuin myös alekoulu ikäisiä vähemmän mukaan. Kerhossa ovat luvassa sekä hengellisiä aiheita että pelejä ja luova toimintaa kuten lasten ja nuorten tekemiä näytelmiä ja ikoneja. Tarjolla on välipala. Ohjaajana toimii Andra Aldea-Partanen. Toivei-

ta kerhosta tai tarjoilusta saa lähettää sähköpostitse osoitteeseen andraaldea@ort.fi

Vaasan seurakunta

Kerhotoiminta Vaasa, seurakuntasali, os. Koulukatu 45

Koululaisten kerho kokoontuu parillisten viikkojen keskiviikkoina klo 16.30 – ehtoopalvelus. Kerhossa askarrellaan, lauletaan ja leikitään ortodoksisessa hengessä. Vetäjänä toimii Jenni Hakkarainen.

Lasten kirkkokerho, pääasiassa alle kouluikäisille, liturgian aikana kirkon kryptassa, ohjaaja tuo lapset hyvässä ajoin ehtoolliselle. Kerhossa askarrellaan kirkkovuoden rytmissä.

Perhekerho kokoontuu parittomien viikkojen torstaisin klo 16.30 – ehtoopalvelus. Tämä kerho on avoin kaikille, oli lapsia tai ei. Kerhoa vetää Jenni Hakkarainen.

Ponomarikerho kaikenikäisille alttaripalvelemisesta kiinnostuneille pojille ja miehille. Kerho kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä torstaina klo 17.15 alkaen Pyhän Nikolaoksen kirkossa. Vetäjänä Simo Haavisto.

Nuorten piiri (13-18v) kokoontuu joka kuukauden toisena tiistaina klo 18.00 - 19.30. Syksyn kerhokerrat: 11.9., 9.10., 13.11. ja 11.12. Vetäjänä Simo Haavisto, luvassa rentoa yhdessäoloa, kokkailua, pelejä yms.

Aikuisten opintopiiri Palava pensas kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä tiistaina klo 18.00 – 19.30. Syksyn kokoontumiset siis: 4.9., 2.10., 6.11. ja 4.12. Alustajana toimii Simo Haavisto TM ja piirissä käsitellään ortodoksisen uskon, perinteen ja elämäntavan eri aiheita. Opintopiirissä voi käydä milloin vain ja se soveltuu mainiosti ortodoksisuudesta ylipäättänsä kiinnostuneille. Aiheet ilmoitetaan tarkemmin seurakunnan verkkosivuilla.

Katekumeeniopetus ortodoksisen kirkkoon liittyville alkaa ke 10.10. ehtoopalveluksesta. Muut syksyn kokoontumiset: 24.10., 7.11., 21.11., 28.11. ja 19.12. Katekumeeniopetukseen tulee ilmoittautua isä Matille, 15.9. alkaen, puh.

0206 100 499.

Svensk studiegrupp en gång i månad på torsdagskvällar hos församlingssalet i Skolhusgatan 45 efter aftongudtjänst, 27.9., 18.10., 15.11. och 20.12. I studiegruppen handlas ortodox troslära, tradition och livet. Gruppen är öppet åt alla. Ledare i gruppen är fader Matti.

English study group once a month on Thursday evenings, 6.9., 4.10., 1.11. and 29.11. This group gathers at the parish hall, Koulukatu 45, after the vespers and is supervised by father Matti.

Русскоязычный православный кружок г. Васы собирается в приходском зале (Koulukatu 45) по вторникам 18.9, 16.10, и 27.11 в 18 ч.. Тема бесед: История литургии Иоанна Златоустаго. Добро пожаловать!

KOKKOLA

Ortodoksiakerho Kokkolan pyhien vanhurskaiden Simeonin ja Hannan rukoushuoneessa.

Ortodoksinen usko ja kirkko tutummaksi aikuisille tiistaisin 4.9., 3.10., 6.11., ja 4.12. klo 18. Tervetuloa!

Русскоязычный православный кружок «Вера, Надежда и Любовь» собирается в православной часовне г. Кокколы (Katariinankatu 3) по вторникам 11.9, 9.10, 13.11, и 11.12 в 18 ч.. Тема бесед: История литургии Иоанна Златоустаго. Добро пожаловать!

Tapahtumat syksy 2012 Kokkolan ja Pietarsaaren tsasounalla

Lasten kerho, Kokkolan tsasouna (Katariinankatu 3) maanantaisin klo 18-19, ensimmäinen kokoontuminen 3.9. EI: syyslomaviikolla

Lasten kerho, Pietarsaaren tsasouna, (Narsinkatu 2) maanantaisin klo 17-18, ensimmäinen kokoontuminen 3.9. EI: syyslomaviikolla

Kuoroharjoitus, Kokkolan tsasouna (Katariinankatu 3) Keskiviikkoisin klo 19-20:30, ensimmäinen kokoontuminen 5.9. EI: 26.9. ja 17.10.

Kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja ym. Oulun hiippakunnassa

Lapin seurakunta

Kirkkokuoro, Rovaniemi

Kirkkokuoroharjoitukset torstaisin klo 18.00 Petsamo-salissa (Ounasvaarantie 16). Syyskauden 2012 aloitusharjoitukset pidetään 6.9. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (044 358 1775).

Ortodoksinen kirkkolaulu tutuksi

Kokoontuu Petsamo-salissa (Ounasvaarantie 16) keski- viikkoisin kello 18. Kerho on avoin kaikille ortodoksisesta kirkkolaulusta kiinnostuneille. Vetäjänä toimii kanttori Kai Tulehmo. Syyskausi 2012 alkaa 12.9.

Lähetyspiiri, Rovaniemi

Lapin ortodoksinen seurakunnan Lähetyspiirin syystalven kokoontuminen on su 9.9. liturgian jälkeen. Kaikki ortodoksisesta lähetystyöstä kiinnostuneet ovat tervetulleita! Lähetyspiirin puheenjohtaja i. Slava Skopets (0400 178744).

Ortodoksia-kerho, Rovaniemi

Tule syventämään tietämystäsi ortodoksinen kirkon elämästä. Ortodoksia-kerho on tarkoitettu kaikille ortodoksisesta teologiasta kiinnostuneille. Kerho kokoontuu Petsamo-salissa (Ounasvaarantie 16) ja alkaa klo 18 ehtoopalveluksella p. Andreaxsen kirkossa. Kerhon kokoontumiset syyskaudella 2012:

Ke 5.9. klo 18 Ehtoopalvelus ja Ortodoksia-kerho
Ke 24.10. klo Ehtoopalvelus ja Ortodoksia-kerho
Ti 20.11. klo 18 Vigilia ja Ortodoksia-kerho
Lisätietoja i. Slava Skopets (0400 178744).

Tiistaiseura, Rovaniemi

Tiistaiseura kokoontuu Rovaniemellä Petsamo-salissa. Lisätietoja Inkeri Peuna puhelin 0400 138051

Ti 18.9. Petsamo-sali klo 16 ”Minun ikonini”. Kerromme omista rakkaista ikoneistamme.

Su 30.9. Matka Tornioon ja Ruotsin Matarinkiin. Liturgia Tornion kirkossa klo 10. Ohjelmassa mm. Aineen taide-museo, Tornion ja Materengin kirkot sekä Matarengin kotiseutumuseo. Lähtö linja-auton asemalta Tilasajot-laiturilta klo 7.30

Ti 16.10. Petsamo-sali klo 10-15. Toiminnallinen päivä yhdessä luterilaisen Helmi-kammarin kanssa (tarkempi ohjelma Uusi Rovaniemi – lehdessä).

Ti 30.10. Petsamo-sali klo 16 ”Armenian pyhiinvaelluksen kokemuksia”

Ti 13.11. Helena Pölkön koti Jaatilassa klo 16 ”Valmistaudumme joulupaastoon”

To 13.12. Petsamo-sali klo 18 Lucia-juhla. Juhla järjestetään yhdessä Rovaniemen Steiner-koulun kanssa.

Su 16.12 Puurojuhla, Petsamo-sali Liturgian jälkeen n. klo 11.30. Virittäydymme jouluun puuron ja joululaulujen parissa.

Diakoniatoimikunta

Lisätietoja Puheenjohtaja Marja Patronen p. 040 0986912

Ikonimaalauspiiri

Rovaniemen alue:

Ikonimaalauskerho alkaa la 22.9. kello 12. Silloin sovitaan myös syksyn muiden kokoontumisten ajankohta. Kerho kokoontuu kerran kuukaudessa Petsamo-salissa. Ohjaaja

Laura Katriina Aura, puh. 040 7597029.

Raili Arstilan ryhmä aloittaa syyskautensa ke 5.9. kello 10 Petsamo-salissa. Tarkemmat tiedot opettajalta puh. 040 7714608.

Kemijärven alue:

tiedustelut Ritva Imporanta, puh. 0400 193650.

Rovaniemi -viikko

Lapin ortodoksinen seurakunta osallistuu Rovaniemi -viikon tapahtumaan. Lauantaina 8.9.2012 klo 15.00-18.00 Petsamo-sali ja kirkko ovat auki kävijöitä varten.

Lastentapahtuma, Rovaniemi

Lapin ortodoksinen seurakunta järjestää lastentapahtuman sunnuntaina 16.9. klo 13-15 Rovaniemen Petsamo-salin tiloissa (Ounasvaarantie 16). Tapahtuman aikana lapset pääsevät askartelemaan itse ikoneja, laulamaan ja osallistumaan omien ikonien siunaustilaisuuteen. Tapahtuma on suunnattu 3-7 vuoden ikäisille lapsille, vanhem-

mat ja muunkin ikäiset lapset ovat tervetulleet tapahtumaan. Vetäjät: Maarit Karttunen Leena Fofonoff ja isä Slava Skopets. Lisätietoja Maarit Karttunen (040 5359497)

p. Andreaxsen kirkon praasniekka Rovaniemellä

Rovaniemen kirkon praasniekka pidetään 1.12. – 2.12.2012. Lauantaina klo 18 vigilia ja sunnuntaina klo 10 vedenpyhitys, liturgia sekä juhla Petsamo-salissa. Palvelukset toimittaa metropoliitta Panteleimon. Juhlissa on vieraina Ortodoksinen Veljestön jäseniä kertomassa veljestön toiminnasta ja Valamon luostarin historiasta. Tervetuloa!

p. Nikolaoksen kirkon praasniekka Ivalossa 5-6.12.

Keskiviikkona klo 18 vigilia ja torstaina klo 10 vedenpyhitys ja liturgia

p. Trifon Petsamolaisen kirkon praasniekka Sevettijärvellä 14-15.12. Perjantaina klo 18 vigilia ja lauantaina klo 10 vedenpyhitys ja liturgia

Kukka-asetelma isä Antero Petsalon kotona Kiuruvedellä. Kuva Johannes Mäntymäki.

Kiitos

Sydämelliset kiitokset Oulun ortodoksiselle seurakunnalle, isä Markolle, Oulun tiistaiseuralle, Oulun Karjalaseuralle, Oulun seudun Salmi-kerholle ja kaikille teille, jotka muistitte minua 95-vuotissyntymäpäivänäni.

Elisabet Veikkolainen

Kiitos saamistamme huomionosoituksista Lapuan rukoushuoneen täyttäessä 50 vuotta.

*Elli Kanninen
Irma Koskela
Irja Haapala
Markus Hoppo*

Nöyrä kiitokseni KS piispa Arsenille ja Kiuruveden tiistaiseuralle saamastani PSHV:n kultaisesta merkistä. Kiitän myös KP arkkipiispa niistä lämpimistä ja mieleeni painuneista sanoista, jotka hän sanoi merkkiä luovuttaessaan.

Toivo Jumpponen

Sydämellinen kiitos Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leolle, Oulun metropoliitta Panteleimonille ja kirkkohera isä Anterolle pyhäkköjemme 50-vuotijuhlissa 5.8.2012 saamistamme huomionosoituksista

*Pekka Hytönen,
Marja-Leena Maksimainen,
Oleg Merioja,
Olena Mikhailova,
Nivala-seura ry,
Martti Ottavainen,
Erkki Petsalo,
Jarmo Pylkkönen,
Kaarina Rantakoivu,
Pentti Suotula, Ritva Suotula,
Pekka Taskinen,
Irina Trifonova*

Kiitän esipaimenta, työkavereita ja kaikkia teitä, jotka muistitte minua 50-vuotissyntymäpäivänäni.

kanttori Helena Matsi

PRAASNIEKKAOHJELMAT

MAIKKULAN PRAASNIEKKA LA 1.9.

Paikka: Maikkulan ent. kasarmi (Maikkulanrinne 42, Oulu)

klo 12 vedenpyhitys Maikkulan kappelissa, metropoliitta Panteleimon litania matkamiehen ristillä muistokäynti Vienan pakolaisten muistokivellä

POHJOIS-VIENASEURAN 20-VUOTISJUHLA

Paikka: Oulun ort. seurakuntasali (Torikatu 74, Oulu) klo 13.30 alkaen lounas ja praasniekkaohjelmaa

VIHANNIN JUMALANSYNNYTTÄJÄN SUOJELUKSEN RUKOUSHUONEEN PRAASNIEKKA SU-MA 30.9.-1.10.2012

Su 30.9. klo 18 suuri ehtoopalvelus Iltatee ja praasniekkaohjelmaa

Ma 1.10. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys Kirkkokahvi

Petsamo-seura juhlii 40-vuotista taivaltaan pyhäinpäivänä Oulussa

Petsamo - Seura ry perustettiin Oulussa pyhäinpäivänä vuonna 1972. Petsamosta lähdön jälkeen petsamolaisten asioita olivat aiemmin hoitaneet Petsamon Siirtoväki ry ja Turjan Liitto.

Alkuvuodet ”vieraila” paikkakunnilla asuville evakkomatkojen uuvuttamille perheille olivat ankeaa aikaa. Huoli perheistään ja jokapäiväisestä elannosta oli suuri. Sota oli lisäksi tehnyt monet lapset isättömiksi joten leskien elämä ei ollut kadehdittava.

Petsamolaiset olivat evakko-taipaleensa päättyessä ajautuneet kuka millekin paikkakunnalle ympäri Suomea. Erilaisten valtion myöntämien asutustilojen kautta elämä alkoi kuitenkin vähitellen rullata eteenpäin. Perheet olivat tuolloin suuria, lapsia paljon ja taloihin majoittuivat helposti kaikki lähisukulaiset, jolloin pienenkin mökin asukasmäärä saattoi nousta alkuvuosina helposti yli kymmenen. Yhteinen huoli tulevaisuudesta ja lähimäisistä yhdisti kuitenkin perheitä.

Vähitellen arkielämän ajautuessa uomiinsa myös muistoille alkoi olla tilaa. Haluttiin tavata entisiä petsamolaisia, entisiä lähinaapureita, ylipäätään sieltä tulleita ja kuulla heidän nykyelämästään sekä kokea yhteistä kaipuuta Petsamoon. Tähän Petsamo – Seura ry:n perustaminen antoi oivan sysäyksen.

Nyt neljän vuosikymmenen ajan Petsamo – Seura ry on toiminut petsamolaisten yhdysiteenä ja kotiseutuhengen ylläpitäjänä.

Petsamo- Seura ry:ssä on jäseniä tällä hetkellä hieman yli 400. Se on ihan kiitettävä määrä, kun ottaa huomioon sen väestömäärän, 5000 - 6000, joka sodan päätyttyä joutui lähtemään alueelta evakkoon.

Petsamolaisten yhdysiteeksi vuosittaisen tapaamisen lisäksi, Petsamo - Seura ry on julkaissut Petsamolaista – vuosilehteä. Tänä juhluvuonna ilmestyvä lehti on 38. numero.

Petsamo siirtyi Tarton rauhassa Suomelle 14.10.1920 ja syyskuussa 1944 alkoi asukkaiden viimeinen evakkotai- val kohti nykyistä Suomea. Vaikka Petsamo kuuluikin Suomelle varsin lyhyen ajan, sen merkitys Suomen histori-

aan on huomattava.

Uskonnolla on ollut suuri vaikutus Petsamon historiaan. Pyhän Trifonin merkitys alueen kulttuurin ja historian muovaamisessa on aivan oleellinen. Tuolloin tuolla syrjäisellä kolkalla käynnistynyt luostarilaitos vaikutti myös osaltaan alueen kehitykseen ja merkittävän kauppapaikan syntymiseen.

Suurin osa alueen väestöstä oli 1800-luvun puolivälissä koltia, jotka olivat uskonnoltaan ortodokseja. Suuret nälkävuodet, etenkin 1867 – 1868, ajoivat ihmisiä pakoon meren ääreen ruoan toivossa. Väestö muodostui Petsamossa jatkossa kolttasaamelaisista, venäläisistä ja karjalaisista siirtolaisista. Erityisesti Pohjois-Vienan alueelta muutti perheitä Petsamoon.

Myös mummoni suku, Lazarevit, muuttivat tuolloin Uhtuan Rigozeron kylästä Petsamoon.

Petsamon siirtyessä vuonna 1920 Suomelle, oli alueella asukkaita hieman yli 1400, joista ortodokseja n. 800. Myöhemmin Suomesta muutaneiden määrä Petsamossa alkoi kasvaa ja samalla luterilaista uskontoa tunnustavien määrä lisääntyä.

Petsamon siirtyessä Suomelle, myös kielikysymys joutui ennen pitkää uuteen tarkasteluun. Osahan väestöstä puhui venäjää äidinkielenään ja suomen kieli, virallisena kielinä, sai jatkossa jalansijaa. Kulttuurien törmäys ei voinut olla vaikuttamatta petsamolaisten arkielämää. Myös väestön uskonnoilla, ortodoksisuudella ja luterilaisuudella olivat omat puolestapuhujansa. Ekumeeniselle kanssakäymiselle olisi varmaan ollut tuolloin tarvetta.

Monen ortodoksiseen kirkolliseen elämäntapaan tottuneen asukkaan olikin vaikea ottaa vastaan uusien isäntien tapoja, luterilaisuutta ja sen tuomaa kulttuurimuutosta.

Petsamosta evakkoon lähteneet ortodoksit joutuivat uusilla asuinalueillaankin uskontonsa kanssa samantapaisiin pohdintoihin. Monet vaihtoivat uskontonsa luterilaiseksi tai vähintäänkin kastoivat lapsensa luterilaiseen uskoon. Arveltiin kohan tämän helpottavan lasten koulunkäyntiä.

Ehkäpä ne, jotka uskontonsa vaihtoivat, halusivat samaistua valtaväestöön ja tavallaan häivyttää aiemman elämänsä historian ja sen surun, mikä heitä kotiseutunsa menettäjänä oli kohdannut.

Tilanne on tältä osin viime vuosina kuitenkin muuttunut. Hyvin monet uskontonsa aiemmin vaihtaneet tai heidän jälkeläisensä ovat palanneet takaisin uskonnollisille juurilleen.

Petsamo ja petsamolaisuus elävät tällä hetkellä nousukautta ja se mystisyys, mitä tuon syrjäisen kolkan ympärille on piirrynyt ja verhoutunut, kiinnostaa tämän päivän suomalaisia entistä enemmän. Petsamolaisuudesta ja ortodoksisuudesta voidaan todella tänä päivänä olla ylpeitä.

Petsamon maantieteellinen asema on taas kerran muodostumassa hyvin haastavaksi, niin kuin se oli tavallaan myös silloin, kun Petsamo kuului Suomelle. Silloinen nikkeli-kaivos oli maailmapoliittisesti tärkeä. Nyt ilmaston lämpenemisen myötä koillisväylän avautuminen Beringin salmen kautta Aasiaan ja kaasu- ja öljyvarantojen hyödyntäminen Barentsin merellä ovat tuomassa uudet poliittiset jännitteensä alueelle.

Petsamo- Seura ry juhlii 40-vuotista taivaltaan Oulussa Hotelli Lasaretissa, os. Kasarmentie 13, 90101 Oulu. Juhlaojelma alkaa la 3.11.2012 klo 10 jumalanpalveluksella Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalissa, os. Torikatu 74, 90120 Oulu. Juhla jatkuu iltapäivällä vuosikokouksella ja illalla virallisessa juhlassa tervehdyksen juhlaan tuo KP metropoliitta Panteleimon.

Seuran tavoitteena on, että tulevana pyhäinpäivänä vietettävä juhla kokoaisi kaikki petsamolaiset, petsamolaisten jälkeläiset sekä Petsamosta kiinnostuneet yhteiseen tapaamiseen Ouluun.

Petsamo - Seura ry:n hallituksen puolesta toivotan Teidät kaikki tervetulleeksi juhlaan.

Pekka Vuononvirta
ympäristöneuvos
Petsamo – Seura ry
hallituksen jäsen

Koulutusta Oulun hiippakunnan ortodoksisen uskonnon opettajille 12.–13.10.2012

Uskonnon opetuksesta käydään jatkuvasti keskustelua mediassa. Perusopetuksen uutta opetussuunnitelmaa tulevalle kymmenvuotiskaudella suunnitellaan. Mitä muutoksia opetukseen on odotettavissa?

Oulun seurakunnan tarkastuksen yhteydessä hiippakunnan opettajille on omaa koulutusta Oulun ortodoksisen seurakunnan tiloissa, Torikatu 74.

OHJELMA:

Perjantai 12.10.2012

klo 18.00–20.00 yhteinen tapas – ateria ja keskustelua

Lauantai 13.10.2012

klo 09.00 Aamupalvelus, katedraali

klo 10.00 Kahvi, yhdessä seurakunnan tarkastusväen kanssa

klo 10.30 Uskonnon opetukseen liittyvä keskustelu – uskonnonopetus monikulttuurisessa yhteiskunnassa, kasvatusasiain koordinaattori Sirpa Okulov

klo 12.00 Lounas, yhteinen tarkastusväen kanssa

klo 13.00 ”Ortoboxi” opettajan työkaluna – käytännön vinkkejä uskonnonopetukseen, TM, YTM Ulla Puhakka

klo 15.30 kahvit ja päivien päätös

Koulutus ja ohjelmaan merkityt ateriat ovat opettajille ilmaisia. Koulutuspäivää voi tarjota työnantajalle puolikkaana veso-koulutuspäivänä.

Ruokailujen järjestämisen vuoksi, pyydän ilmoittautumaan sirpa.okulo@ort.fi tai puh. 0206 100 297 10.10. 2012 mennessä.

Monikulttuurinen kirkko Valamon Opistossa 12-14.10.

Valamon Monikulttuurinen kirkko-tapaamisessa tarkastellaan kirkon maahanmuuttajatyön tämänhetkistä tilaa sekä maahanmuuttajien että kirkon edustajien näkökulmasta. Mitä olemme tehneet, mitkä ovat tarpeet ja mitä voimme yhdessä alkaa tehdä? Kurssi on tarkoitettu maahanmuuttajatyötä tekeville, maahanmuuttajille ja kaikille aiheesta kiinnostuneille. Mukana mm. KS Joensuun piispa Arseni. Hinta 30 € sisältää kurssin, majoituksen ja kaikki ruokailut. Lapset alle 16-vuotiaat veloituksetta. Ilmoittautumiset viimeistään 28.9.

Jos pyhiinvaellus-kurssimatka Valamon luostariin kiinnostaa,

voi ilmoittautua suoraan Valamon opistoon (opisto@valamo.fi). Pietarsaari-Kokkolan seudulta järjestetään yhteinen linja-autokuljetus mikäli siltä seudulta ilmoittautuu riittävästi osaanottajia (hintaa riippuu osallistujien määrästä). Yhteiskuljetukseen ilmoittautuminen matkapappi Aleksej Sjöbergille, puh. 0400 761 718.

Oulun ortodoksisen seurakunnan tarkastus 12.-14.10.2012

Pe 12.10.

Klo 14.00 Piispan vastaanotto ja alkajaisrukoushetki,
Pyhän Kolminaisuuden katedraali, Oulu

Klo 18.00 Ekumeeninen kirkkoilta, Kempele ev.lut.kirkko,
Tiriläntie 190.

La 13.10.

Klo 9.00 Aamupalvelus, Pyhän Kolminaisuuden katedraali, Oulu

Klo 10.00 Kirkkokahvit, ortodoksinen seurakuntakeskus, Oulu
Tilaisuudessa ovat seurakunnan toimintapiirien
puheenvuorot ja keskustelua seurakuntaväen kanssa.

Klo 15.00 Papiston kokous, seurakuntakeskus

Klo 16.00 Seurakunnan luottamushenkilöiden kokous,
seurakuntakeskus

Klo 18 Suuri ehtoopalvelus, Pyhän Kolminaisuuden katedraali
Palveluksen jälkeen papistolle ja heidän puolisoilleen
ekumeeninen ilta, seurakuntakeskus

Su 14.10.

Klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon ja papisto
Palveluksen jälkeen lähetyslounas seurakuntasalissa

**KOTI
PIZZA**

Pizza, Love & Understanding

078
Kotipizza
Nummikatu 32
puh. 08-8155755
avoinna ma-pe 10.30-21.00
la-su 12.00-21.00
Tervetuloa Sarin ja Sadun Kotipizzaan!

Ekumeeniset jumalanpalvelukset klo 19.00

- 13.9. Tuuran ev.lut. kirkko, Myllytie 5, Oulu
18.10. Ortodoksinen seurakuntakeskus,
Torikatu 74, Oulu
22.11. Katolinen kirkko, Liisantie 2, Oulu
13.12. Tuuran ev.lut. kirkko, Myllytie 5, Oulu

**Paimen-Sanomat lehdet luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>**

Syyshetkiä Valamon rauhassa.

**Valamon syksyssä annat itsellesi aikaa,
nautit levollisesta ilmapiiristä ja uuden oppimisen ilosta!**

- Parisuhdekurssi: Elämän puutarhoissa 21.–23.9.
- Kultaisen iän leiri ikäihmisille 30.9.–1.10.
- Hiljaisuuden retriitti 3.–7.10.
- Slaavinkielinen kirkkolaulukurssi 5.–7.10.
- Monikulttuurinen kirkko 12.–14.10.
- Nainen muutosten myllerryksessä 26.–28.10.

Kaikki kurssit ja lisätiedot netissä. **Lämpimästi tervetuloa!**
Muista myös Valamon myymälä Tuohus Helsingissä, Liisankatu 29.

Puh. 017 570 111, valamo@valamo.fi, www.valamo.fi

Luonamme löydät minkä kiireelle kadotit.

Julkaisija:
Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunnat
/ Paimen-Sanomat ry

Päätoimittaja:
Metropoliitta Panteleimon
P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

Toimitus:
Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU
P. 0206 100 250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

SEURAKUNTALAISTEN osoitteen-
muutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MAKSULLISET tilaukset
Oulun ortodoksisen hiippakuntaan,
p. 020 610 0250, paimensanomat@ort.fi

Tilaushinnat:
- tilaushinta 12 € / vuosi
- tilausmaksut tilinumero 110750-1106102,
viestiosaan tilaajan nimi

Paino:
Joutsen Median Painotalo, PL 52,
90101 OULU, p. 08 5370 011

Seuraavan numeron PS 4/12 aineisto
viimeistään maanantaina 3.12.2012
osoitteeseen paimensanomat@ort.fi

**Seuraava numero ilmestyy
joulukuussa 2012**

**Lehti luettavissa internetissä:
[http://www.ort.fi/hiippakunnat/
oulu/paimen-sanomat](http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat)**